

Brassói Lapok

XXXIX. évfolyam

218. szám

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Vasárnap

1933. évi szeptember 24

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az beszédés címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — **Külföldre** negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországra negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. Magyarországon postátartó rékpénztári számlánk száma 12.174. — **HIRDETÉSEK** díja: hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők.

Niculcea tábornok megdöbbenő tiltakozása a cuzisták uszítása ellen

A kötél, amelynek három vége van

Keresztényszocialista fasisztadiktatura „Made in Austria”

Miért jöhetett Ausztriában a Heimwehr és milyen fasizmust hoz benne Starhemberg

Az osztrák fasizmus elkövetkezhetett, mert sem Daladier, sem Hitler nem tudtak „okosabb” megoldást

Iria: HALÁSZ SÁNDOR

Brassó, szeptember 23.
Németausztriának tizenkettedik kormánya bukott meg tegnap. Helyesebben: csak tizenegy kormány bukott meg, a tizenkettedik nem bukott, hanem bukta: megbuktatta Németausztriát.

A kis Németausztria 1918-ban alakult. Nem védelemből jött a világra. A hatalmas Osztrák-Magyar Monarchiából egy párezer négyzetkilométer maradt mindössze és egy pár millió lakos. Hatásfélmillió emberre ráparancsolt a békeszerződés, hogy állítsa át az államalakulni. A szegények tiltakoztak egyideig. Elmarasztalták, hogy fiktív képtelenséget követeljenek tőlük. Az államok gazdasági arányszabályaiban nem voltak arányok: négyéfélmillió emberből nem élhetett meg a kétfélmillió Dollfuss.

Dollfuss

Mióta a világ világ, mindig úgy volt, hogy az országok a fővárosokat eltartották. Ausztria esetében ez nem megy. Hogy is épülhet?

A tiltakozás ellenére is meg kellett alakulni Németausztriának.

Igy parancsolt a békeszerződés.

A békeszerződés parancsai ellen az államok mit sem tehettek. Ausztria kilenc kis tartományának „szövetségbe” kellett tömörülni. Az ellenérzést és rossz szájízot mi sem bizonyítja jobban, minthogy az új Ausztria majdnem két évig huzta-halasztotta az „alkotmányát”. Ebben az időben az állam élén szociáldemokrácia állott és olyan nevek, mint Bauer Ottó, Renner, Seitz, a volt polgármester és Adler Frigyes, akiket nem lehetett polgári, sem szocialista abszolutizmussal elnyomítani és mégis csak 1920. szeptemberében készült el az alkotmány.

Az alkotmányban még egyszer kihangsúlyozta a kis Ausztria, hogy nem akar önálló állam lenni.

1918. november 12-én törvényt hoztak, amelyben ismét leszegzik, hogy az osztrák szövetségi államok, mint a Német Birodalom része alakulnak meg. Egy félévvel később, 1919. márciusában, újabb törvénnyel megerősítette Németausztriát, hogy be akar vadni a 65 milliós birodalomba.

Az Anschluss casus belli

Ne feledjük, Renner, a kancellár és a szociáldemokrácia politikai hitvallása az állam-
paroli. Ekkor az Anschluss nem volt még

nacionalista és sovinszta fellángolás, hanem internacionális gazdasági érdek fűtötte kalkuláció. Az osztályharc kínjaiban vergődő Németausztria az osztályharcot szeretne volna enyhíteni azzal, hogy a weimari Németországhoz csatlakozott.

Az ántánt letiltotta ezt a barátkozást.

A dátumokat figyeljük meg egy kisse: 1919. márciusában deklarálja Ausztria immár másodszer, hogy Anschlusst akar, erre május harmadikán az ántánt leparancsolja még az Anschluss gondolatát is.

Németország abban az időben azt hiszi, hogy az ántántnak felelőse lehet és felelős: augusztus 11-én kelt a weimari alkotmány és annak 61. cikkében Németország is az Anschlusst hangsúlyozza ki.

Erre az ántánt drasztikus lesz: belepeszi a békeszerződés 88. paragrafusába, hogy az Anschluss is casus belli.

A Schutzbund tömegei 1927. júliusában gyűjtik fel az igazságügyi palotát. Ez a terrorselekmény most már sürgősen megkövetelte a polgári front összekovácsolását és egy év alatt együtt is állott a front. A következő év őszén már megtartják az első Heimwehr-tüntetést Bécsúj helyben és azóta minden hatalom, amely uralomra került, csak növelte és erősítette a Heimwehrt.

Ez a labdázás és támogatás voltaképpen polgárháború.

Ausztia — a történelem szemüvegén át nézve, — már ötödik esztendeje a polgárháború állapotában él.

A Vaugoin-kormány óta a hatalom ura a keresztényszocialisták pártja és a hadsereg ar-

A kötél, amelynek három vége van

A kötél egyik végét Németország huzza, a mely Anschlusst és hitlerizmust követel, a kötél másik végét Franciaország rángatja, a mely a függetlenséget parancsolja, mert így követeli a békeszerződés és a demokráciát, mert így ellentét az ország politikai struktúrája a német állam politikai struktúrájával. Ausztriában azonban olyan a kötél, amelynek harmadik vége is van. Ennek a harmadik végének célja a megnövekedett és felerősödött Heimwehr.

Akárhogy is nézzük a dolgokat, a Heimwehr ma a tényleges erő. A szocdem Schutzbundot már régen feloszlatták, a nemzeti-szocialista terrorakulatokat letörlik, de viszont a mindenkor kormányok segélyezték és fegyverezték a Heimwehrt. Benne az erő. A betűs erő legalább is benne. Eddig mindössze

14 év alatt semmi

Egyedül kellett végigküzdeni Ausztriának a lefolyt másfél évtizedet. Önmagába beszorult és elfulladt. Pusztított és emésztett benne a belpolitikai tűz, amely sehova sem jutott, mert voltaképpen nem is voltak céljai.

1919. óta csak annyit ért el az osztrák harc, hogy a szocdemeket letörte. Ez a tizen-négy esztendő több eredményre nem is igen jutott. Renner óta, aki mindössze két esztendőig uralkodott, egyik keresztényszocialista kormány a másikat követte. Renner után Mayr következett, azután Schober, majd Seipel. Közben beugrik Ramek, hogy ismét helyet adjon Seipelnak. Mikor a második Seipel-kormány bukik, Streerumitz kerül az élre, hogy azután újra Schober vegye át az állam vezetését.

Schober—Seipel, Seipel—Schober. Az egyik az Anschluss mellett, a másik ellene és Ausztia — fuldoklik.

Küzdelem a négy front ellen

nyékalakulat a Heimwehr ereje mellett.

Négy felé folyt a harc:

1. Csatlakozni Németországhoz.
2. Letörni a marxista frontot.
3. Megvédeni Ausztria függetlenségét és
4. Szakítani a nemzeti öncélúsággal, olyképpen, hogy Ausztria olvadjon be a társ-gató nagyhatalmak érdekeltébe.

Csupa politikai cél. Csupa értelmetlen önmardóság. Csupa energiát pocsékoló elvi kérdés.

Benn az országban kétségbeesés és nyomor és közben minden pártnak és árnyalatnak az a véleménye, hogy csak úgy élhet meg az ország, ha új politikai orientációt vesz.

Megjelenik a színen a Heimwehr

És közben megjelenik a Heimwehr. A Heimwehrt nem alakították ki, a Heimwehr kialakult.

Steidle Róbert mindig azt állította, hogy már 1920. óta él és dolgozik a Heimwehr, de ez nem igaz. Csak 1926-ban, a második Seipel-kormány idején kapott erőre a Heimwehr. A régi tisztok és a bal- és jobboldali szélsőségektől egyaránt irtózó polgárság igaz, már régen kerestek valami védelmet, de a Heimwehr nem volt az. Csak 1926-ban lett az. 1926-ban, a második Seipel-kormány idején, a keresztényszocialista hatalom rájött arra, hogy a szociáldemokrácia balatolódásának most már súlyos következményei lesznek. A szakszervezetek ereje hihetetlenül megerősödött. Az osztrák szociáldemokrácia a maga szempontjából bölcsen dolgozott: lefojtotta a kommunista áramlatot, olyanformán, hogy maga lett — kommunista.

Nem úgy térítette el a tömegeket a szélsőbaltól, hogy harcolt ellene, hanem úgy, hogy a programjába átvett egy kis moszkvai mázt.

Austrobolsevizmusnak hívja ezt a programot a história.

Ennek az austrobolsevizmusnak ereje olyan döntő volt, hogy a parlamenti többségre támaszkodó hatalom előtte deferálni volt kénytelen. 1919-ben, Renner idején, a szavazatoknak csak 41 százalékát kapta a szocdem, 1927-ben már 45 százalék az övé volt. Abszolút többségre nem tudott felvergődni az austrobolsevizmussal átitatott osztrák szociáldemokrácia sem, de az övé volt a barrikádok tömegének lelkesedése, amely a szavazatok értékét „megtoldta egy lépéssel”.

A szocdem politikai katonasága, a Schutzbund, uralkodott akkor Ausztriában és nem Seipel, nem Streerumitz és nem Schober.

A kétségbeesés érlette ki a Heimwehrt.

Azért az övé, hogy ne legyen sem Daladieré, sem a Hitleré. Ebből — pillanatnyilag — beletörődött Daladier is, Hitler is.

Hitler: Ha nem tudom magamba olvasztani, legalább fasiszta legyen.

Daladier: Ha nem akar demokrata lenni, legyen akár fasiszta, de független maradjon.

Starhemberg: Ki fognak szolgálni északra és nyugatra is, mert egyaránt fél tőlem Hitler is Daladier is.

Körülbelül ez a helyzet szignatúrája.

És milyen lesz ez a fasizmus?

Más kérdés és nagy kérdés, hogy most már azután jobb lesz?

És az is más kérdés, hogy az osztrák fasizmus milyen lesz?

Az első kérdésre könnyű a válasz.

Az új államforma, az új kormányzati rendszer és az új politikai hit

sem változtat azon a szomorú gazdasági tényen, hogy Ausztriának nincs miből megélni.

A helyzete ma még rosszabb, mint 1919-ben volt.

Vámháború van és autarkikus drótsövények éktelenkednek. A nemzetközi szabad forgalomban is fuldokolt kis államocskaja pajon társalanul, hogyan tud megélni ma és miért éljen meg majd ezután jobban?

A második kérdésre, arra, hogy milyen lesz az osztrák fasizmus, már sokkal nehezebb a felelet.

Mindenestre annyi biztos, hogy — nem lesz fasizmus.

A fasizmus mélysége temperamentum. Kér-

dés. Az orosz lelkesülő diktatúrát a németeknél már a diktatúra rendszeressége és kegyetlensége váltotta fel.

Ausztria népe sem nem lelkesülő, sem nem rendszeres.

Ausztria sohasem volt produktív, termelő és teremtő. Inkább kalmár lélek. Még inkább: ügynök lélek. A monarchia Babelében úgy belelopta magát a kis öblökbe és onnan zsákmányolt. Németausztria is tizenégy éve már abból él, hogy mosolyog. Ügyeskedik, kihelyez, elhelyez, megegyezik és kiegyezik. A „Guten Tagot” a legszebben ő köszönti és ő kérdi meg a legérdekesebb hangon, hogy „hogyan vagy?”.

Ő is lepfozta a marxista front csökevényeit még jobban, — ez bizonyos, — de nem valószínű, hogy akár a Mussolini-féle nagytakarítás is merészkedjék. Valamit csinál majd, valami korporációs rendszert, valami rendalkotmányt, felét, valami Made in Austriát.

De nem lesz hegyetlen és nem lesz közép-kori.

Bécsben Beethoven dirigál még ma is és a Dunakeringő többet ér hatásban és lelki művelésben, mint Spengler és mind a tudósok, kik az új államelméleteket kialakították.

Most és egyelőre valószínűleg így csinálja.

Addig így csinálja, míg ki nem derül, hogy a kenyérharc keménysége és kínja a keresztényszocialista fasizta diktatúra alatt sem enyhült.

Mert, — ez a dolgok rettenetes tragikuma, — Németausztria ma is ott tart, ahol 1918-ban tartott, amikor bejelentette, hogy nem tud megélni.

Starhemberg csak zászlót hozott.

Dollfuss a Népszövetség előtt tesz hitet a rendi Ausztria mellett

Bécs, szeptember 23.

Ausztria az új állami rend mámorában él. A lelkek valamennyire megnyugodtak. Az állami rend határait senki sem érzi még és annak körvonalai sem látszanak még tisztán és ezért bizonyos megnyugvás lett urá. Mindenesetre nyugalom már az is, hogy a belpolitikai harcok a meglepetés döbbenetében megtorpantak és éppen ezért a bal- és jobb-oldali — most már a föld alá kényszerített! — terror sem tudott még cselekedni öntudatosodni.

Az új kormány ma tartotta meg minisztertanácsát. A minisztertanács elhatározta, hogy soron kívül elkészíti az „ideiglenes” jellegű „tartományi és rendi tanácsról” szóló rendeletét.

Ideiglenes jellegű?

Vajjon mit akarnak ezzel mondani? Azt, hogy ez a tanács csak keztyűs kezét jelent, amely után durvább mancs következik, vagy pedig azt, hogy azért „ideiglenes”, mert elvetik a régi alkotmányt és helyébe újat hoznak, amelynek az új tanácsot is ki kell alakítani?

Egyébként a minisztertanács elhatározta még, hogy Dollfussnak Genfben kell menni. Személyesen kell Dollfussnak Genfben új államvezetési eszméit kifejteni. Genfnek nagyobb a nyilvánossága és nagyobb az elkötelező ereje is. Dollfuss — csak amolyan tatami fasizta. Maradt és élen áll csak azért, mert

sem Ausztria politikusa, sem pedig Mussolini nem merték a francia politika „megbizottját” az utból eltakarítani.

Érzi ezt Starhemberg is jól és itt a magyarázata annak a nyílt parancsának, amelyet ma a Heimwehr-tömegekhez intézett.

Megtölti nekik, hogy a Dollfuss-féle Vaterländischer Frontba belépjenek, hogy annak gyűléseire elmenjenek, hogy jelvényeiket viseljék.

— Rendeletem, — mondja Starhemberg, — mindaddig érvényben marad, amíg meggyőződést nem szereztünk arról, hogy Dollfuss betartja-e azokat az ígéreteket, amelyeket a Heimwehreknek tett.

Más szóval ez azt jelenti, hogy a Heimwehr nem olvad be és nem olvaszt be addig, amíg Dollfuss a Mussolini-féle fasizmust meg nem valószínűsította.

Dollfuss — gyanús.

Dollfuss — lehet taktikus is.

Dollfuss — még „ellenforradalmár” is lehet.

Starhemberg nem vállalt pozíciót az új kormányban és nem valószínű, hogy a kombináció sem, amely úgy tudta, hogy Dollfuss lesz a diktátor, — Páris felé és Starhemberg a kancellár — Róma irányában.

Starhemberg egyelőre csak kijelölte az utat, amerre menni kell és ha Dollfuss nem megy, vagy nem elég gyorsan megy — félre-sepr.

Még szüksége van a Heimwehr egységes és csorbíthatatlan erejére.

Ezért érdekes és a mai osztrák viszonyokba nagyon bevilágító ez a nyílt napirány. Érthet belőle mindenki. Még Dollfuss is.

Roosevelt még november előtt elismeri a Szovjetet és befejezi ténny elé állítja a parlamentet

Washington, szeptember 23.

Néhány nappal ezelőtt bejelentette a B. L., hogy Roosevelt megbízást adott az amerikai Hitelbank szövetsége elnökének arra, hogy az orosz Szovjettel kezdje meg a kereskedelmi tárgyalásokat. Már akkor rámutattunk arra, hogy ez a tárgyalás előjele annak, hogy Amerika most már elismeri Szovjetorszországot, mert nem tudja leszerelni azokat a kereskedői köröket, amelyek az elismerést követelik. Az amerikai kereskedelem ugyanis nagy kárát látja annak, hogy Oroszország — mivel Amerika még mindig nem ismerte el, — egyáltalában nem tesz rendelkezést sem az amerikai iparnál, sem a kereskedelemnél.

Mai jelentéseink szerint

Roosevelt elhatározta, hogy még november elseje előtt elismeri a Szovjetet.

Azért történik meg az elismerés még október hó folyamán, mert az amerikai parlament november elsején ül össze és Roosevelt a par-

lamentet befejezett tények elé akarja állítani. Így, miután a Szovjet elismerése megtörtént, az amerikai parlament nem oponálhat ellene és azok a frakciók, amelyek a diplomáciai elismerésnek ellene vannak, legfeljebb — panaszkodhatnak.

Az amerikai lapok ma emlékeztetnek arra, hogy Hull és Moley már a londoni világ-gazdasági konferencia alkalmával ebben a kérdésben élénk tárgyalásokat folytattak Litvinovval és feltételeken abban is megállapodtak, hogy

Amerika pénzcsoportjai nagyobb kölcsönöket nyújtanak a Szovjetnek, amely összegnek erejéig a Szovjet Amerikában ipari megrendeléseket tesz.

A Szovjet el is fogadta az ajánlatot, azzal a feltétellel, hogy előbb Amerika politikailag is ismerje el Oroszországot.

Ugy látszik, most már aktuális a nagy kölcsön, mert a gazdasági krízis Amerikában is elődázhatatlanná tette a Szovjet politikai elismerését.

Mi ebben a titok?

A Népszövetség bizalmas ülése előzte meg az ünnepélyes megnyitást

A leszerelés kérdéseiben eredményekre számítanak

Genf, szeptember 23.

Ma reggel nyílt meg a Népszövetség ezévi őszi ülésszaka. A mostani ülés eredményekkel kecsegtet. Hetek óta tárgyalások folynak Anglia, Franciaország és Olaszország között abban a kérdésben, hogy ezen az ülésszakon a hatalmak milyen álláspontot foglaljanak el a leszerelés és a fegyverkezés ellenőrzése kérdésében.

Mint a B. L. részletesen beszámolt, ezek a tárgyalások sok nehézség és huza-vona után az utolsó pillanatban látszólagos eredményhez vezettek.

Anglia közeledett a francia állásponthoz és Olaszország is engedett merevségéből, úgy, hogy valamennyi remény van arra, hogy a Népszövetség „lésén” a három nagyhatalom közeledést tanúsít.

A mai megnyitó ülést titkos ülés előzte meg. Ezen az ülésen állapítják meg a Népszövetség mostani ülésszakának napirendjét. A hozott napirendi határozatok véglegesek.

Teljesen érthetetlen hogy miért kell titkos üléssel indítani a Népszövetség ülésszakát és miért éppen titkos a napirend. Hetek és hónapok óta tárgyal a diplomácia a tárgyalandó programpontról és a végén, mikor mindenki tisztában van azzal, mit tárgyal majd a Népszövetség, Genf összeül és titkosan határoz a — napirendről.

Megfoghatatlan és rejtélyes annak a magas tanácskozó szervnek bölcsesége.

A titkos ülésről ma reggel Genfben annyira mégis kiszivárgott, hogy ez alkalommal döntenek:

1. A francia leszerelési kérdés tárgyalásáról.

2. Arról, hogy az asszir kisebbségeknek panaszát tárgyalják-e?

3. Hogy miképpen foglalkozzanak a francia kormánynak azzal a memorandumával, amelyben az visszautasítja az iraki vádakait.

Mindez, mint említettük, — titok.

A Népszövetség nyilvános ülésén ma a svéd delegátust választották meg az őszi gyűlés elnökévé. A megejtett választások során Rostingot, a danzigi delegátust választották meg a Népszövetség titkársága mellett működő kisebbségi szakosztály előadójává.

A Népszövetségnek a németekkel szimpatizáló körei nagy sikernek tartják ezt a választást és úgy látják, hogy a francia-lengyel akció kudarcával végződött és a kisebbségi ügyek előadója nem az lett, akit Páris és Varsó akart.

A mai nap egyébként apróbb és jelentéktelenebb ügyek tárgyalásával telt el.

A lengyel kormány nemcsak koszorúval tiszteli meg a hősokeket

Egy volt lengyel legionista, akit most váraiban bőkezűséggel honorálnak háborús szolgálataiért

Temesvár, szeptember 23.

Biró Géza temesvári magánhivatalnoknak kalandos mult van a háta mögött. — Biró kamasz korában, alig volt tizenöt éves megszökött hazulról. Kalandos véru embernek indult a fiatal gyerek és nem birta el a szülei ház fegyelmét. Megszökött azzal, hogy szerencsét próbál.

A fiatal gyerek a háború námorában mindenáron katona akart lenni. Valahogyan tuljutott a határokon és baállott a lengyel légióba. Sokáig és sokat harcolt Biró Géza a cári hadsereg ellen.

Az egyik harc során megsebesült, majd átkerült a légióból a honvédséghez és mint honvéd harcolta végig tovább a világháborút. A háború után nem tudott elhelyezkedni. Nyomorgott. A hazák el szokták felejteni a háborús szolgálatokat.

A legutóbbi időkben Biró Géza mégis árást kapott és mint magánhivatalnok sze-

rényen élt.

A bukaresti lengyel követségtől ma Biró Géza hivatalos átiratot kapott, amelyben a követség értesíti, hogy a lengyel kormány azért, mert annak idején önként jelentkezett a lengyel légióba, magas katonai kitüntetésben részesíti.

A követ egyben közli, hogy ez a magas katonai kitüntetés anyagi jutalmakkal is jár.

A lengyel kormány 25 hold földet és havi 2000 lejnek megfelelő zlotyit ad harcosának.

A jutalomban az a legérdekesebb, hogy Biró Géza ezeket a havi járandóságokat nem az értesítés vételétől, hanem attól az időponttól kapja, amikor belépett a lengyel légióba.

Igy körülbelül félmillió lej jár a „lengyel légió volt harcosának”, akinek

a lengyel követ udvariasan még Varsóig szóló elsőosztályú vasúti bédjegyet is mellékel a levélhez. Biró Géza október elsején hagyja Temesvárt, Varsóba költözik és ott letelepszik.

Ugyanezen alkalommal hasonló kitüntest és anyagi kártalanítást kapott Rosenzweig Vilmos nevű temesvári fiatal ember, aki együtt szolgált a légióban Biróval és aki azóta Newyorkban él. Biró most megadta Rosenzweig címét is, aki a hírrel a newyorki lengyel követség keres fel.

Papen bucsuja Magyarországtól

Budapest, szeptember 23.

Papen, a német birodalom helyettes kancellárja, — mint arról a B. L. részletesen beszámolt — napok óta Magyarországon tartózkodik, ahol is Gömböc Gyula magyar miniszterelnök vendége. Papen eddig Királyszálláson vadászaton volt, míg most visszatért Budapestre és Schön berlini követ vendége.

Papen valószínűleg a holnapi nap folyamán utazik el Budapestről.

A német alkancellár elutazása előtt fogadta a magyar sajtó munkatársait. A fogadtatás a német követségen zajlott le és azon a magyar külügyminisztérium és a magyar miniszterelnökség sajtóosztályai is képviselve voltak.

Papen a következőket mondotta:

— Nem hivatalos minőségben tartózkodom most Magyarországon, de azért — be kell vallanom — politikai tárgyalásokat is folytattam. A legutóbbi évek során a német belpolitika nem egyszer úgy alakult, hogy nem tarhattuk ki őszintén szívünket és így nem nyilváníthatuk azokat a baráti érzéseket sem, amelyeket Magyarországgal szemben éreztünk. Most amikor Németország — sokkal később, mint Magyarországon — áttért a tekintélykormányra, most van csak alkalom arra, hogy a német baráti érzéseket Magyarországra felé tolmácsoljam.

— Németország mai állapotát — folytatta Papen, — az ország sajtójából nem lehet má megismerni. Személyesen kellene meggyőződnöm arról, hogy milyen alakuláson ment át Németország. Az alakulás jelszava: Harc a kommunizmussal. A német belpolitikáról szólva, megállapítom, hogy az, ami politikai tekintetben Németországban kialakult, nem kivételi cikk és nem is lehet az. Arra kérek mindenkit, hogy objektíven és politikai szempontból lássák, ami történt és lássák át, hogy Közép-Európa politikai rendszerei meg- és át fognak változni.

— Magyarországon való tartózkodásom során azokról a gazdasági lehetőségekről is tárgyaltunk, amely Magyarországot és bennünket gazdaságilag közelebb hozhatna egymáshoz. Tárgyaltunk arról, hogy Magyarország buzatermő területeit csökkenteni kellene és olyan terményeket kellene termeszteni, amelyek Németországnak sokkal jobban kellenek, mint a buza. Itt vannak például az olajmagok, amelyeket eddig Németország javarészt a messzi Mandzsuriából szerzett be. Ha Magyarország ezeket a terményeket termelné, szívesen vásárolná meg azokat Németországtól.

Végül a közös külügyi célokról szólott Papen és rámutatott arra, hogy a genfi döntő tanácskozásokon a két államnak együtt kell haladni, mert mindketten az igaztalan béke ellen és a revízió mellett küzdenek. Az alkancellár itt azonban kihangsúlyozta, hogy Németország is feltétlenül annak a híve, hogy a revíziót békés eszközökkel kell megvalósítani.

Igy szólott Papen és ezzel magyarországi szereplését be is fejezte.

Az alkancellár valószínűleg holnap tért vissza Berlinbe.

Post, a világhírű amerikai repülő lezuhant és súlyosan megsebesült

Newyork, szeptember 23.

Wiley Post amerikai repülő, aki néhány héttel ezelőtt bravuros repüléssel irta be nevét az aviatika történetébe, csütörtökön csak csodával határos módon menekült meg a biztos halálól. Quincey közelében felszállt gépével, de alig hagyta el a repülőteret, a gép egyensúlyát veszítve zuhant le.

A gép pozdorjává tört, s annak romjai között Post súlyos zúzódásokat szenvedett.

A híres repülőt kórházba szállították. Alapota komoly, de nem ad aggodalomra okot.

Niculcea tábornok, volt hadtestparancsnok:

Felháborodva tiltakozom...

Egy magasrangú katona figyelmezteti a kormányt elmulasztott kötelességére

A cuzista uszítás veszélyei

A Skoda-ügy harapófogója

Mégis egyezkednek a külföldi hitelezők

Bukarest, szeptember 23

Belpolitikai beszámolókat egy cikknek az ismertetésével kell kezdenünk. A cikk Niculcea tábornok, a VII. hadtest volt parancsnoka írta. Kitiűző nevű katona, aki a háboruban olyan érdemeket szerzett, hogy most is a legkiválóbb tisztek közé számítják.

Niculcea generális néhány nappal ezelőtt, pusztán kíváncsiságból, elment a cuzistákhoz Fálticeni városban rendezett gyűlésére. A gyűlés után a tábornok cikket írt. Ime, a rendkívül érdekes és jelentőségeltjes írás néhány mondata.

„Amikor a nemzetieskedők tribünjéről azt hallottam mondani, hogy csak a cuzisták érdemlik meg, hogy a román nemzet viselhesse, felháborodással távoztam a felháborodásomat eme sorok által ki is fejezem.

Miképpen bűnözhet úgy, — hogy egyéb kifejezéssel ne éljek — egy román, hogy csakis önmagának és követőinek sajátítja ki a román minőséget?

Hogyan lehet eltérni azt, hogy a tribünről arra oktassák a Keresztény Nemzetvédelmi Liga követőit, hogy legalább is cuzisták érdemlik meg, hogy a román nemzet jobban ütheték azt, aki ellent mer mondani nekik! S hogy baltával, vagy fejszével szerezzenek maguknak igazságot. Én megteszem kötelességemet, mint jó román a felháborodva tiltakozom!

Nyissátok ki jól a szeméteket, románok, ha lobbanjatok lángra a kék ing láttára! Ha a cuzisták azt mondják, hogy apostolok, akkor jusson eszetekbe, hogy Jézus apostolai a földön fehérbe öltöztek, ami a lélek tisztaságának a jelképe és nem volt egyéb fegyverük, mint a szó.

Mi a céljuk a rohamcsapatoknak? Ha jó románok vagytok, ne gyujtsátok fel a lelkeket, amelyek könnyen lobbannak lángra, de nehezen olthatók el. Ez a jó román kötelessége. A kormány pedig az, hogy tegye lehetetlenné az anarchista törekvéseket.

Ez a cikk két szempontból is jelentős. Az első szempont az, hogy ha egy józan, tárgyilagos, emberi érzésű, érett ember kerül a jobbszélső demagógia örvénylésébe, akkor legyen bár oly érzéketlen hazafi is, mint Niculcea tábornok, irtózatlan menekül el.

A második az, hogy a kormány elfeledkezik kötelességéről a jobboldali izgatással szemben. Közömbösen hagyja azt, hogy baltát tanácsotnak a nép kezébe.

Alaposan elfajultak a dolgok, ha már nem mi, szerény állampolgárok, hanem tábornok-hadtestparancsnokok kénytelenek ovó szavukat felemelni.

A kabinet nem mondhatja azt, hogy ezt a hangot sem hallja meg.

A felelősség tehát most már százszázalékosig az övé.

A SKODA-ÜGY SÜTÉT REJTELMEI

Tegnap számunkban hű fordításban közreadtuk azt az 1931-ben kelt, eredetileg francia szövegű megállapodást, amely Georgescu ezredes és a Skoda-cég Bukaresti irodája között jött létre. A megállapodás szerint

Georgescu ezredes a 15 milliárd lejű kitévő rendelésből körülbelül 100 millió lejű kap, mint jutalékot, részletekben.

Jogosultsága csak addig tart, amíg a hadügyminiszteri széket Stefanescu Amza tábornok, aki a Jorga-kabinetnek volt tagja, tölti be.

Ez a szerződés, amelyben Georgescu ezredes többek között azt is vállalja, hogy

a román anyagi érdekekkel szemben a Skoda-cég anyagi érdekeit fogja képviselni, az Adeverul közlése nyomán Bukarestben a legkiáltozóbb és legkínosabb szenzáció erejével halott.

Ugyanis a dolgok ismeretéhez tartozik az is, hogy Georgescu ezredes maga Stefanescu Amza volt hadügyminiszter juttatta be Skoda-céghez. Tehát a teljes kép a következő:

1. Stefanescu Amza azt ajánlja Skoda-cégnek, hogy vegyék fel Georgescu ezredest.

2. Skoda-cég alkalmazza az ezredest körülbelül 100 millió lej tiszteletdíjjal.

3. Ez a tiszteletdíj azonban csak addig jár, illetve a 100 millió esedékes részletei csak addig utaltatnak ki, amíg Stefanescu Amza a hadügyminiszter.

4. Georgescu ezredes tehát olyan munkát vállalt Skoda-cégnél, amely csak Stefanescu Amza minisztersége idején nyíló kereszttel.

Miféle kérdés merül itt fel?

Az, hogy milyen természetű volt Georgescu ezredes és Stefanescu Amza hadügyminiszter összeköttetése?

Szörnyen csudálni kell, hogy

A Maniu-párti képviselők a képviselőház megnyitó ülésén tüntetőleg felállanak helyeikről és a liberálisok mellé ülnek

Noha a Maniu és Vajda közötti béketárgyalások hírei még egyre kísértének, a két csoport viszonya a látszat szerint, még sem javult, sőt

az indulatok még kiéleződtek.

Erre mutat az is, hogy Maniu folytatja erdélyi körutját, ami kétségtelenül a megyei tagozatok megszervezését előzza. Maniut péntekre Nagyváradra várták, a hol — hír szerint —

a biharmegyei tagozat teljes egészében melléje fog lecsatlakozni.

A gyűlölködő hangulatra mi sem jellemzőbb, mint az, hogy

a Maniu-párti képviselők a parlament október 15-i megnyitó ülésén kinos és nagyjelentőségű demonstrációra készülnek. Az Adeverul jelentése szerint ezek a képviselők közvetlenül az ülés megnyitása után fel fognak állni helyeikről, elhagyják a kormánypárti képviselők részére fenntartott padsorokat és a liberális oldal baloldalára ülnek.

Ez a lépés a nyílt parlamenti harc megindulását fogja jelenteni.

Maniut egyébként a Peles-ünnepségek napján nagy küldöttség keresi fel. Ismeretes, hogy Maniut az ünnepségekre nem hívták meg. A küldöttség mintegy azt akarja jelenteni, hogy Erdély a narok idején Maniu mellett foglal állást.

POPOVICI

igazságügyminiszter visszaérkezett másfél hónapig tartó külföldi utjáról. Popovici pénteken este elutazott Călimănești-be, ahol Vajda miniszterelnökkel fog tanácskozásokat folytatni.

A PÉNZÜGYMINISZTERIUM

az Universulnak azt a híré, hogy a kincstár 160 millió francia frankot utalt át Párizsba a külföldi hitelezők részére, arélyesen cáfolja.

MIKLÓS HERCEG

Belgrádból, ahol két napja tartózkodik, repülőgépen egyenesen Színájába érkezik.

A BANCA NATIONALA

igazgatótanácsa Anghelescu kormányzó elnökletével szombatn fontos ülést tart, amelyen többek között megtárgyalják a külföldi hitelezők ügyét is.

Titulescu és Mihalache között is ellentétek merültek fel

A kormány belső válságát, újabb incidens fokozza.

Mihalache, a párt alelnöke éles ellentétbe került a népszövetségi szakértők Romániába való küldetésével kapcsolatban Titulescu külügyminiszterrel, de egyben az egész kormánnyal is. Ismeretes, hogy a Népszövetség pénz-

ügyi bizottságával létrejött megállapodás értelmében csomó szakértőnek kellett volna Romániába jönnie. A kormány az egyezmény végrehajtását eddig megtagadta így a szakértők sem jöhettek. Mirán a külföldi hitelezők ragaszkodnak ahhoz, hogy a román pénzügyek irányítását ezek a szakértők vegyék át, a kormány igen kinos helyzetbe került. Titulescu amellől foglalt állást, hogy a kormány hajtsa végre az egyezményt s fogadja a szakértőket.

Hasonló értelemben nyilatkozott meg a kormány többsége. Ezzel szemben Mihalache határozottan tiltakozik a szakértők ellen.

Szenzációs washingtoni jelentés szerint:

Amerika újból stabilizálni szeretné a dollárt

Intervenciós vásárlásokkal a mai árfolyamon akarnak rögzíteni

London, szeptember 23.

A Daily Telegraph ma délutáni száma szenzációs washingtoni jelentést közöl: A lap szerint Amerika illetékes helyen kifejezte azt az óhaját, hogy szeretné a dollárt újból stabilizálni.

Ennek az lenne a feltétele, hogy a dollár stabilizálásával egyidejűleg az angol kormány is rögzítse a fontot, még pedig azon az új elapon, amely a mostani valutaromlásokkal kapcsolatban és annak eredményeként kialakult.

Amennyiben a hír igaznak bizonyul, úgy ez azt jelentené, hogy

Amerika gazdasági ujjáépítésének tervéhez elégséges az az áresés, amelyet a dollár már eddig elért.

Ebben az esetben számolni kell azzal, hogy az amerikai pénzügyi kormány most már nem tűri el, hogy a dollár tovább veszítsen árfolyamából és az angol válasz bevárása nélkül is hozzákezd ahhoz, hogy

intervenciós vásárlásokkal fenntartsa a dollár mai árfolyamát.

A dollár e jelentős vételkor eredeti árfolyamából 36 százalékot veszített.

Újabb adatok a temesvári közbiztonságról

Sortűzet adtak a betörők a rendőrökre

Temesvár, szeptember 23.

A temesvári közbiztonság zülése egyre ijesztőbb arányokat öltött.

A mostani jelentés már szinte az amerikai banditák stílusára emlékeztet. Egyetemes védekezés, sortűz a rendőrökre hova vezethet ez még?

Ime a legújabb jelentések:

Muncila Miklós rendőr az elmúlt éjjel a Mehalában teljesített szolgálatot. Ejjel felé bujkáló alakokra lett figyelmes, kik az egyik házba akartak behatolni. Megállásra szólította fel a gyanús figurákat, veresre vertek.

mire azok

revolvértűzzel válaszoltak.

A sortűzre rendőrök érkeztek a harc színhelyére, akik szorongatott társuk védelmében

szintén fegyverüket használták.

Erre az éjszaka rejtélyes banditái a sötétség védelme alatt elmenekültek.

Más eset.

Ismeretlen tettesek a Gyárvárosban meg támadták Fodor György munkást, akit veresre vertek.

Parlaginak most már nem kell a temesvári színház

Szendrey színgazgatóságát támogatják a város vezetői

Temesvár, szeptember 23

A temesvári magyar színház ügyében ma váratlan fordulat állott be. Jelentette a B. L., hogy a Nagyváradról jött Parlagi Lajos színgazgató megpályázta a temesvári magyar színházat is és nagyon erős kilátásai voltak arra, hogy a temesvári magyar színtársulat jogát meg is kapja. Egy kisse megzavarta a temesvári színtársulatot az, hogy közben a miniszterium megvonja Parlagi játszási engedélyét, de ez az intézkedés csak negyvenöt óráig tartott, mert — mint tegnap jelentettük — Parlagi ismét a miniszterium kegyeiben van.

Most, miután a játszási engedéllyel sincs semmi baj, váratlan fordulat történt

Parlagi bejelentette Temesváron, hogy visszavonja pályázati kérelmét.

A visszavonás okát Nagyvárad végleges

direktora nem indokolja, hanem maga helyett a városi tanácsnak Ihász Aladár és Fekete Mihály együttes ajánlatát pártfogolja.

A temesvári színház ügyében a döntés csak október hó folyamán lesz, mert Gábor dr. Temesvár főpolgármestere, aki a várostól most távol van, a döntés jogát magának tartotta fenn. Ez a kis idő elég lesz — sajnos — ahhoz, hogy Temesvárra Szendrey ismét befurakodjék. Szendreyt a város közönsége nem kívánja, de a városháza urai között és azok között, akiknek a városi vezetésben befolyásuk van, Szendrey szimpatikus és így felni kell attól, hogy a főpolgármester a Szendrey javára dönt.

Szegény Arad-Temesvár, sohasem tud Szendreytől megszabadulni.

Szendrey a végzetük.

VILÁGPOLITIKA

REALPOLITIKA A KÖZEL KELETEN

Ankarában két ország paktált le egymással: Törökország és Görögország. A paktum más, mint az Európában a közelmúltban megkötött sokhatalmi egyességek, egyszerűbb, tartalmasabb és gyakorlatibb. A tanulsága is mélyebb, kiderül, hogy érzelmekkel politikát csinálni nem lehet, az egzisztenciális okok minden más motivumot félretolnak. A görög és a török nép évszázadokig élt ellenséges viszonyban egymással.

Amikor a Beteg Ember, Törökország, egyre betegsőbbnek látszott, a lázas görög patrióták merész célt tűztek maguk elé, ők nem nyugszanak addig, míg Nagy Konstantin metropolist, a szép héthalom városát, Konstantinápolyt is vissza nem hódítják. De Enver bey és Kemal pasa Törökországa megmutatta a világnak, hogy a török nép is valaki és a szmirnai háborúban kidobták a görögöket Kisáziából és a Dardanellát védő szigetekről. Még tíz évig tartott a haragszomrád, de most végre Kemal is, Zaimisz is belátta, hogy ilyen gyerekes alapon nem élhet két ország egymás mellett. Az ankarai okmányban van néhány pont, amely a praktikus politikai gondolkodásnak valóságos iskolapéldája. A szerződés második szakasza arról beszél, hogy a két ország minden nemzetközi kérdésben együttes lépést tesz, mindent előre meg tárgyal s ha cselekedni kell: viribus unitis, egyesült erővel teszik. A harmadik szakasz szerint kisebb jelentőségű konferenciákon csak egyike a két államnak képviselteti magát — ez a képviselő aztán mindkét ország nevében tárgyal és cselekszik. Ha még hozzá vesszük, hogy a két ország minden katonai pótklauszula nélkül, kölcsönösen biztosítja egymás határait, láthatjuk, hogy Ankarában a mult politikai romantikájával szemben a realpolitikai gondolkodás győzött.

UJ DOLLARINFLÁCIÓ?

Mondd, hogy mit nem akarsz és én megmondom neked, mit akarsz. Roosevelt már megint azt mondja, hogy nem akar inflációt. Ezt már hat hónappal ezelőtt is mondta, amikor még a dollár úgy állott, mint Sion hegye. Közben megcsinálta az inflációt s az Egyesült Államok trónoló valutája lejjebb szállt a magas székről. Akkor azt mondta Roosevelt, nem akar nagy inflációt, csak egy icpicikét. Lett az icpici inflációskából öt-percent, tíz-percent, tizenöt-percent, vagyonok zsugorodtak össze, gögös tőkék és még gögösebb tőkések szelidültek meg néhányszor huszonnégy óra alatt, Amerika és a világ tözsdéi megteltek ijedt, sópánkodó, fajvesztékelt emberkével. Akkor Roosevelt újabb megnyugtató üzenetet küldött. Stop! Ezzel kezdte a nagyjelentőségű kábel. Az emberek tapsoltak, mekkora eredetiség, mondták, mások ezzel a stoppal végzik, az elnök meg ezzel kezd. Ez csak jót jelenthet. Roosevelt az infláció után leszúrta a pontot, azt mondta: stop. Erre újra esett a dollár, szép szabályosan sétált lefelé a csuszán, husz, huszonöt, harminc perccel. A végén kiderült, hogy a nép rosszul értelmezte a stoppot, a harminc perccel végére kellett volna odagondolni. Most Roosevelt megint biztosítja az ő kedvelt farmerjeit és a világot, hogy nem akar inflációt. Ha ő mondja, akkor higgyünk neki. Higgyük tudniillik az ellenkezőjét. A világ ugysis olyan unalmasan eseménytelen, az a kis dollárinfláció szinte már hiányzott a boldogságunkhoz. A világ már örülhet, hogy Roosevelt nem arról biztosítja a világot, hogy Amerika nem akar háborút.

Ellopták a budapesti belga követ feleségének 6 millió lej értékű nyakékát

Budapest, szeptember 23

A budapesti rendőrségen lovag Guy de Schorsteete de Tervarent budapesti belga követ feljelentést tett. A feljelentésben elmondja, hogy feleségével együtt a budapesti lövészpenyőn volt. A felesége az alkalmakkal egy gyöngy nyakéket viselt, a melynek értéke mintegy hatmillió lej.

A gyöngy nyakék azóta nincs meg.

Meglehet — mondja a követ feljelentésében — hogy

a felesége a nyakékát a versenypályán elvesztette, de az sincs kizárva, hogy a nyakéket roppant ügyes tolvajok ellopták a nyakáról.

A budapesti rendőrség nagy apparátussal kezdett hozzá a nyomozáshoz.

Hét évvel ezelőtt megölték a parasztnábobot, de csak most derült ki Éhezett a unokáit és azért kellett meghalnia

Debrecen, szeptember 23

Névtelen feljelentés alapján egy 9 évvel ezelőtt elkövetett borzalmas gyilkosság részletei kerültek napvilágra.

1924 februárjában meghalt Csökmő leggazdagabb gazdája, a 78 éves Papp István. Minthogy az orvosi vizsgálat természetes halált állapított meg, elmentek.

Most aztán a csendőrség beérkezett névtelen levél azt közölte, hogy a csökmői parasztnábob nem természetes halállal

mult ki az élők sorából, hanem gyilkosságnak esett áldozatul. Két unokája, Papp Károly és Papp István volt a gyilkos.

A csendőrség elő is állította a két gyanúsítottat. Azok eleinte tagadtak, de aztán megtörve tették beismerő vallomást.

Papp István nagyon gazdag, de nagyon zeugori ember volt, úgyhogy az unokák a szó szoros értelmében éheztek a nagyanyjukkal együtt. Az öregasszony sokat elégedetlenkedett s

többször biztatta is unokáit, hogy gyilkolják meg a őn zsugorít, mert akkor mindnyájuknak jobb dolguk lesz.

Még pénzjutalmat is ígért az unokáknak, ha az öreget elteszik láb alól.

1924 februárjában, egy hideg téli napon Papp István egyik fiával vidéken járt amikor hazafelé tartott, a szekér felborult. Papp Istvánnak semmi baja nem történt, a fia azonban úgy az árokba esett, hogy elvesztette az eszméletét és ott fejtette meg. Amikor a nagyapa hazaérkezett, az udvaron eléje állt a két unoka.

A kisebbik beszélgetni kezdett az öreggel, a másik pedig hátulról lerántotta a sikos udvaron a nagyapa lábát s mikor az öreg a földre zuhant,

mellért ugrottak, addig taposták, amíg betört a bordája, majd a fejét tekerék, amíg a nyakcsigolya is eltört és Papp István élettelenül nyult el az udvaron.

Két évvel később a két elvetemült noka apja megtudta a dolgot és gyermekeit minden gondolkodás nélkül kitagadta és elűzte a háztól, mert gyilkosokkal nem akart egy fedél alatt élni.

A csendőrség a megdöbbenő vallomás után a két gyilkost, akik annakidején 18 éves suhancok voltak, azonnal letartóztatta.

— Székelési zavarok, bélgörcs, puffadság, gyomorszájzárás, izgalmi állapotok, szívdégesség, lelemérés, bódultság és általános rosszullét esetén a természetes „ferenc józsef” keserűvizet a gyomor és bélszatórta tartalmát gyorsan és fájdalom nélkül kitűriti, a vérkeringést előmozdítja s tartós mekkönnyebbülést szerez. Korunk legkiválóbb orvosai a Ferenc József vizet úgy férfiaknál, mint nőknek és gyermekeknek teljes eredménnyel alkalmazzák.

zolni a véletlenül megtudott merényletekre vonatkozó előkészületeket és a katonai árulást.

Be kell szolgáltatni a külföldről érkezett nyomtatványokat és röpiratokat, ha azok államellenes kitételeket tartalmaznak.

Miközben a prágai kormány elkezdett védekezni, hogy a tótok elszakadását mozgalmát leszerelje,

a Felvidéken, különösen a zipszerek között, rendkívül gyorsan és széles körben terjed a hitleri horogkereszt mozgalom.

A hatóságok Lőcsén

már el is rendelték a házkutatást s azok során löfegyvert, horogkeresztet röpiratot találtak.

A fegyverrejtegetőket letartóztatták.

— MAR MEGINT LINDBERGH. Brüsszelből jelentik: Brüsszelben a egyik bankban letartóztattak egy embert, aki azt az ezer fontos bankjegyet akarta beváltani, amelyet Lindbergh annakidején gyermeke váltságdíjaként a rablók részére deponált. A letartóztatott megnevezett két másik embert kik adták neki a bankjegyet azért, mert nem merték a bankban beváltani. Tekintettel arra, hogy a távirati irodák még a három letartóztatottnak neveit sem közlik, fenntartással kell a hírt fogadni. Ugyálszik, újabb Lindbergh-reklámról van szó.

Lőcse környékén, a zipszerek között, erősen terjed a fasizmus

A szlovák vidékeken megindult a politikai üldözés

Pozsony, szeptember 23

A tót szeparatiztikus mozgalom ellen fellépett a cseh kormány. Ez a mozgalom hónapokkal ezelőtt indult és az utóbbi időkben olyan méreteket öltött, hogy a kormány az alkotmányosság megerősítésével is, de kénytelen volt beavatkozni.

Abból, hogy a szeparatiztikus mozgalom ennyire elfajult, azt a következtetés kell levonni, hogy a cseh kormány nemcsak az idegen fajú kisebbségek, hanem a szlovák fajú töredékek ellen is elnyomó politikát folytatott.

A kormány akciója lapbetiltásokkal kezdődött, amelynek során elsősorban természetesen magyar lapokat tiltottak be. Tegnap azután rákerült a szlovák lapjainak betiltására is. Így betiltotta a cseh kormány háromhavai időtartamra a Szlovák című tót napilapot.

A tótok vezetőlapjának betiltásával egyidőben

a politikai üldözés is megindult a Felvidéken.

Az államrendőrség detektívici Kassán,

Besztercebányán, Rozsnyón és Miaván összesen 7 embert vettek őrizetbe, akik mind tótok s társadalmi állásukat tekintve ügyvédek, köztisztviselők. A hivatalos jelentés szerint ezt a hét tót urat a rendőrség alapján vették őrizetbe, mert „külföldi irredenta” ügynökökkel tartottak fenn összeköttetést.

Az újabb jelentések szerint a pozsonyi országos hivatal utasítására államrendőrség az egész Felvidékre kiterjesztette a nyomozást.

A tót néppárt vasárnap nagygyűlést akart tartani Nagyszombatban, de ezt a gyűlést azzal az indoklással, hogy „veszélyeztetni a közrendet”, a hatóságok felsőbb utasításra betiltották.

A Szlovák betiltása után a nagyszombati gyűlés megakadályozása még nagyobb felháborodást váltott ki a felvidéki tótok sorában.

A pozsonyi országos hivatal egyébként kiáltványban hívja fel a felvidéki lakosságot figyelmét arra, hogy

mindenki köteles a hatóságokkal kö-

SZÉCSI FERENC (Temesvár):

A különös beteg

Kéken mosolyog rám az ég: rám, aki itt ülök a Dunaparton; rám, aki ezelőtt négy évvel 91 kiló voltam, fogyókúrát tartottam, most három év óta foglalkozás nélkül vagyok s 61 kilót nyomok.

Pénzem, óráim, ékszereim, könyveim és más fényűzési tárgyaim nincsenek már. Lakásom, — szerencsére van. Egy magasrangú tisztviselő özvegyénél lakom a cselédszobában. Cseléd nincs, de nem is kell. Reggel korán kelek, kitakarítok, seprék, leszaladok a sarokra tejért és kifjért, az özvegy és a szobaur részére. Később elmegyek a szobaur, nála is kitakarítok: elszívom a hamutartóba nyomott cigarettavégeket, elolvasom az ottmaradt legnaplót, néha könyveket is. Azután felkel az özvegy, lassan öltözködik, mosdik, előttem, nem szégyeli magát, — nem vesz emberszámba. Amikor kész, elmegyek sétálni, látogatásokat tesz, koncerteket hallgat, ezalatt én rendbehozom a szobáját s utána szabad vagyok.

Szabad vagyok másnap reggelig, mert az özvegy nem étkezik otthon. A lányánál kosztol s nekem ennivaló után kell nézmem.

Egyideig még csak volt néha mit ennem. Egy-egy még állásban lévő barát elvitt az automata-büfébe, vagy megint eladtam valamit, de később megszűnt mindez. Előfordult, hogy 2—3 napig nem ettem, szédültem, reggelenként szinte kiálltam a szobaur csészéje aláiban maradt tejcsopokból s ünnepem volt, amikor a fél kiflit megrágo a tálcán hagyta.

Legszebb napjaim az utóbbi időben azok az esték voltak, amikor a szobaurnak női vendége volt. Olyankor a vacsora maradványait én nittem ki. Nagy lakomát csaptam a megmaradt kenyér, a nagyszerű sajtjára, a felpárgott bőre és más pompás maradékokból.

Most azonban már két hete nagyon rosszul megy a dolgom.

Az özvegy elutazott a Balatonra egy nagynénjéhez s a szobaur elsején elkölözött.

Az özvegy, akinél azelőtt már évekig laktam, mint szobaur, megbízott bennem, nálam hagyta a lakáskulcsot, hogy úgy vigyázzak a lakására, mint a szemem fényére.

Rám van tehát bízva egy háromszobás lakás és én korgó gyomorral őrzöm.

Most, mint már említettem, itt ülök egy padon és négy napja nem ettem semmit. Nem tudom, mihez kezdjek. Már el akarom lopni valamit az özvegy holmijából, de nem vikt rá a lelkiismeret.

Ideavászorogtam erre a padra, ahonnan támadást fogok intézni az „étel” ellen.

Lehanyatlom a padra, a padról a földre csuszom, a kalapom elgurul, nem látom meg magam, vigyázok a kiálló csontjaimra. Két ur hirtelen megáll.

— Mi baja van? — kérdi az egyik.

— Nem láttad, — összeesett, — mondja a másik.

Már hárman, már hatan, tizen vannak, egész tömeg, felemelnek, kérdegetnek, de nem felelek, szemem csukva, tagjaim mozdulatlanul lógnak alá.

— Mi történt itt? — kérdi erőlyes hangon a tömegen áttörő rendőr.

— Összeesett egy beteg, — elesett — kiabálják összevissza.

Bennem kéjes érzés. Ennyi ember, akik mind ettek már ma, tegnap is, tegnapelőtt is: ott-ott az a kövér, akit félig nyitott pillái között látok, az biztos annyit eszik, mint két más ember.

— Félre, félre! — kiabálják, — itt vannak a mentők.

Hordágyra raknak, be az autóba, gondos emberek hajolnak felém, kérdezők, de én nem felelek, nem mozgok, nem akarok tudni semmit, nem akarok hallani, látni, olyan jó itt feküdni az autóban.

De már meg is állunk. Lépcsőkön visznek fel, levetkőztetnek, csendes susogás, ágyba emelnek, pulzusomat fogják, szívet hallgatják, szemhéjamat felemelik, karomba csipnek megint susognak, injekciót adnak, de én nem mozdulok. Tőlem csináljanak akármit, nem fogok mozdulni.

Végre ebédidő, csörömpölés. Más ágyaknál már esznek, rám is sor kerül. Két ápolónő odaül, felemelnek s kanállal etetnek.

Ah, — husleves, jó, zamatos, hogy megném, falnám, de nem merem feltűnően, hogy rá ne jöjjenek a trükkömrre. Este megint husleves.

Másnap már húst is kaptam.

Négy napja vagyok már itt, mozdulatlanul fekszem, nem beszélek, nem hallok, csak evéskor pégzek némi mozgást, na gyon jól érzem magam s az orvosok tüdőmre távoznak mindig a furcsa betegségeimtől.

Amíg lehet addig maradok ebben a mennyországban, ahol enni kapok.

Vádbeszéd a Renoiu-féle kémkedési ügyben

Bukarest, szeptember 23.

Renoiu kapitány kémkedési perében Flagi Stoica őrnagy, hadbírósi ügyész pénteken délelőtt tartotta meg vádbeszédét, amelyben azt igyekezett igazolni, hogy Renoiu Magyarország szolgálatában Románia érdekei ellen dolgozott és a kapitány ellen súlyos ítéletet kért.

A védelem nevében Mora ügyvéd szólalt fel.

Pénzgyár egy kolozsmegyei községben

Kolozsvár, szeptember 23.

Turja kolozsmegyei községben a csendőrség hamis pénzgyárat fedezett fel. Az üzem Rostás Izidor lakásán volt, ahol százszámra készültek a hamis 100 és 20 lejesek.

Rostást bekísérték Kolozsvárra és most nyomozzák a pénzgyár többi részvényeseit.

Az elmeszakértő teljesen beszámíthatónak tartja Van der Lübbét

A gyujtogatási pör tárgyalásának második napja

Lipce, szeptember 23.

A Reichstag felgyújtásával vádoltak bűnperét ma reggel folytatta a lipcei legfelsőbb törvényszék. Az érdeklődés ma is változatlan. Az épület előtt hatalmas tömegek várokoznak, annak ellenére, hogy közudomású lett a bíróság álláspontja, amely a tárgyalás menetében minden szenzációt kerülni igyekszik.

A vádlottak háromnegyed 10 órakor érkeznek meg a tárgyalóterembe. Ma már nincs bilincs a kezükön.

Van der Lübbe teljesen apatikus. Leül a helyére, maga elé mered és arcának még játéka sincs. Torgler volt kommunista képviselő ezzel szemben friss és jókedvű és hosszasan beszélget védőügyvédjével.

A bíróság délelőtt tíz órakor vonul be.

A főügyész mindenekelőtt Heinert nemzetiszocialista csoportvezető távirati jelentését olvassa föl, amelyben a csoportvezető elmondja, hogy a Reichstag felgyújtásának éjszakáján Gleiwitzban volt és így teljesen kizárt dolog, hogy előtte való napon Van der Lübbe nála lett volna megszállva. Parisus helyettes ügyész is ebben az ügyben kér szót és kimutatja, hogy nincs adat arra, mintha Van der Lübbe valamelyik németországi nemzetiszocialista helyiségben tanyázott volna.

A befutott jelentések és az ügyész előadása alapján a tárgyalás elnöke tényként konstátálja, hogy Van der Lübbe nem szállott meg nemzetiszocialista otthonokban és magánszemélyeknél és így elesik az a külföldön hangoztatott vád, amely szerint Van der Lübbe a nemzetiszocialisták bérére lett volna.

Ezután Bonnhoffer egyetemi tanár, elmeorvos, szakértő adja elő jelentését.

Szerinte Lübbe elég őszinte lélek. Először és ügyesen válaszol a feltett kérdésekre. Elmondja, hogy a vádlott éhségstrájkot folytatott és ekkor külön is megfigyelte. A vádlott azért strájkolt, hogy ügye főtárgyalását siettesse. Ekkor mondotta neki Van der Lübbe:

— Felgyujtottam a Reichstagot, éhségstrájkolok, még azt hiszi a tanár ur, hogy bolond vagyok.

A tanár szerint a vádlott kommunista gondolkodású. Az volt a célja, hogy több középületet felgyújt és rettegésben tartja a birodalom fővárosát. Megállapítja az orvosszakértő, hogy Lübbének nincsenek lelkiállapota és lelki zavarokról sem lehet nála beszélni.

Az elnök kérdésére elmondja, hogy Lübbe közvetlen és nagyon szereti a személyes élményeket. Az, hogy a tegnapi tárgyaláson musolygott, nem jelent semmit. Főlényes ember, aki ilyen mosolyokkal intézi el az embereket és a dolgokat. Azt, hogy a vádlottnak szexuális rendellenességei lennének, nem sikerült megfigyelni.

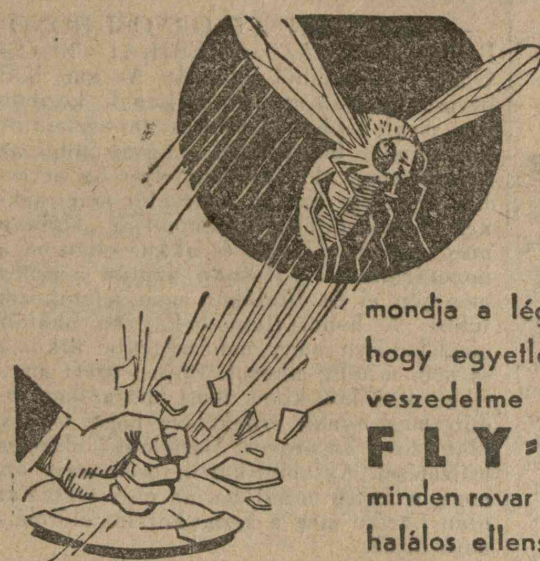
Sack védő: Befolyásolható embernek tartja Ön Van der Lübbét?

Bonnhoffer: Határozott ember, de azért befolyásolható is.

Az orvosszakértő elmondja még, hogy Van der Lübbe a beszélgetések során bevallotta, hogy Thälmann is ismeri, de tagadja azt, mintha Torglerrel összeköttetése lett volna.

Ezután Haitig rendőrtisztviselő ismerteti a bíróság előtt azokat a jelentéseket, amelyeket a holland rendőrség küldött Van der Lübbe viselt dolgaikról.

A főügyész ezután megkérdi Van der Lübbét,

Csak a FLY-TOX félemlit meg!

mondja a légy. Jól tudja, hogy egyetlen fenyegető veszedelem a:

FLY-TOX,

minden rovar kirelhetetlen,

halálos ellensége.

FLY-TOX

illatosított

lét, hogy megkapta-e Hollandiából azt a levelet, amelyben szülei Stomp holland védő ajánlközását közölték vele.

A vádlott előbb nemmel felel, majd kijelenti, hogy megkapta a levelet és ennek ellenére sem kívánta, hogy őt e tárgyaláson védő védje.

A bíróság szünetet rendel el és egyben megengedi, hogy a szünet alatt Van der Lübbe Stomp holland védővel tanácskozzék.

A szünet után folytatják annak bizonyítását, hogy Van der Lübbe a Reichstag épületében nagyon tájékozódott volt, ami annak a bizonyossága, hogy a vádlott jól ismerte az épületet és nem először járt benne.

A vádlott erről beszélve, hirtelen közli az elnökkel, hogy a szünetben sem beszélt a holland védővel.

Az elnök azonnal elrendeli Stomp védő előállítását, aki elmondja, hogy Van der Lübbe állítása részben igaz. Összeeresztették a vádlottal, de a találkozás alkalmával jelen volt a hivatalos védő is, valamint a tolmács és így nem tudott védelemcével zavartalanul beszélni. Ennek ellenére ő is kérdéseket tett

fel Van der Lübbének, de az a feltett kérdéseire nem válaszolt.

Sack védő: Tudja-e Ön azt, hogy Van der Lübbe szexuális tekintetben abnormális?

Stomp holland védő: Nem tudom.

Sack védő: Arról sem tud, hogy pirománias?

Stomp: Azt sem tudom. Normális embernek ismertem és ismerem.

A holland ügyvéd kihallgatása után a főügyész emelkedik szólásra és közli, hogy az egyik, külföldi lap a tegnapi tárgyalásról olyan tudósítást hozott, amely nem felel meg a valóságnak. Azt kéri, hogy a lapnak a tárgyalóteremben most is jelenlévő tudósítóját zárják ki.

Az elnök kijelenti, hogy erre nincs szükség és a kérdésnek nem is tesz eleget. A tárgyalás elején hangsúlyozta már, hogy a külföldi lapvélemények és a közhangulat nem ér fel a legfelsőbb német bírósághoz és az semmi tekintetben sem hagyja magát befolyásolni.

Az elnöki enunciació után a tárgyalás folytatását holnapra halasztják.

Az amerikai kommunisták tiltakoznak a lipcsei tárgyalás ellen

Csikágóban a lipcsei perrel kapcsolatban erős és szenvedelmes tüntetések voltak.

Ma reggel néhány száz kommunista megjelent a csikágói német követség előtt és hevesen tüntetett.

A kommunisták plakátokat ragasztottak ki a követség épületére, majd két asszony a követség előtti két lámpavashoz láncoltatta magát.

A rendőrség közbelépett és helyreállította a rendet.

Károly király személyesen nyitja meg a kolozsvári élelmiszer-kiállítást

Kolozsvár, szeptember 23.

Hirt adtunk már arról, hogy az ősz folyamán Kolozsváron higiéniai és élelmiszerkiállítást rendeznek.

A földművelésügyi, kereskedelmi és iparügyi minisztériumok szigorúan utasították kolozsvári kirendeltségeiket és közegeiket, hogy a kiállítást a legnagyobb odaadással készítsék elő.

Az érdekes kiállítást az iparkamara új helyiségében rendezik meg, ugyanekkor

szentelik fel az új ortodox templomot is.

A kiállítást Károly király személyesen fogja megnyitni.

A CFR. félru kedvezményes utazást ad erre az alkalomra.

— Asztma és szívbetege, mell- és tüdőbaj, görvély- és angolkór, pajzsmirigy megnagyobbodás és golyvaképződés eseteiben a természetes „Ferenc József” keserűvíz a gyomor és belek működését kitűnően szabályozza.

Egy örült leány a nyílt utcán lojtotgatni kezdte az édesanyját

Arad, szeptember 23.

Ma nagy riadalmat keltett Aradon, hogy a Savaraicu 126 számú háza előtt haladó Orosz Jánosné nevű asszonyra rátámadt egy fiatal leány és lojtotgatni kezdte. A járőrök vetették közbe magukat és lefejtették az asszonyról a támadó leányt.

Kiderült, hogy a leány, aki Orosz Jánosné megátadta, az asszony 18 éves Irma nevű leánya, aki köz- és öndeszélyes elmebeteg. A hatóságok is foglalkoz-

tak már ennek a szerencsétlen leánynak ügyével és többször szerették volna elmeorvosintézetbe küldeni. A hatóságok többször megkísérelték, hogy akár Zombolyán, akár Lugoson elhelyezzék a leányt, de az ottani elmeorvosintézetekben nem volt hely. Mivel Aradon nem tudták az örült leánnyal mit csinálni, elhelyezték a szegényházban, ahonnan később kikerült.

Az aradi kórházak sem tudják felvenni a beteget, mert a kórházban elmebetegeket nem ápolnak.

Ha már az épelméjűeket nem tudja a társadalom elhelyezni, legalább az örülttekről gondoskodni kellene. Azok mégis csak kevesebben vannak. Egyelőre legalább is kevesebben.

HIREK

A csunyaság királynője

Irta: LOVÁSZY KÁROLY

Az utcán plakátok jelentek meg, hogy a Károly nagyszállóba hangversenytermében vasárnap délelőtt tizenegy órakor fogják megválasztani a csunyaság királynőjét. Jelentkezhet minden aggszűz, aki elég csunyanak érzi magát ahhoz, hogy a versenyben részt vegyen. A győztest, akit pártatlan zsűri fog megválasztani, körülhordozzák a nagy világban és luxuszózsón Csikágóba viszik, a nemzetközi csunyasági kiállításra, ahol további sánca lehet arra, hogy a világ összes csunyasági királynőinek császárnőjévé koronázzák.

A belépőjegyek napokkal előbb, elővételben kellek el. Maguk a versenyzők és hozzátartozóik vásárolták meg.

Amikor a verseny ideje elérkezett, nyolc-éves személy töltötte meg aszfalásig a termet.

A zenekar rázendített. Macskazenedarabokat játszott.

A zsűri tagjai macskazene közben vonultak be és a pódium előtt elfoglalták helyüket.

Egy kiképző felezőöltöztette a közönséget, hogy azok a hölgyek, akik a csunyasági versenyben részt akarnak venni, vonuljanak fel a pódiumra.

Majdnem az egész közönség felállt helyéről és a pódium felé fordult.

Egyik versenyző rondább volt, mint a másik.

Egy zsűritagot áfultan otttek ki. Olyan rosszul lett a látványtól.

Félegyre járt az idő, mire ki lehetett hirdetni, hogy kik kerültek a döntőbe.

A szerencsés kiválasztottak a következők voltak:

Szeplős Aranka, Pupos Bözsi, Májfolti Bébi, Kancsal Szidi, Szájas Teri, Tenyeres Sári, Talpas Juliska, Létra Fáni, Hordó Boriska és Bibircsók Gizi.

A zsűri félóra hosszat tanácskozott és aztán legnagyobb meglepetésre felállt a pódiumra az első és a következő szavakkal hirdette ki a döntést:

— Melyen tisztelt közönség! Önök csodálkozni fognak, mert mi egy olyan döntést hoztunk, amely nemcsak elődöntőbe került hölgyeknek, hanem valamennyi, a versenyben résztvevő hölgynek a legnagyobb öröme és megelégedése fog szolgálni.

— Halljuk! Halljuk! — hangzott mindenfelől.

— Hát kérem, — folytatta tovább az elnök, — mi, mint lovagias zsűritagok, megállapítottuk, hogy a csunyaság királynőjének senkit sem választathatunk meg, mert nézelünk szerint, csunya nő nincs is a világon, mert minden nő a szép nemhez tartozik!

Éktelen lármát keltett a kijelentésre. A versenyben résztvevő hölgyek kórusban kiáltoztak:

— Sottnit! Gyálázz! Aztán nekiesetek a zsűrinek. Napernyők és kesernyők törlek pozdorjává a zsűritagok háta.

Szeplős Aranka, Pupos Bözsi, Májfolti Bébi, Kancsal Szidi, Szájas Teri, Tenyeres Sári, Talpas Juliska, Létra Fáni, Hordó Boriska és Bibircsók Gizi végig karmolták és egész az utcáig üldözték a zsűrit.

Csak az élelmes vállalkozónak sikerült egy kis bevétellel a zsebében egy mellékkijáraton ép bőrrel megmenekülni.

— IDŐJÁRÁSJELENTÉS. A budapesti meteorológiai intézet jelenté: Délnyugati légáramlás várható változó felhőzetű és helyenként zivattal, esetleg záporoszerű esővel. A hőmérséklet északon is emelkedik.

— PÁPEN ELUTAZOTT BUDAPESTRŐL. Tudósítónk jelenté: Pápen, Németország helyettes kancellárja csütörtökön este tizenegy órakor a prága-berlini gyorsvonattal elutazott Budapestről. A pályaudvaron a helyettes kancellár még egyszer köszönetet mondott a sajtó útján a magyarországi vendéglátásért.

— MÁRAMAROSMEGYE ÚJ PREFEKTUSA. Máramarosmegyéről jelentik: A kormány a dr. Lazár Vasile máramaros prefektus felmentésével megírsodott prefektusi tisztet dr. Ilcra, a kormány párt máramarosi tagozatának egyik vezető emberére ruházta. Ilca egyizben már volt prefektus. Ilca hivatalát szombaton veszi át. Ezzel Dan György alispán prefektusi minősége, amelyet mint delegált a Lazár menesztése és Ilca kinevezése közötti időben viselt, megszűnik.

— HERCEG FERENC KITÜNTETÉSE. Budapestről jelentik: Mint ismeretes, Herczeg Ferenc író most ünnepli hetvenedik születése napját. Ebből az alkalmából Horthy Miklós magyar kormányzó az írónak az első osztályú magyar éremmel tüntetett ki.

— NEM FIZETNEK ORVOSI HONORÁRIUMOT AZ AMERIKAI BÉTEGEK. Newyorkból jelentik: Az amerikai orvosok a válság korszakának kezdete óta meglehetősen keserves tapasztalatokat tettek betegeiknél. Egyre több az olyan beteg, aki egyideig eljárt az orvoshoz és mikor azután a kezelés már csaknem befejeződött, azt mondja: „Holnap még egyszer eljövök és akkor elhozom a honoráriumot.” Másnap azután a beteg nem jön el és általában nem jelentkezik többé. A honorárium behajtása azután meglehetősen nagy nehézségekbe ütközik és nem mindig sikerül. Eppen ezért amerikai orvoskörökben most mozgalom indult meg annak érdekében, hogy tegyék kötelezővé az orvosi díszleltér előzetes kifizetését. Az amerikai orvosok terve az, hogy a beteg mindjárt az első vizsgálat után fizesse meg a gyógykezelés előrelátható díját.

— A GLEICHSCHALTOLT „AMEN.” Prágából jelentik: A „Prager Presse” drezdai jelentése szerint a szászországi evangélikus egyház megtiltotta, hogy az istentiszteleteken a zsidó eredetű „amen” és „halleluja” szavakat használják. Amen helyett ezentúl ezt kell mondani: „Das walte Gott”. (Igy intézze Isten), halleluja helyett pedig: „Gelobt sei der Herr” (Dicsőség az Urnak).

— HÁZASSÁG. Szeptember hó 23-án Szabó Vilma és Cseh Ferenc, Brassó, házasságot kötnek. (Minden külön értesítés helyett.)

— HUSZ UTASSAL FELBORULT EGY AUTÓBUSZ. Gallacról jelentik: Súlyos tömegszerencsétlenség történt a Gallac és Reni közötti országúton. Egy autóbusz, amely rendszeresen közlekedik a két város között, husz utassal felfordult. Az utasok nagyrészt súlyos sérüléseket szenvedtek.

ABLAK

Európai betegség nyomorúságos szenvedéseiről panaszkodnak az amerikaiak, a mióta a dollár értékcsökkenése az infláció letagadhatatlan színtörvényével borítja el az amerikai életet. Európa és benne mi is, bizony átvészeltük ezt a következményekben is veszedelmes kórságot, minden esztelenségével és minden hőbortjával. Akkor nemigen tapasztaltuk hogy Amerika meghatott részvétellel lett volna az európai betegség szinglódói iránt. Nem nyult komoly segítő kézzel át az óceán, sőt ellenkezőleg, prompt és élelmes üzleti számításokkal számított le a maga javára, a maga dollárja javára az óvilág gazdasági életének fel és letáncoló lázszámait. Ahol lehetett, hozzájárult, hogy az inflációs kórság számára hasznathozóan elmélyüljön. — Nem kétséges, hogy ezért van, ha Európa és benne mi is, ma kevés meghatottsággal hallgatjuk az újvilág panaszait az európai betegség szenvedései miatt. S ha Newyork tőzsdéjén az európai valutákat tegnap rekordmagasságban jegyezték, mi csak arra tudunk emlékezni, mikor Amerika valutája Európa tőzsdéjén még fantasztikusabb magasságokat ért el.

Gyilkosság a temesmegyei Kisoda községben

Megölték a vagyonáért egy 77 éves öregasszonyt

Temesvár, szeptember 23

A közeli Kisoda községben kegyetlen gyilkosságot fedezett fel a községi csendőrség.

Braudura Katalin 77 éves asszonyt ma reggel, az udvaron levő kutban holtan találták.

Rögtön tisztában volt vele mindenki, hogy nem öngyilkosságról van szó, hanem kétségtelenül gyilkosság történt. A 77 éves öreg és beteges asszonynak nem lehetett annyi ereje, hogy a kut kávjára másszon és onnan levesse magát.

— Felfüggesztettek egy temesvári adóellenőrt. Tudósítónk jelenté: A pénzügyminiszter ma táviratilag felfüggesztette a lllásától Neagota Liviusz temesvári adóellenőrt. Az ellenőr felfüggesztése Kovács adófőnök ügyével áll összefüggésben, akit különböző sikasztások elkövetésével vádolnak.

— HAPPY END A BÍRÓSÁGI TARGYALÁS UTÁN. Szatmárról jelentik: A szatmári törvényszék előtt egy régi, meg-rázó tragédia végződött ma váratlan happy enddel. Kocsis Eleménné nagykolcsi földművesasszony hosszú hónapokkal ezelőtt egy reggel munkába ment. Két és fél éves kislát otthón hagyta a lakásban és a gyermekre rázárta az ajtót. A kislát a tüzhely körül játszott s egy kipattanó szikra lángalobbantotta a ruháját. A szerencsétlen gyermek velőtrázó sikoltásaira a szomszédok előrohantak, de mire az ajtót betörték és a házba nyomultak, a fiúcska már halálosan összeégett. Az ügyvédség gondatlanság miatt emelt vádat az anya ellen. Kocsiné a bíróság előtt elmondotta, hogy férje otthagya s így ő volt kénytelen gyermeke eltartására gondoskodni. A szóbanforgó napon is munkába ment a miután a fiút nem volt hol elhelyezni, kénytelen volt egyedül hagyni a házban. A bíróság 15 napi szabadságvesztésre ítélte a szegény asszonyt, de az ítélet végrehajtását felfüggesztette. Érdekes, hogy a tárgyalás után a vádlottat a törvényszék folyosóján férje megszólította, bejelentvén neki, hogy hajlandó volna visszatérni hozzá. Az asszony is hajlott a békére s férj-feleség, karonfogva hagyták el a törvényszék épületét.

— TUZ ÉS BALESET. Zilahról jelentik: Lingura László, a szilágymegyei Kód községbeli földműves háza a csütörtöki nap folyamán porrá égett. A bevezetett vizsgálat megállapította, hogy a tüzet a kéményből kipattanó szikra okozta. — Ugyancsak Kód község határában történt csütörtökön, hogy a mezőn cséplő Barbu Simon gépész, aki a működésben levő gépen akart valamit javítani a kerékszíj elkapta és a levegőbe dobta. A sze-

A gyanúkok alapján a csendőrség letartóztatta Carluta Miklós fiatalembert, a ki már évek óta vadházasságban él az áldozat leányával. Carluta haragos viszonyban volt az öreg asszonnyal, aki semmiképpen sem akarta földjét és házát a leányának átadni.

A nyomozás megállapította, hogy a vadó az öregasszonyt fejlevágta és félholtan a kutba dobta.

A gyilkost letartóztatták és önkisérték a temesvári ügyészségre.

rencsétlen ember kartörést és súlyos belső sérüléseket szenvedett. Kórházba szállították.

— ÖNGYILKOSSÁGI SZANDEKBOL ATHARAPTA AZ EREIT. Szatmárról jelentik: Megirtuk már azt, hogy a szatmári törvényszék fogházában 11 kommunista fogoly azért, mert a fogházigazgatóság különböző kéréseit nem volt hajlandó teljesíteni, éhségstrájkot kezdett. Az egyik fogoly, Fogel Antal, az éhségstrájkra azzal duplázott rá, hogy ereit felharapta. A fiatal kommunistát nagy vérvesztéssel, súlyos állapotban szállították kórházba. Az éhségstrájkoló foglyok ügyében ma újabb fordulat történt. Ugyanis Fogel hozzátartozói beadványt juttattak el a központi büntőigazgatósághoz, ismertetve az éhségstrájkjukat, illetőleg Fogel furcsa öngyilkossági kísérleteinek előzményeit. Eszerint a kommunista rabokat súlyosan bántalmazták, a családjaik által küldött élelmiszeres csomagjaikat elvették, heteken át nem vitték sétára őket és minden tiltakozásuk ellenére kényszermunkát voltak kénytelenek végezni. A hozzátartozók a központi büntőigazgatóságtól a sérelmek orvoslását követelik.

— A kolozsvári klinika munkásai 20 százalékos fizetésemelést kaptak. A kolozsvári klinika munkásai nemrégiben hőmozgalmat indítottak, amely eredményteljesen végződött. A klinika alkalmazottai 20 százalékos béremelést kaptak.

— Med. Univ. Dr. Herskovits Erzsébet Str. I. I. C. Bratianu (Kórház-utca) 2, rendel 10-1, 3-6-ig. Quarz. Diathermia. Kosmetikai kezelések.

— AZ ELSŐ FARKASHIR. Zsibórol jelentik: Goroszló község közelében egy farkas megharapott négy földművest. A megtámadott emberek kiáltozására elősiető földművesek agyonverték a farkast és a hulláját megfigyelés végett a kolozsvári Pasteur-intézetbe küldték. A négy megharapott embert kórházba szállították.

Adatok a román-cseh csempész-forgalomból

Szatmár, szeptember 23

Mikola szatmármegyei község és Fertősalmas csehszlovákiai falu között a Tur folyócska választja el Romániát Csehszlovákiától. Ez a hely a román-cseh csempész csereforgalom középpontja.

Néhány hónappal ezelőtt Trufan Vasile Codrea Vasile és Mihai Grigore mikolai telepesek gazdák.

200 pár selyemharisnyát, 169 gyapjú fejkendőt és 945 selyemkendőt rejtettettek el egy szalmakazalban.

Az árak cseh eredetűek voltak.

A mikolai csendőrsnek valahogyan tudomására jutott, hogy a faluban nagyarányú csempészügylet bonyolódik le. Az árú rejtékhelyére hamarosan rájöttek, de a selymeket érintetlenül a szalmakazalban hagyták és lesbe állottak, hogy így magukat a csempészeket is lefűlelhessék. — Egy éjszaka a kazal közelében valóban feltűntek a telepes románok. A csendőrök megállásra szólították fel őket.

A telepesek azonban menekülni próbáltak, sőt Mihai Grigore revolvert rántott elő és a csendőrök felé lött.

Stan Teodor őrmester erre maga is tüzelni kezdett. Szerencsére a golyók senkiben sem tettek kárt. Végül a gazdákat a csendőröknek sikerült lefogniok.

A szatmári törvényszék pénteken tárgyalta a revolveres csempészek történetét. A telepesek egyöntetűen azt vallották, hogy ők a csempészségnek nem voltak aktív részesei. Egy szatmári kereskedő jelent meg náluk s az árú ennek az ismeretlen kereskedőnek megbízásából rejtették el. Tevékenységükért mindössze 250 lej jutalmat kaptak.

A törvényszék a gazdákat 6-6 hónapi fogházza ítélté.

— KÉT KORCSMATÖLTÉLEK GARAZDALKODÁSA. Szilágysomlyóról jelentik: Tambe Ioan és fiúve Tambe Craciun, a szilágymegyei Mal községből való földművesek a vásárból jövet betértek a Nagyalu község határában levő utszéli korcsmába és enni és inni kértek. Miközben a korcsma tulajdonosa, Schwarz János kiszolgálásukra sietett, a fiúvek egyike, Tambe Craciun a konyhába lopózott és onnan egy csomó evőeszközt ellopt. Nemsokára belépett a korcsmába Lázár Dumitru csendőr és letartóztatta a két földművest, akik ki akarták venni a csendőr kezéből a fegyvert. A csendőr valahogyszabadította magát, pár lépést hátrált és a veredő földművesekre fogta fegyverét. Az ilyen módon megszédített embereket a nagyalusi csendőrörsre szállították, innen pedig a zilahi ügyészségnek adták át őket, ahol lopás és hatóság elleni erőszak címén indult meg ellenük az eljárás.

— VÉRÉS AFFÉR A MEZŐN. Szatmárról jelentik: Megrendítő dráma játszódott le a Szatmár közelében levő Ván falu határában. Molnár Miklós 38 esztendősen gazda a mezőn dolgozott, miközben 6 éves kislát kecskéket legeltetett. A kecskék áttévedtek Molnár Miklós nagybátyjának, Molnár Mihálynak a közelben fekvő földjére. Az öreg Molnár indulatában megragadta a legeltető kislát és alaposan elpálholta. Molnár Miklós gyermeke védelmére sietett és kérdőre vonta nagybátyját. A vita elmergesedett és a fiatal Molnár hevületében kaszájával többször az öreg Molnár felé sújtott, aki vérborulva zuhant a földre. A szerencsétlen gazdát beszállították a szatmári kórházba. Állapota válságos.

Mint a mesében

A valóság néha plagizálja a mesét. Minthogy ennek a történetnek az értelmét szerzői színészek és írók, valószínűleg, hogy a plágium nem is egészen tudatlan. Nelly McCarthy gyümölcsösöké Newyork színházi negyedében. Hatvan év óta üzi ezt a mesterséget, a színészek nagyon szeretik és csak nála vásárolnak. Nemrég ünnepelt hetvenharmadik születésnapját. Reggel hatkor, mikor bement a bódéjába, gyönyörű Rolls Royce-kocsi pártá, elhajtott vele a legdrágább és legelőkelőbb luxushotel forgóajtájához, volt ruhája, ékszere, huszonnégy órán át úgy élt, mint egy királynő, — nem valószínű, hanem mesebeli királynő. Ösztrigán és pezsgőn élt és mikor huszonnégy óra múlva visszaváltozott gyümölcsösöké, egy szép emlékek lett gazdagabb. Jövői azonban nem azért színészek, hogy fel ne használják az öltöztet színpadi célokra. A meséből szindarab készül, amely a gyümölcsösöké napján kerül színre.

A „VAS- ÉS ACÉLKORSZAK” VÉGÉHEZ KÖZELEDÜNK —

Uj nagy és ismeretlen korszak előtt áll az emberiség

— mondja Prof. Charles Inglis, napjaink legnagyobb mechanikus tudósa, a cambridgei egyetem világhírű tanára — Felépül az első gumiház

London, szeptember 23.

Charles Inglis, a cambridgei egyetem elméleti és alkalmazott mechanika tanára, ma, szakmájának kétségkívül legelső képviselője az egész világon! Merész és szokatlan kijelentései, elméleti uton megközelített, de forró gyakorlatiassággal telített felfedezéseinek nagy száma és — végtelenül nagy tudása bizonyítja ezt!

Nos, Prof. Charles Inglis olyan meglepetést okozott a napokban a tudományos világban, elsősorban pedig a technikai tudományok művelőinek, — amely pedig nem szorított „csodákban” hinni! —, amilyenre hosszú idő óta egyetlenegy technikusember sem emlekszik. Egyszerűen kijelentette és rögtön meg is indokolta, hogy —

elérkezettünk az úgynevezett „vas- és acélkorszak” végéhez s most valami egészen új, eddig ismeretlen, nagy korszak felé közeledik az emberiség...

— Minden laikus előtt ismeretes, — jelentette ki Prof. Inglis, — hogy éppen úgy, mint ahogy az emberiségnek van történelme, az alkalmazott tudománynak és az iparnak is megvan a maga történelme. Am az ipar történelme kardinálisan különbözik az emberiség történelmétől; míg amaz, — mint ahogy azt általában hiszik, — többször megismétli magagát, addig, az ipar történelmében ismétlődések nincsenek.

A VAS- ÉS ACÉLKORSZAK VEGE

— Hiszen, ha így volna s az ipar történelme is „kopirozna” az emberiség történelmét, az ismétlődésekből állana, akkor mi nyugodtan ülhethetnénk helyünkön és várhatnánk — a korszakok visszaérkezését.

— Az anyagok összetételét és céljait ismerve, úgy gondolom, hogy mi közeledünk — a vas- és az acélkorszak végéhez. No, persze, azért ezt így minden magyarázat nélkül nem lehet a laikusok elé dobni...

— A vasnak, természetesen, van egy végtelenül fontos és nagyszerű tulajdonsága: a magnetizmus. Ebből következőleg, elektromos, mágneses célokra, a legtükrözősebben megfelel s ilyen célokra, folytatódólagosan, továbbra is használni fogjuk. Am sok más kihasználtnak és céloknak — amelyekre pedig ma is használjuk a vasat, — már nem felel meg ennyire ez az anyag. S én már látom a valószínűségét annak, hogy a vasat bizonyos — szintetikus uton előállított anyagokkal fogjuk helyettesíteni, amely nem maratható és — nem is rozsdásodik úgy, mint a vas.

— Az acél még ma is sokkal több kíváncságnak felel meg, mint a vas, éppen maratható természeténél fogva. Ezzel szemben egészen bizonyos az is, hogy már vannak anyagok, amelyek súlyukhoz viszonyítva sokkal erősebbek az acélnál és így — bizonyos, természetes számú célnak — sokkal jobban megfelelnek.

— Ha a pókháló szálainak megfelelő könnyűségi és erősségi szálak volnának előállíthatók mesterséges uton, amelyek helyettesíthetnék az acélt, akkor egészen egyszerűen elképzelhető volna például, hogy Calais és Dover között ilyen rendkívül erősségi, könnyű szálakból készült hidat tudnánk építeni.

Már pedig ilyen anyag előállítása szintetikus uton már nem is a messzi jövő kérdése...

— A szintetikus anyag, amelyre gondolok, nemcsak ilyen célokra volna alkalmas és semmiálmán sok haszonnal az emberiségnek. Gondoljunk csak a repülőgépekre. Az aeroplánok szárnyait ma általánosságban — fémekből állítják elő, ezek helyettesítik a repülőgépek „csontjait” használt faanyagot. Igen ám,

csak hogy a gyakorlat és az elmélet emberei időközben rájöttek arra, hogy a fémek igen sok hátránya van itt... S én ma már egészen bizonyos vagyok abban, hogy

belátható idő múlva a repülőgépek szárnyainak materiájául egészen új, szintetikus uton előállított anyagot fognak használni.

S az is egészen bizonyos, hogy amikor ezek az új anyagból készült szárnyak fognak használatba kerülni, sokkal kevesebbet fognak hallani a repülőgépek mai legnagyobb bajáról és szerencsételenségéről: a „szárnytörésről”...

HAZ — KEMÉNYGUMIBÓL

— Az említett, de pontosan meg nem nevezett új anyagokat a tudomány aránylag igen gyorsan fedezte fel. S éppen ez a gyorsaság az indítóka hitemnek, annak, hogy — a vas és acél megöregedtek, elérték koruk végéhez. Hogy egyebet ne mondjak, itt van például a szén, amelyből a világ kitűnő kemikusi napról-napra új és új anyagokat állítanak elő, új, eddig ismeretlen szintetikus anyagokat hoznak létre s így szó sincsen arról, hogy ez az anyag elöregedett volna.

— És én, éppen a szén óriási fontossága szerepe miatt hiszem, hogy újra eljön az idő, amikor az az ország és itt bizonyára Angliára célzok a tudós, amelynek olyan kitűnő szene van, megint a leggazdagabb, legnagyobb prosperitáshoz vezető ország lesz a világ.

— Persze, mindaz, amit mondok, lényegében nem sokat jelenthet a laikus számára. Ha azonban megemlítem, hogy ma már végtelen a száma azoknak a dolgoknak, amelyeket szintetikus uton állítunk elő, — noha mindezeket azelőtt fémekből állítottuk elő, — akkor mingyárt világosabbá válik a fontossága és jelentősége annak, amit fentebb állítottam.

— Arra is gondolni kell azonban, hogy mindannak bekövetkezése, amire célzok, nem — öt perc kérdése. Bizonyos azonban, hogy mindez el fog következni. Am, hogy egy példát is említek ezekre a felfedezésekre vonatkozólag, állítom, hogy

belátható időn belül megépítik az első ház — kemény gumiból.

Erre ma még gyakorlatilag nem lehet gondolni, noha minden technikai és mechanikai feltétele már meg van adva a dolognak... e pillanatban azonban, az alkalmas szintetikus anyag előállítása — rengetegbe kerül és így gazdaságilag — „nem fizeti ki magát” a dolog. Az alkalmas szintetikus anyag olcsóbbá tétele azonban csak idő kérdése s biztosan eljön a nap, amikor szintetikus gumiból készült házakban fognak lakni.

— Egyetemeinken vannak tanszékek, amelyek célja az ipar történelmével foglalkozni. Ezzel szemben egészen bizonyos, hogy ma már szükség volna ezek mellett a tanszékek

mellett olyanra is, amely — az ipari „jóslás” tudományával foglalkozna... Ma nincsen aktuálisabb dolog az ipar tudományában, mint éppen a — jóslás.

— Bizonyos, hogy a „dolgok” igen gyorsan fognak bekövetkezni, a tudósok rendkívüli gyorsasággal dolgoznak a laboratóriumokban. Eppen ezért, egészen valószínű, hogy sokkal rövidebb idő alatt, mint ahogy azt a ma embere gondolhatná, rengeteg használati cikket egészen új anyagokból, elsősorban és főképpen szintetikus anyagokból fognak készíteni. És ezek az új tárgyak és használati cikkek mind jobbak, céljuknak megfelelőbbek lesznek, mint a régiek voltak.

— De nemcsak ez fog bekövetkezni, hanem az is, hogy az illető tárgyak és használati cikkek gyártása is egyszerűbbé válik — éppen az alkalmasabb anyag következtében. Ma már egyáltalán nem vagyunk meglegedve azzal, hogy nagy ipari célokra olyan anyagot kell használnunk, amely — rozsdásodhat s így rengeteg kellemetlen meglepetést okozhat, annál kevésbé, mert hiszen ezt az anyagot ma holnap helyettesíteni tudjuk más anyaggal, amelynek egyáltalában nincsen meg ez a hibája.

— Itt azonban az említett „gyorsaság” még nem jelenti azt, hogy mindez rögtön bekövetkezik. A vas rendkívül olcsó, azonkívül óriási mennyiségben áll rendelkezésünkre s mindamellett oly könnyű ma már vastárgyakat gyártani, hogy még igen sok új felfedezést kell tennünk mindaddig, amíg a vasat, mindennapi életünk eme legfontosabb alkalmát végleg ki tudjuk küszöbölni a gyakorlatból.

— Am — ismétlem — mindez csak idő kérdése és kétségkívül, hogy a vas és az acél megvénültek s elérkeztek életük végső szakaszához.

Franciaország komolyan készül a Rajna balpartjának megszállására

Ok: Németország titokban és erősen szervezkedik

Páris, szeptember 23.

A tegnapi jelentések során merült fel először az a hír, hogy Franciaország el van készülve arra, hogy a Rajna balpartját ismét megszállja. A jelentés szerint, a mennyiben a fegyverkezés ellenőrzése ügyében Franciaország most a népszövetségi ülések során nem tud eredményeket elérni, Livatalosan is megállapítja, hogy Németország titokban fegyverkezik és azon a címen, hogy ezzel a fegyverkezéssel az ország megszegte a békeszerződéseket, megszállja a Rajna balpartját.

A tegnapi jelentések még cáfolták a hírt.

Ma már egész komoly formában tárgyalja a francia sajtó annak az eshetőségét, hogy Franciaország valóban megszállja a Rajna balpartját.

A jobboldali Echo de Paris ma félreérthetetlenül azt követeli, hogy hiánytalanul vissza kell állítani a semleges zónát Németország és Franciaország között. Ezt a locarnói szerződés szelleme — írja a lap — egyenesen megköveteli. Ha a politika Locarno alapján áll, akkor nem területi el a német fegyverkezéseket.

ha pedig nem akarnak a németek engedelmessé válni, retorziókkal kell ellenük fellépni.

Az Ere Nouvelle sugalmazott cikket közöl ugyanebben az ügyben ma. Hosszu kimutatást közöl arról, hogy a németek megszüntették a békeszerződéseket és azt akarja igazolni, hogy az ország jobban fegyverkezik, mint ahogyan a kötött egyezmények azt megengednék.

A lap közli, hogy Németországban mindössze 299 ágyút szabadna rakétáron tartani, ezzel szemben az országnak 480 könnyű ágyúja van. Nehéz ágyúkat egyáltalában nem építhet Németország, mégis 2400 nehéz ágyút lehet az ország területén találni. Az országnak ezenfelül — mondja a francia újság — 1500 nagyon modern légi elhárító ütege van és

Szászországban teljes üzemel dolgoznak azok a gyárak, amelyek repülőgépeket és mérgezőgázokat állítanak elő. Igazolja az Ere Nouvelle tovább, hogy Németország most építi azokat a felvonu-

lasi utakat, amelyek nagy teherbíróképességűek és amelyeken a legnehezebb tankokat is fel lehet vonultatni.

A lap azzal végzi cikkét, hogy a német hadvezetőség most dolgozik az új mozgósítási terven és neki az a véleménye hogy

egy éven belül az ország úgy fel lesz fegyverezve, hogy egész nyugodtan neki indulhat az új háborúnak.

Nyilvánvaló, hogy a lap azért hozza ki most ezeket az adatokat, hogy a francia kormány kívánságait lelkileg is alá támassza.

Párisban természetesen tisztában vannak azzal, hogy a rajnai megszállás terve nem mehet simán keresztül még akkor

sem, ha Franciaországnak kétségtelenül sikerül bebizonyítani, hogy a németek titkos fegyverkezésükkel megsértik a békeszerződéseket. Ennek a megszállási tervnek nemcsak Olaszország, de még Anglia is ellentálla, amit a legjobban bizonyít az is, hogy még abba is nehezen mentek bele, hogy felévenként nemzetközi bizottság ellenőrizze a német fegyverkezési előkészületeket.

Az sincs kizárva, hogy a Rajna balpartjának megszállási tervét Franciaország most azért lanszírozza, hogy a genfi talajt még jobban megpuhítsa és arra kényszerítse a Népszövetséget, hogy a fegyverkezési ellenőrzés tervét teljes egészében és változatlanul elfogadja.

Antiszemitizmus elleni blokk alakul Aradon

Arad, szeptember 23.

Az aradi zsidó fiatalaság azt panaszkolja, hogy az országos Zsidó Párt semmit sem tesz a romániai antiszemitizmus ellen. Az aradi fiatal zsidók elpanaszolják, hogy a Zsidó Párttól csak akkor tud az ország zsidósága, ha a képviselőjelölteket képviselővé kell választani.

Az akció kezdeményezői elhatározták, hogy a saját kebelükben, de egyelőre még a Zsidó Párt égisze alatt megalakítják az antiszemitizmus elleni blokkot és annak alakuló nagygyűlését hétfőn tartják meg Aradon.

Puhatolódzó tárgyalások Genfben

Genf, szeptember 23.

Olaszország nevében Alois és Németország nevében Neurath ma bejelentették a Népszövetség főtitkárságának, hogy a holnapi gyűlés megkezdése előtt Hendersonnal tárgyalni akarnak.

Népszövetségi körökben ezeket a tárgyalásokat csak olyan „puhatolódási” megbeszéléseknek tartják és az a vélemény, hogy addig, amíg az angol és francia delegátusok meg nem érkeznek, a fegyverkezések ellenőrzésének kérdésében komoly eredményeket várni nem lehet.

Szerencsés számok

Bukarest, szeptember 23.

Az osztálysorsjáték pénteki húzása a következő számok nyertek:

5 milliót: 39312
200 ezer lejt: 54242.
60 ezer lejt: 44985.
30 ezer lejt: 61071.
25 ezer lejt: 72775 1015.
20 ezer lejt: 1185 24263 31847.
15 ezer lejt: 27786 75249 11779.
12 ezer lejt: 20601 37271 3111 27512 67572 46426.
10 ezer lejt: 58599 43998.

8 ezer lejt: 20379 63305 64995 62860 33624 25773 20529 18965 21807 14407 68856 78725 25226 1546.

7 ezer lejt: 0133 1403 2035 13395 15208 15750 15471 16337 16422 17815 24702 24617 26582 29425 32915 33277 33930 34108 38906 39539 40764 41972 51428 55436 53270 60510 68675 69452 69732 71354 72510 75102 79093 052 4290 5017 11269 11006 20649 25741 25313 29251 29340 34468 35329 35641 37852 41601 42107 42891 43988 44571 45699 52208 53072 54301 56666 57335 60080 65335 67864 68586 72884 73997 73323 79695.

UJRA KAPHATÓ

a Dr. CHERESTESIU és DERI GYULA tanárok által szerkesztett

ROMÁNUL

100 újságciikk, élecek és képek alapján című nyelvtan. A 368 oldalas könyv ára 150 lej. Postai szállítással, utánvéttel 175 lej. Kapható a

Brassói Lapok Könyvostályában,

Brassóban, Kapu-utca 56-58. Bukarestben: Strada Mina 9 szám alatt.

KÖZGAZDASÁG

A Szatmármegyei Gazdasági Egyesület nagyszabású löversenyt rendez Szatmáron szeptember 24 és 25-én, vagyis vasárnap és hétfőn, mindkét nap délután 2 órai kezdettel a „Lökert” verseny-pályán. A rendezőség külön autóbussz, a CFR pedig vonatjáratokat állított be. Minden érdeklődőnek díjtalanul nyújt felvilágosítást az egyesület titkári hivatala Szatmáron, Str. Regina Maria—Széchenyi-ut 17.

*

Őszibúza vetőmag csereakció. A kolozsvári Mezőgazdasági Kamara megállapodást kötött a kolozsvári Gazdasági Akadémiával, valamint a kolozsi állami gazdasággal, hogy 120 kg. szokványserűen tisztított búzáért 100 kg. Porzózott Székács-féle őszibúza vetőmagot ad a kisgazdák részére. Az EGE kolozsmegyei osztálya ezúton hívja fel a gazdakörök tagjait, hogy szükségleteik beszerezhetőse céljából forduljanak sürgősen a Mezőgazdasági Kamarához (Cluj—Kolozsvár. Piața Cuza-Voda—Bocska tér 3 sz. földszint, balra.)

*

Kedvezményes áron csávázhatják őszibúza vetőmagjukat a kolozsmegyei gazdak. A kolozsvári Mezőgazdasági Kamara egy igen üdvös és eléggé nem helyeselhető akciót indított be, amennyiben Mócson, Bánffyahunyadon és Sármáson egy-egy csávázó gépet állított fel, amellyel a fenti községek községházán a gazdaközönség 50 százalékos kedvezmény mellett, vagyis 100 kg.-ként 10 lejért porzózhatják őszibúza vetőmagjaikat. Az EGE kolozsmegyei osztálya ezúton is felhívja gazdaköreinek érdekelt tagjait, hogy igyekezzenek vetőmagszükségleteiket sürgősen csávázni, míg az e célból rendelkezésre álló porzol el nem fogy. A gazda maga köteles a csávázási munkát végrehajtani. A porzol árából a kamara 50 százalékos engedményt nyújt, a gép használata pedig díjtalan.

*

Méhetető cukor a méhészek számára. Az Erdélyrészi Méhész Egyesülethez igen sok panasz érkezett amiatt, hogy a méhek nem tudták még a téli mézszükségletüket sem behordani a mindvégig hideg, esős tavasz és nyár folyamán. Szeptember 19-én Erdélyszerte óriási havazások voltak, amelyek nemcsak átmenetileg, hűtötték le az időt, hanem tönkretették igen sok helyen az egész őszi méhlegelőt, úgy, hogy igen sok méhcsalád élen puszta, ha a méhészek a legsürgősebben nem gondoskodnak etetésükről. Éppen ezért az EME feliratilag kérte a kormányt, hogy adómentes cukrot engedélyezzen a méhészek részére. Egyidejűleg a cukorgyárakat is felkérte a méhészek támogatására. Amennyiben az EME kérése meghallgatásra talál, tagjait értesíteni fogja.

*

Mezőgazdasági, ipari és kisállatkiállítás Bánffyahunyadon. Az Erdélyi Gazdasági Egylet kolozsmegyei osztálya, a kolozsmegyei Mezőgazdasági Kamara erkölcsei és anyagi támogatása mellett Bánffyahunyadon október 15—17 napjain mezőgazdasági, ipari és kisállatkiállítást rendez. A kiállításon részt vehetnek a gazdák mindenféle mezőgazdasági termékkel és termékkel, gyümölcs, zöldség, virággal, mézzel, borral, szeszes és édesített italokkal, háziipari és népművészeti tárgyakkal. A kiállítás ipari csoportjában a mezőgazdasági gépekkel, eszközökkel, anyagokkal vegyipari cikkekkel, műtrágyákkal, növényvédelmi szerekkel vehet részt a gyárilap, külön csoportban a kis és kézműipar. A kisállatkiállításra baromfiak, méhek, nyulak, galambok vihetők, valamint tojások, toll, méz, viasz, mézestészta stb. A kiállítás idején a kolozsmegyei Mezőgazdasági Kamara állatkiállítást rendez, amelyen a Kolozsvártól nyugatra eső községekben hajhajtók fel állatok és pedig szarvasmarhák, juhek és sertések. Az állatkiállítás részére pénzjutalmak, a mezőgazdasági kiállítás részére pedig a pénzjutákon kívül érmek oklevelek és szakkönyvek állanak rendelkezésre. A kiállítás ügyében felvilágosítással szolgál az EGE titkári hivatala Kolozsvár, Attila-u. 10.

MADRIDBAN TANÁCSKOZIK A RÁKELENES PARLAMENT

Új értékes eredményeket hoztak nyilvánosságra a madridi kongresszuson

Madrid, szeptember 23.

Madridban ülésre gyűlt össze a rákbetegség kutatóinak nemzetközi parlamentje. A spanyol köztársaság elnökének diszelnöksége alatt tanácskoznak a rákbetegség leküzdésével foglalkozó legkiválóbb orvostudósok a borzalmas népbetegségről, amely ma az emberiségnek egyik legnagyobb átká. Igyekeznek haditervet összeállítani ellene, megbeszélnek

és összehasonlítják mindazokat a kutatásokat, melyek a veszedelmes ellenség tulajdonságait, erejét és sebezhető pontjait igyekeznek földeríteni. A kongresszust nemcsak a sok kiváló orvostudós jelenléte teszi fontossá, hanem az is, hogy ezúttal, minden előítéletől mentesen, a kutatás egészen új momentumait beszéli meg a Madridban tanácskozó orvostudományi parlament.

Van orvosság a rák ellen?

Igy többek között megvitatásra került, ezúttal először, az ugynevezett cheothériapia, vagyis az a kérdés, hogy

lehet-e a rákot vegyi anyagokkal, gyógyszerrel kedvezően befolyásolni.

Hosszu ideig az orvostudomány minden ilyen kísérletet vagy kilátástalannak, vagy egyenesen csalásnak bélyegzett. Nemigen próbálkoztak ilyesmivel, csak a kuruzslók, akik pénzt akartak kizsárolni a szerencsétlen betegtől. Az orvostudomány eddig főleg azért látott minden ilyen kísérletet gyanúsaknak, sőt veszedelmesnek, mert eltérte a betegek figyelmét az egyedül lehetségesnek látszó gyógyítási módtól, az operációtól és a besugárzási kúrától. De az utóbbi időben

határozott változás látható ezen a téren is.

A kortan ma már nem tekinti tisztán helyi megbetegedésnek a rákot, nemcsak ott látja meg a betegséget, ahol a rákos daganat van, hanem a rák kifejlődése mögött

a szervezet általános anyagcserehátralmát keresi, amit már nem lehet megközelíthetetlen-

nek tartani a megfelelő táplálkozás és a vegyi orvoslás útján.

Természetesen ez még csak elvi álláspont, a belátható jövőben egyelőre az operáció és a Röntgen és rádiumsugárzás marad a legsikeresebb és szinte egyedüli fegyver a betegség leküzdésére. Mégis legalább ott, ahol késsel és a besugárzással már nem lehet közbelépni, a semmittevés helyett már most megpróbálják a beteg helyzetén táplálkozással és gyógyszerrel javítani. Több értékes kutató feltűnést keltő beszámolót tartott azokról az eredményekről, melyeket a gyógyszeres orvoslás terén elért. Ezek a beszámolók természetesen nagy vitát keltenek és a legerősebb kritika szemüvegén át vizsgálják meg, hogy nem látszateredményekről van a fölhozott esetekben szó.

VÉRPRÓBA A BETEGSÉG FELISMERÉSÉRE

A tanácskozások legfontosabb részét a rákbetegség korai fölismerésének kérdése képezi. A gyógyítás terén az adott viszonyok között ez a legnagyobb kérdés. Kezdeti stádiumában a rák az orvosok kezében álló mai eszközökkel is gyökeresen gyógyítható. Csak az a baj, hogy

kezdeti stádiumában a betegség fölismerése nagyon nehéz

és igen sok esetben csak olyankor ismeri föl a hozzáértő orvos is, mikor már jóval nagyobb nehézségekbe ütközik a betegség elleni küzdelem. A kongresszuson ezen a téren is komoly eredményekről számoltak be. Egy bécsi híres rákkutató, Frund orvosprofesszor olyan vegyvizsgálati módszert és bőrpróbákat dolgozott ki, melyek

kimutatják a rákos megbetegedés jelenlétét a szervezetben, még mielőtt daganat fölfeledhetne.

A vita akörül folyik, hogy ez a próba minden esetben biztos-e. Hogy azonban használható, azt általánosan elismerik. Természetesen az ilyen vérpróba sem mutatja meg, hogy a rákos daganat az szervezet melyik pontján kezdődik. Az orvos tehát ebben az esetben is tapogatózása van utalva, de már az, hogy figyelmét föl hívják, megengedi neki, hogy az előbb-utóbb jelentkező rákos daganatot helyileg és a gyógyítás számára még idejében fölismerje.

A FELVILÁGOSÍTÁS KÉRDÉSE

A kongresszus egyik vezetőegyeniségének megállapítása szerint a tanácskozások eredményét abban lehet összefoglalni, hogy a rák elleni harc ma a betegség korai felismerésének és a széles néptömegek ezirányú fölvilágosításának jegyében folyik. A kongresszuson külön osztály foglalkozik ezért a nyilvánosság fölvilágosításának kérdésével. A viták ezen a téren is igen hevesek. A tanácskozás résztvevőinek véleménye ugyanis meglehetősen eltér egymástól a kérdés népszerűsítésének ügyében. Amíg egyesek minden ilyen népszerűsítő propagandát veszedelmeknek tartanak, mert azt hiszik, hogy főleg képzelet betegek termeléséhez járul hozzá és

szükségtelen pánikot kelt a rák veszedelmének vázolásával,

addig a többiek feltétlenül szükségesnek tartják, hogy a nagyközönség részvételével is igénybevegyék az emberiség nagy ellenségével szemben folytatott küzdelemben.

a Balkán Kupához hasonlóan az atlétikában is kiírjanak egy kupát, de most már a kisanant államai között.

A résztvevők tehát: Románia, Csehszlovákia, Jugoszlávia és — Lengyelország lenének. A négy ország közötti atlétikai versenyre minden évben sor kerülne és a győztes ország részére a király egy szép aranykupát ajánlana fel.

Az első versenyre állítólag már tavasszal sor kerülne Bukarestben.

Az agilis elnök egyébként e tervével kapcsolatban Budapestről egy magyar atléta ténrt hozat le, hogy a román atlétákat ezekre a kupaküzdelmekre kellőképpen előkészíthesse.

Milyen idős a labdarugás?

Kétségtelen, hogy ma egyik legnépszerűbb sport a labdarugás. Egy-egy nagyobb és érdekesebb mérkőzésen óriási nézőtöbör jelenik meg. Magyarországon nem ritka a 40—50 ezer néző, Ausztriában a nemzetközi meccseken néha 70 ezer ember jelenik meg, de az angol kupadöntőn 110 ezer ember is vett részt, sőt a kiírt rekordok száma is ilyenkor óriási.

Az angolok nemzeti játékának szokták mondani a labdarugást, de a labdarugás tulajdonképpen Franciaországból került át a szigetországba.

Akik foglalkoztak a játék őshazájának kikutatásával, az első feljegyzéseket a 14-ik század írászaiban találták meg. Persze a labdarugás mai formájáról még szó sem volt. A labdát a város utcáin végig rugták s amikor ezt tiltották, került ki a rétekre. Mikor Angliában kezdtek a labdát rugni, el is tiltották, arra való hivatkozással, hogy a „nemes ijlövés sportjától vonja el az ifjúságot.”

A kapura való játszás csak jó idő múlva vette kezdetét és pár század múlt el, míg valamiképpen a mai játékra kezdett hasonlítani. A játékosok száma egész különböző volt s a felállítás is mai formájáig nehezen jutott el.

Az Angliában meghonosodott és felkapott labdarugás csak 1895-ben érte el mai formáját s az akkor lefektetett szabályok szerint játsszák még ma is. Persze egyes szabályok állandóan változnak a játék praktikusságának és szépségének követelményei szerint, alapjában véve azonban nem sok módosítás történt. A játék technikai és taktikai része azonban állandóan magasabb színvonalra ér.

SPORT

Kik képviselik Románia színeit a Balkán-olimpián

Már a nevezések is megvannak, de még semmi sem végleges

Bukarest, szeptember 23.

Az országos atlétikai bajnokságok befejezése után, a szövetség kijelölte azt a román csapatot, amelyet az Athénben minden évben sorra kerülő Balkán-olimpiáson ezidén elindít. A válogatás leggyorsabb érdeklődésében a szövetség minden szám bajnokát jelölte, tehát Románia válogatott csapata a következő:

Kovács, Nemes, Lăpusan, Manea, Herold, Puhala, Lupan, Panaiot, Csegezi, Hapaletz, Fritz, Bodea kapitány, Sós és Gál. Rajtuk kívül beválogatták még Beju-t, aki második volt 100 méteren és Óöl, akire a stafétáknál lesz szükség.

A nevezések egyébként így néznek ki: 100 m.: Kovács és Beju; 200 m.: Kovács és Puhala. 400 m.: Nemes és Óöl; 800 m.: Lăpusan egyedül; 1500 m.: Lăpusan és Manea; 5000 és

10.000 m.: Manea (és esetleg Comanescu); Marathoni táv: Gál (a tavalyi olimpiai bajnok); 110 m. gátfutás: Csegezi és Herold; 400 m. gátfutás: Puhala; magasugrás: Panaiot; hármassugrás: Panaiot; rudugrás: Csegezi; távolugrás: Lupan; gerely: Sós (és esetleg Herold); diszkosz: bizonytalan; kalapácsvetés: esetleg Bodea.

Az athéni Balkán-olimpiáson tehát Románia igen csekély kivétellel minden számban akar versenyzőt indítani. Hogy valóban mindenki el is fog-e menni, azt csak a pénteki szövetségi ülés fogja véglegesen eldönteni, amikor minden egyes számba még egyszer megbeszélnek Románia képviselőinek esélyeit. Még nagyon sok apróbb-nagyobb nehézség merült fel, amit addig tisztázni kell.

A csapat szombat délután indul Bukarestből Konstanca felé, ahonnan a Dácia hajóval folytatja útját Athénbe.

Még egy „szövetséges” sportesemény

Bukarest, szeptember 23.

Október 1—8 között rendezzi a bukaresti ONEF (civil és katonai testnevelési főiskola) saját stadionjában Románia, Lengyelország és Csehszlovákia katonai válogatott futbalcsapatai között régen tervezett körmérkőzést. Ez a labdarugó torna igen érdekes sporteseménynek ígérkezik, melyben Románia határozottan favoritként indul, hiszen az országos válogatott futbalcsapatnak legalább a fele jelenleg katonáskodik, de azonkívül is rengeteg jeles futbalista tölti éppen most katonai évet.

Országos teniszbajnokságok Bukarestben

Bukarest, szeptember 23.

Ma kezdődnek meg Bukarestben az országos teniszbajnokságok a Teniszkлуб pályán. A bajnokságokon az ország leg-

jobb játékosai indulnak, beleértve az erdélyi részt is, tehát a mezőny igen népesnek ígérkezik. Előreláthatólag legalább 4—5 napig fog tartani a döntőig eljuthatnak, mert a hideg és későn sötétedő idő erősen hátráltatni fogja a verseny gyors lebonyolítását.

A benevezettek közül kiemeljük a következő neveket: a férfiak részéről: Pouliet, Réti, Segall, Hamburger, Cantacuzino, Botez, stb.

A hölgyek részéről: Somogyi, Arató, Carachosta, Gulescu, Zissovics, stb.

Balkán-Kupa után Kisanant-Kupa, — de atlétikában

Bukarest, szeptember 23.

Érdekes tervet vetett fel Deulescu dr., a Stadiul Român klub elnöke. Ez a terv, — szerinte — már annyira jutott, hogy a tárgyalások is megindultak az illetékesek között.

Azról van szó, hogy

Cincinat Pavelescu, kiváló költő, a brassói tábla ügyésze is meghívót kapott a Peles-kastélyba

Brassó, szeptember 23.

Szeptember 25-én a Peles kastély tölzados évfordulója alkalmából — mint ismeretes — nagyszabású ünnepek szesznek Szinájában. Az ünnepekre a kormány tagjait, az egyházi vezet, a pártok vezéreit, magasabb katoai méltóságokat, valamint a központi lami hivatalok fejeit hívják meg. A meghívottak között van többek között Cincinat Pavelescu, a kiváló román költő brassói táblai ügyész, aki pénteken intén kézhez kapta a királyi meghívót. Az érdekes meghívó tulajdonképpen öt szóból áll. A vászonfedél külső borító pján a Peles kastélyról készült szines nyomat látható. A fedél belső részén a születes program, aztán egy nyomtatott apiron ünnepi szabályzat, végül négy ilönböző színű, kartonpapíron a különöözö alkalmakra szóló ünnepi meghívó. Ezen a meghívókon, amelyek belépőegylül szolgálnak, a balsarokban fehér ombornyomással a királyi címer ékeskeik.

Cincinat Pavelescu, a ritka meghívásak eleget téve, szombaton éjszaka Szinaába utazik, hogy résztvegyen a királyi nnepeken.

A városi állandó választmány legújabb határozatai

Brassó, szeptember 23.

Brassó város állandó választmánya énteken tartott gyűlésén elhatározta, hogy a Hirscher és Alsóvilla utcai piacészeken a hetivásár tartása alatt mindenle koci és autóforgalmat beszüntet. Ugyancsak határozatba hozta a választmány azt is, hogy a Maniu Gyula (v. Vas-utca) és a Gácsmajor utca torkolatánál z uttestet kikövezik, 55.800 lej költséggel.

A város a brassói Turista Egyletnek annakidején hét évi időtartamra díjtalanul átengedte a Trauscher rét egyik részét eniszpálya céljaira. Az erre vonatkozó határozat fel lett terjesztve jóváhagyás égett a belügyminisztériumhoz. A belügyminiszter most visszaküldte a felteresztett iratokat azzal, hogy a város határozata nem igényel minisztériumi jóváhagyást. Ennek következtében a hozott határozat jogerős és a brassói Turista Egylet hét évi díjtalanul használhatja a bekiijuttatott területet.

A múlt év végén az állandó választmány etöltötte a megüresedett tisztviselői állásokat. E határozat ellen egy Moldován V. nevű nyugdíjas, aki díjnoki minőségben volt alkalmazva a városnál, de el ett bocsátva, felebbezést adott be, amelyben a kinevezett kisebbségi tisztviselők ellen sovíniszta kirohanásokkal operált. A kolozsvári felülvizsgáló bizottság a felebbezést elutasította, mire Moldován a naresti központi felülvizsgáló bizottsághoz felebbezett. Bukarestben, most tárgyalják az ominózus felebbezést és meghallgatva Brassó város képviselőjének előterjesztését, a felebbezést elutasították és a felebbezésben megtámadott tisztviselői kineveéseket jóváhagyták.

Inspekció a brassói munkakamaránál

Brassó, szeptember 23.

Tegnap reggel a munkaügyi minisztérium megbízásából váratlanul Brassóba érkezett Georgian munkaügyi vezérfelügyelő, akinek az a megbízatása, hogy az ország különböző munkakamarainak működését felülvizsgálja és a panaszokról, hiányokról és mulasztásokról részletes jelentést tegyen a minisztériumnak.

A bukaresti minisztériumi vezérfelügyelő Popea brassói munkaügyi felügyelővel meglátogatta a munkakamara ketentcait új helységeit és itt a munkakamara tisztviselői karát, valamint a kamara vezetőit fokozottabb munkára teltöktette.

Az inspekció során a brassói szakszerzeteti tanács titkárapanast emelt a vezérfelügyelőnél a munkakamara fiókjaiak tétlensége miatt. A munkásság megízottja rámutatott arra, hogy a fogarasi fiók hat hónappal, a sepsiszentgyörgyi pedig már három hónappal ezelőt megakult. A fiókok azonban még mindég

nem kezdték meg a működésüket, mert a brassói központ — arra való hivatozással, hogy nincs megfelelő alapjuk — nem adott semmiféle instrukciót a fiókoknak a működés megkezdésére.

A vezérfelügyelő a panaszt tudomásul vette és utasította az illetékes szerveket, hogy a fiókokat a lehető legsürgősebben helyezzék működésbe annál is inkább, mert a fiókok tétlensége miatt úgy a munkaadók, mint az érdekelt munkások részéről rengeteg panasz merült fel eddig is.

A munkaügyi felügyelőség szabályozza a brassói zárórákat

Brassó, szeptember 23.

Néhány nappal ezelőt röviden jelentettük, hogy szeptember 15-étől újból visszaállott Brassóban az üzletekre vonatkozó záróra kötelezettség. Ezzel a változással kapcsolatban most a brassói munkaügyi felügyelőség is rendeletet adott ki, amelyben részletes pontossággal az alábbiak szerint szabályozza az üzletek és vállalatok záróráját:

Az üzletek kötelesek délbén 1—3 óra között zárva tartani. Az esti záróra határideje 7 óra. Szombaton és hivatalos ünnepeket megelőző napon az üzletek este nyolcig tarthatnak nyitva. Hasonlókép-

pen kötelesek bezárni a különböző irodák, kereskedelmi és iparvállalatok, ügynökségek stb. A bankok a pénzüzetek számára miniszteriumilag meghatározott rendszert kötelesek betartani. A bodegák mészárszékek, húsarnokok, halkiárusító helyek délbén fél kettőtől fél négyig kötelesek bezárni, az esti záróra határideje pedig mindennap nyolc óra. A borbélyüzletek kötelesek 1—3-ig zárva tartani, este nyolc a záróra, míg szombaton és a törvényes ünnepeket megelőző napokon este 11 óráig tarthatnak nyitva. Ez az új és részletes zárórendszer már szeptember 15-én életbe is lépett.

Nehezen keresett pénzével csak akkor takarékoskodik, ha cipőszükségletét

brassói fiókjánál, Vocevodul Mihai (Kolostor-utca) 14 szám alatt szerzi be. Óvakodjon az utánzatoktól és keresse meg minden cipőnk talpán a MOCIORNIȚA NEVET ÉS VÉDJEGYET!

—

valamint Potcoava törösvári jegyző, aki keresztfia volt az asszonynak. Riadtan keresték mindenfelé a háziasszonyt, aki nyomtalanul eltűnt. Miután sehol sem találták meg, rosszat sejtve, lementek a pincébe, majd föl a padlásra, ahol megdöbentő látvány tárult szemük elé.

A padláson egy gerendához kötve csüngött a szerencsétlen nő. Nemcsak a nyaka, de a szája is át volt kötve egy törülközővel, nyilván azért, hogy ne kiálthasson segítségért, vagy hogy a fulladás anán biztosabban bekövetkezzék.

Azonnal értesítették a rendőrséget, a honnan bizottság szállt ki. Az orvos megállapítása szerint az öngyilkosság mintegy négy óra felé történt és az asszony néhány másodperc leforgása alatt kiszenvet. Az ügyészség még nem adta meg a temetési engedélyt, tekintve, hogy pénteken délután egyes részletek tisztázására újabb helyszíni szemlét tartottak, ugyanakkor néhány tanút is kihallgattak.

Érdekes, hogy az elhunyt asszony sokkal gazdagabb volt, mint férje. Külön üzleteket csinált, mintegy ezer dollárt adott ki kölcsönbe kamatra, saját háza s birtoka volt egyik szomszédos községben, az olteniautcai házat pedig férjével közösen birtokolta. A vizsgálat során mindent átkutattak, de semmi olyan levelet, vagy írást nem találtak, amelyet az asszony hagyott volna hátra s amelyből tettének különösebb okára lehetett volna következtetni.

— VOGT-WEISZ EDITH zongoraművész-nő szeptember 15-én megkezdte a tanítást. Jelentkezés délelőt 11—1-ig és délután 4—6-ig. (Vár-utca 4. I.)

Őszi háláadó ünnep az unitáriusoknál

Az unitáriusoknál szokásban van, hogy az év terményeiért s általában Isten minden áldásáért szeptember utolsó vasárnapján háláadó ünnepet tartanak. Ez a háláadó ünnep Brassóban folyó hó 24-én, vasárnap délelőt 11 órakor lesz istentisztelet keretében, urvacsoraosztással összekötve a ref. templomban, amiről a lelkeszi hivatal ezen az uton is értesíti a híveket és érdeklődőket, kérve megjelenésüket.

Kirándulás a Bucsecsre

Az Ivria sportegyesület turista szakosztálya folyó hó 24-én, vasárnap kirándulást rendez a Bucsecsre. Dobresti, villanyüzem, vízmű, Bolcoci-Barlangkolostor. Indulás vasárnap reggel 3 órakor a Trnassylvániától. Autóköltég személyenként 100 lej. Vendégeket szívesen lát az egyesület. Jelentkezni lehet szombat délig, a költségek előzetes lefizetése mellett Singer Árpád Kolostor-utca 8. szám alatti gyógyszer-tárában. A tagok figyelmét ehelyen felhívjuk e különösen szép és könnyű kirándulásra. A vezetőség.

* ROSNER MELITTA okl. zongoratanárnő külföldi tanulmányjáról visszaérkezett és a tanítást (Tonica-Do módszer szerint is) újból megkezdte. Jelentkezés: Vocevod Mihai 11. Tel. 4—55.

* IPAROSOK SZÁMÁRA felbecsülhetetlen értékűek ezek a könyvek: Littván Sándor: Ipari számtan és kalkuláció 109 lej, Róth Jakab: Iparosok könyvvezetése 47 lej. Kaphatók vagy postán megrendelhetők a Brassói Lapok könyvosztályától.

LUX-Mozgó

Ma és mindennap

EGGERT MARTHA, PETROVICH, VEREBES operettislágere

„Hawaii rózsája“

Ábrahám Pál zenéje szellemes, ötletes, élvezetes

Rejtélyes öngyilkosság

Egy jómódu fiatalasszony idegbaja miatt eldobta az életét

Brassó, szeptember 23.

Megrázó öngyilkossági tragédia játszódott le tegnapi délután Oltenia-utca 16. szám alatt. Itt lakik saját házában Schiau János feleségével és családjával együtt. Az asszony, aki mindössze 34 éves volt, régebb idő óta idegbántalmakról panaszkodott. Többször mondogta, hogy szanatóriumba vonul, mert éjszakánként nem tud aludni, azonkívül pedig állandó nyugtalansági érzet zavarja.

A család meglehetősen jómódu és az asz-

szonynak is lett volna pénze arra, hogy szanatóriumba vonuljon. Ezt azonban, — nyilván takarékoságból, — nem tette, hanem inkább végzett az életével.

A tragédia napján a rendes időben ebédelt Schiauék. A férj elment és csak az asszony, meg a gyerekek maradtak otthon. Az asszony kiment a házból, 4 óra lehetett. A gyermekek azt hitték, hogy anyjuk a ház körül foglaltoskodik. Este kilenc óra felé tért haza a férj,

Rendezik a piaci árusítás kérdését

Rendszeres árusítás a Barcasági-udvarban

Brassó, szeptember 23.

Brassó törvényhatósági város vezetősége már régebb ideje foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy a piacok ügye mikép volna legmegfelelőbben megoldható. Az, hogy ma a város legszebb terei hétköznapokon is piac célokat kell, hogy szolgáljanak, nem felel meg egy olyan város, főképp pedig egy üdülőhely követelményeinek. Ép ezért keresi a város vezetősége azt a megoldást, mely a közönség és árusítók érdekeinek szemelöltartása mellett minden tekintetben rendet teremthetne. Ma reggel a város állandóválasztmánya és főorvosa bejárták az összes piacokat és tanulmányozták a kérdést. E szemle rendjén kialakult az a felfogás, hogy

a Barcaságiudvar istállói és udvara mo-

dern berendezéssel átalakíthatók rendszeres piacok.

Hétköznapokon itt árusítanak a gyümölcsöt, zöldséget, turót, kenyert, stb. A jelenlegi húsarnok üresen álló árusítóhelyiségeibe lehetne áttenni a halárusítást és egyéb életmicikkek árusítását. Ilyen megoldás mellett hétköznapokon a mai főtéri és hirscherutcai árusítás meg volna szüntethető és higienikus, modern berendezésű sátrakban árusíthatnák a zöldséget és élelmicikkeket.

Pénteki napon a mai elárusítóhelyeken folya le a hetivásár, mert ennek rendkívül nagy méretei lehetetlenné teszik egyelőre a másféle megoldást. Gondoskodás fog történni a várutcai és feketeutcai árusítás rendezése tárgyában is.

Újabb nagyszabású motorbicikli-verseny lesz vasárnap

Brassó, szeptember 23.

Alig múlt el néhány hete annak, hogy Brassóban — az IAR pálya felszentelésével és a moto-velodrom üzembeállításával — megindultak a versenyek és máris a motorbicikli-sport bámulatosan gyors fejlődéséről kell beszámolnunk. Az első motoros-verseny példátlan sikere után vasárnap, szeptember 24-én, délelőt fél 10 órakor a repülőgépgyár mellett levő velodromon

megrendezik a második motorkerékpár-versenyt, amely méreteinél fogva az elsőnél sokkal érdekesebbnek és sportzerűség szempontjából is jóval értékesebbnek ígérkezik.

Időközben ugyanis az állandó tréningekkel és rendszeres próbaversenyekkel a versenyzők alaposan megismerhették gépeik összes sajátosságait — ami az első versenyen nem állott még módjukban — és így a nagyszabású versenyzők sokkal érdekesebb körülmények között indulnak, mint az első versenyen. Ez viszont azt jelenti, hogy a harc is annál érdekesebb és idegfejtőbb lesz, mivel a versenyzők jóval magasabb technikai fo-

kozaton állnak, mint az első versenyen. Az első mérkőzést eddig a Clompe—Székely harc rendkívül érdekesítő mozzanatai uralták, most vasárnap bővebb sportfelvezetben lehet részünk, mivel a közben lezajlott tréningekkel a különböző versenykategóriák versenyzőinek számát sikerült jelentős mértékben fölemelni úgy, hogy a harc több versenyző között bonyolódik le. A vasárnap startnál azok a kiváló versenyzők is részt vesznek, kik a Closs dr.-féle vándorkupáért folytatott Pojana-hegyi versenyen résztvettek és akik a kétszeresen bajnok Martinit akarták legyűrni, tanujelét adva ellenállásuknak, kitünő technikájuknak és a versenyre való rátermettségüknek. A vasárnapi verseny nivóját és sportértékét emeli az, hogy a versenyekre Serbanescu bukaresti versenyző, a temesvári motorbicikliversenyzek rekordere is bejelentette részvételét. A rendezőség közli, hogy a pályát, illetve a nézőhelyeket teljesen átalakították és úgy az ülő, mint az állóhelyekről a legkitünőbbben át lehet tekinteni az egész pályát. Az eredményeket három nyelven hangszórókon keresztül fogják bemondani.

A vármegye nem fogadja el a katonaságtól az önkényesen leszállított házbért

Brassó, szeptember 23.

A brassói V-ik hadtest parancsnoksága néhány nappal ezelőtt értesítette a vármegyei prefekturát, hogy a katonakórházra fennálló házbértartozása fejében, mintegy tízezer lejti óhajot fizetni.

A vármegyei vezetőség közölte a hadtestparancsnoksággal, hogy

az összeget nem fogadja el mindaddig, amíg a vármegye és a hadügyminisztérium között fennálló konfliktust el nem simítják.

Tudvalevőleg a hadtestparancsnokság a vármegye megkérdezése nélkül leszállította a katonakórház bérét, ami ellen a vármegye tiltakozott és ezért a bukaresti revíziós bizottságnál perrel támadta meg a hadügyminisztérium határozatát, követelve, hogy a házbér leszállítás kérdésében a vármegyét is hallgassák meg.

Tekintve, hogy az ügyben mindeközben nem történt döntés, a vármegye mindaddig nem fogadja el a katonakórház házbérét, amíg a kérdés rendezést nem nyer. A határozat folytán már többször visszatartották a házbérszég átvételét.

A sütőmunkások gyűlése

Vasárnap, folyó hó 24-én, reggel 9 órakor a helybeli sütőmunkások a Malom-utca 7 szám alatt levő Munkásokon helyiségében gyűlést tartanak. A gyűlésen a szövetség sérelmeit és bajait tárgyalják meg.

Kibővült a vasárnapi labdarugóprogram

Vasárnap délután 2 órakor az Olympia-pályán Brasovia T. M.—Glonia barátságos mérkőzés. A Brasovia felállítása: Várhegyi, Erőss, Zsigmond, István, Gönczy, Nagy III., Vogel, Bogdán, Szerdjessy, Balogh, Lakomcsik.

Brassói sporthírek

Az Ivria Sportegyesület vívószakosztálya október 1-től Pallardi mester vezetésével újra működésbe lép. Jelentkezni Recordsport-nál lehet, Kolostor-utca 24. szám alatt.

Az Astra Sportegyesület minden szombat délután 3 órai kezdettel az Astra-mozgóban mutatja rendez. A bevétel a sportfelszerelések felújítására szolgál.

A brassói I. osztályú bajnoki labdarugó-mérkőzések a késői kezdés miatt december 23-ig nyitnak ki. Kíváncsiak vagyunk, hogy a hó nem szől-e bele a programba.

Primăria Municipiului Braşov.

No. 23.840—1933.
Serv. economic.

HIRDETMEY.

Ezennel közzhírre tesszük, hogy a Gács-major-hegyen egy barna gazdátlan kanca (a bal első lábán fehér foltokkal) találtatott.

A tulajdonos 8 napon belül a szükséges okmányokkal Gusbeth András úrnál, Kőzép-utca 106. sz. alatt jelentkeznek, a kint a ló el van helyezve.

Fzen határidő lejártá után vagy a felteremtelt költségek megem. fizetése esetében a lovat nyilvános árverés útján fogják eladni, a mezőrendőrségről szóló törvény rendelkezései szerint (1894 évi XII. t. c.)

Braşov, la 20. Septembrie 1933.

Primar: Secretar General:
Dr. C. Voicu m. p. Socaciu m. p.

★ ELSŐRENDÜ TÁNCISKOLA. Az ősz tanácsvezető október 2-án kezd. Tanít: disztigált finom stílusban mondén-táncot, legdivatosabb formában, könnyen elsajátítható módszerrel, alaptól a sportig, karakter-, nép-, nemzeti- és szinpaditáncot. Kezdőknek, haladóknak, amatőröknek, professzionistáknak. Csoportban. Magánórán. Külön társaságoknak. Testnevelés. Táncitanító kiképzés. Bővebbet: Vár-utca 110. sz.

★ FOGORVOSI HIR. Dr. med. Tischler László fogorvos nyári szabadságáról visszatérkezve, rendeléseit újra megkezdte. Rendel: Brassó, Kapu-utca 25. szám alatt, 9—1 és 3—7-ig.

Korcsmárosok és italmérők figyelmébe

Brassó, szeptember 23.

Az újonnan megszavazott és életbeléptetett alkoholtörvény intézkedései szükségessé tették az összes italmérési engedélyek becserélését. Ez tulajdonképpen az italmérési engedélyek revízióját jelenti. Egyrészt el akarják venni azoknak az italmérési engedélyt, akik adójukat nem fizetik pontosan, másrészt pedig a revízió arra alkalmas, hogy újabb adókat és taksákat csikarjanak ki az italmérőktől és korcsmárosoktól.

Tekintve, hogy a revízió során különböző visszaélések is történhetnek, az erdélyi kis-kereskedők szövetségének italmérési ügyosztálya az alábbiakat hozza az intézkedéssel kapcsolatban az érdekeltek tudomására:

Az alkohol monopolizációs legújabb rendelete szerint, a régi italmérési engedélyeket (brevete) bevonják és újakat adnak ki.

A breveteik kicserélésének foganatosítására a pénzügyi közegek nyilatkozatokat fognak széthordani a brevettulajdonosokhoz, hogy az illetők a deklarációban megkívánt adatokat pontosan leírják. Az így kitöltött deklarációkat a közegek által megjelölt hivatalokban a régi brevetekekkel együtt kell benyújtani.

A nyilatkozatokat az átvételtől számítva legkésőbb hét nap alatt kell benyújtani és arról kellő igazolványt adnak a be-

nyújtónak. A benyújtandó deklarációk bélyegmentesek.

A benyújtott deklarációk adatait bizottság fogja felülvizsgálni és ennek megtétele után adják ki az új brevetekeket.

Az új brevet átvételénél a tulajdonosnak igazolnia kell személyazonosságát.

Abban az esetben, ha a brevettulajdonos nyilatkozat benyújtásának idejében hátralelkeskedik, az italmérési taksával, minden egyes esetet a vezérigazgatósághoz terjesztik fel elintézés céljából.

Tekintettel a munkálatok sürgősségére, az összes brevete kicserélésének határidejét 1933. október hó 11-ik napját tűzték ki.

Csecsemőhulla a kanálisban

Borzalmas lelet egy Weiss Mihály-utcai házban

Brassó, szeptember 23.

Rendkívül titokzatos csecsemő-gyilkossági ügyben kezdett nyomozást a brassói rendőrség bünyűgyi osztálya. Pénteken reggel a Weiss Mihály utca 22 számú ház lakói jelentést tettek a rendőrségen, amely szerint az udvaron, a kanálisban egy furcsa hulladarabra lettek figyelmesek, amely, amint megpiszkálták, irtózatossá vált árasztott az egész udvaron.

A feljelentés után a rendőrségről detektívek szálltak ki a helyszínre és azonnal bevezették a nyomozást. Megállapították, hogy az oszlásnak indult csecsemő hullát az egyik cselédeleány vette észre, aki éppen ruhát akart mosni az udvaron. A kanális fölött, amely nyilván a hullától bedugult, nagyon meggyűlemlett a víz és a leány egy bottal a kanálisban motorkál-ni kezdett, hogy a szennyvíz az udvarról lefolyhasson.

Miközben a rendőri vizsgálat folyt, megérkezett a helyszínre Birckle dr. törvényszéki orvosszakértő is, aki megvizsgálta a hullát és megállapította, hogy az hetek óta a kanálisban hever. Ilvenformán az orvosi vizsgálatnak nem sikerült pontosan megállapítani, hogy a csecsemő hulla magzatelhajtásból származik-e, vagy pedig valamely önmagával meghasonlott anya ölte meg újszülött magzatját és a csecsemő hullát a kanálisba rejtette el.

A titokzatos ügyről részletes jelentést tettek Radu Pascu főügyésznek, aki elrendelte a legszigorubb vizsgálat megin-

ditását. Értesüléseink szerint a házban lakó cselédeleányokat kihallgatják, sőt egyeseket orvosilag meg is vizsgálják.

A rendőrségi közegeknek az a gyanújuk, hogy a csecsemőt, amely rendesen kilenc hónappal született, valami idegen és a háztól teljesen távolálló nő hozhatta az udvarra.

A nyomozás jelenleg több irányban folyik.

Panaszkönyv

Kritika, hozzászólás, javaslat és indítvány

Rovatvezető: A KÖZÖNSÉG

T. Szerkesztőség!

kérjük az alábbi panaszunkat b. lapjokban közzétenni:

Mi a Predeal—Azuga között húzódó út Türkös község melletti részén, az utak javítását végezzük. A munkálatokat vezető vállalat, a Casa Autonomă a Drumurilor-tól vette át a munkát és minket, a munkásokat a lehető legnagyobb mértékben kizsákmányol. A munkánkat akkordok után fizetik, úgy, hogy napi tizenhárom, tizennégy órai munka után egy munkás heti 200—240 lejti kereset a legjobb esetben. A fizetés olyan kevés, hogy kénytelenek vagyunk a szabadban aludni, mert lakásra nem telik.

A legnagyobb elkeseredésben vagyunk és a nyilvánosság előtt követeljük az akkord megszüntetését, a megfelelő napszám bevezetését és azt, hogy tisztességes bánásmódban legyen részünk.

Tisztelettel:
Aláírások.

Brassói piaci árak

Marhahus, levesnek I. kg. 18, marhahus, levesnek II. kg. 10, marhahus, pecsenye kg. 34—36, sertésus combja kg. 28, sertésus karaj kg. 36, zsirszalonna kg. 28, zsir kg. 36, tojás drb. 1.30—1.60, csirke párja 30—90 lej. — Élő állatok, kilóra: Export ökör, élő-súly kg. 9—11, sertés, élő-súly kg. 17—20, igás ökör drb. 4000—6000, 16 drb. 2000—6000, 16 luxus drb. 10.000—16.000 lej. — Termény-árak nagyban: Buza q 370—400, rozs 220—240, árpa, sör 200—230, árpa, takarmány 180—190, zab 200—240, tengeri szemes 230—250, lencse nagyszemű 500—600, bab, fehér 250—300, burgonya 120—140 lej. — Takarmány-

árak nagyban, per 100 kg.: Széna, préselt, 150—150, széna, laza 100—120, szalma, laza 50—60, korpa 130—150 lej.

MÓRICKA először ment az iskolába és mindjárt az első napon valami miaztot beartott. Délután fél négy felé jött haza, otthon már kétségbe voltak esve. — Mi történt veled, — kérdezte mamája — hol voltál ilyen sokáig? Móricka egy szóval válaszolt: — Tulóráztam.

Primăria Municipiului Braşov.

No. 23.851—1933.
Serv. economic.

ARLEJTÉSI HIRDETMEY.

A Méhkerékben építendő községi tálló építési munkálatainak, amelyek értéke kb. 550.000 lej, vállalatbaadása céljából f. é. október 6-án délelőtt 11 órakor a városi polgármesteri hivatalban egy második nyilvános árlejtés, lepecsételt, bélyeggel ellátott ajánlatokkal fog tartatni a hivatalos lap 127—1931 számában kihirdetett általános szabályok alkalmazásával.

Az előirányzatok, tervek és a közelebbi feltételek a városi mérnöki hivatalban tekinthetők be.

Braşov, la 20. Septembrie 1933.

Primar: Secretar General:
Dr. C. Voicu m. p. Socaciu m. p.

Még 2 napig

66

Lei a

CREPE DE CHINE

KERTÉSZ TESTVÉREK

utódánál, Brassó, Kapu-utca 26.

Viszonteladók nem árusítunk

EGÉSZSÉGES ÉS BETEG NŐK RÉSZÉRE EGYARANT FONTOS
MOST JELENT MEG! NÉLKÜLÖZHETETLEN!

A NŐI BETEGSÉGEKRŐL

MEGELŐZÉS / VÉDEKEZÉS

EZ A NÉLKÜLÖZHETETLEN MUNKA KITER AZ ÖSSZES ELŐFORDULHATÓ NŐI BETEGSÉGEKRE!

Kivonat a tartalomjegyzékből: Alt. ismeretek — A nemi szervek fertőző betegségei — Hólyaghurut és vizeleti zavarok — A női folyásról — A menstruáció zavarai — Méh- és petefészek gyulladások — Hivély és méhelősekről — A méh hátrahajlásairól — Nemibetegségek — A méhrák — Méhdaganatok — Az onánia — Has- és hátfájások — A vizeketről — Végbélsomók — Székrekedés — Vízértágulások — A gyermekáldás — A meddőségről — Nemimegtartóztatás — Az elhízásról — A házasságelötti orvosi vizsgálat, stb. stb.

Írta: Dr. FOLDES LAJOS nőorvos

a Teleia és az Orsz. Gyermekvédő Liga Szülő- és Anyaotthonának v. főorvosa.

Kapható: Ára: L. 117

A Brassói Lapok Könyvosztályában, Brassó, Kapu-u. 56-58

OMCSA SÁNDOR:

A csodálatos ember

Déli 12 óra.
Üzletetlen üzletek, napfalan nappal,
üres utcák, üres piac.

És körben emberek, sokan. Allnak, lóg-
nak, ácsorognak, tácsognak a mindegy-

ni. Az unalom és a céltalanság szinte rá-
nyom.

A remegtető tétlenségtől viszket a
gyelo, és viszket a tenyér.

A kasztrált erő keserít, puffaszt és bu-
nyósít.

A guny nyálkája uszik a levegőben,
müvelőlet köpnek az emberek és a fele-
lenség nagyképvé tesz.

— Sikkasztott? — mondják — jöltette,
és csináljon, nyolcan vannak.

— Eszme? — mondják — nyavalya —
legyintenek.

— Gáz? — mondják — hát jöjjön, leg-
jobb megdöglünk.

— Nő? — mondják — három méter se-
nem és kész.

Rémes!

Rémes — mondom — mi jöhetne vala-
mi, valami: apokalypszis, vérforogtatás,
nyereség, dögvész, lira, ideál?

Ki jöhetne valaki? valaki: hős, viléz,
önök, vértanu, szent?

Ki jöhetne valaki, vagy mi jöhetne va-
mi, hogy itt körül ezeket az embereket
drázza, egymásmellé állítsa, érdeklődő-
t tegye, megszélesítse, hogy felejtessen
elők és legalább is pillanatokat szerez-
zen nekik. Hogy ezt a fogalmat, hogy
ember, megint megöltse szent céllal,
telemmel, jelleggel és tartalommal.

Ki? vagy mi? — mondom — és fantá-
ziam a mindenhatóságra pislogva elindul
végtelenben...

Ezalatt egy kis emberke, ritkás pörös
hajjal, idegenül és a fanatizmus gyors,
szoros mozdulataival ütődött, sánta asz-
talt helyezte a piac közepére. Aztán egy
pörfélést lendített az asztalra és fűre
kíráta annak tartalmát. Majd ki-
gyenesedett, ökleit rányomta az asztal-
ra, szétnézett és elordította magát:

— Emberek!!

A hang körbefutott a piacon, megdrá-
zta az üzletek ajtóit és követelőző beko-
gatatott az ablakokon.

— Emberek!! — hallatszott megegyező
meggyőződés tiszta hangján, a nagy
társaság nyugodt zengésében.

Aztán harmadszor is, most már inkább
szelídség puha szárnyain.

Egyidejűleg, mint biztató harangot a
harban, elkezdett kongatni valamit.

Az emberek a biztos, fölényes hangra
— melyben egy kis ingerlő lenézés is volt
— a piac közepe felé fordultak, de hile-
mül, érzéstelenül, szemüket dühösre iga-
ltozva, hogy ki merésze a feleszlás eme
lúppódó csendjét egy ilyen felhívással
megzavarni.

A kis ember állta a pillantást, mintha
valami nagy és magaslatos céltól felfűtve
nem is látta semmit, semmit az őt kör-
vevő világból, csak a célt és módokat,
melyeket tulajdonképpen önmagában
akar keresztülvinni, illetve elérni.

Most a marokrafogott „Emberke” meg-
szólította szétszórta a piacon:

— Emberek: földművesek, kik a kaszál-
tal bajlódok, katonák, háziasszonyok,
értek, bicskások, bics-ká-sók! — így
engedt a hangja, miközben állandóan
kongatott valamit — ide, ide! Na, jöjje-
tek — emelte fel hangját — jöjjenek,
mert a feleségem vár a levesrel.

Erre a közönség bejelentésre, erre az in-
dításra, erre a bizalomra az emberek
összenéztek. Láthatóan megfogta őket
az őszinteség, ez a közös kapcsolat, ez
az érdek, ez a „leves.” Mert minden szó-
kuk túlméretezi magát és mondanivaló-
t, akár kaszálkóval, akár elveket akar
átukmálni a tömegre. Teszem azt, aszon-
ya, hogy aszonya: „Európa problémái-
nak göze sötét gomolyagban rémit fejünk
lellett. Villámok cikáznak, távoli réz-
morgás hallható és a vihar szele sötét vé-
gig a világon.” És a hallgatóság a könyö-
két tartja, hogy ki ne jöjjön ott a „vi-
har”, a „24-ik óra”, a „villámok”, a „dör-
vés” és mifene, de a levesre gondol, a zsi-
rosabb vagy soványabb levesre. Vannak
szédők, akik még belepirulnak abba,
hogy a bejelentett vihar előtt a leves jár
és eszükben, de a gyakorlottabbak, a
éltárabbak már tudják, hogy sokkal na-
gyobb baj lesz abból, ha a leves kihül,
mintha itt a szónok prognózisát hallgat-
nák.

Az a kis pörös ember a piac közepén,
mindenesetre nem nagyképű, rálapintott
a dolgok lényegére: vár a leves. Tehát
essék jönni és cselekedni.

A tömeg összenézett: itt valami má-
sz, mint, rendesen, itt nem lehet viccel-

BÁRÓ HATVANI LAJOS

Kis irodalmi riport az író Hatvani Lajosról,
aki elsüllyedt báró Hatvani árnyékában

Budapest, szeptember 23.

Báró Hatvani Lajosról, a Nyugat és
Ady Endre nagy támogatójáról először
egészen zsenge diákkoromban hallottam,
amikor először kerültem szembe kissé ér-
tetlenül Ady Endre verseivel, először ka-
vartak fel ezek a mélyzenengő, új ritmu-
su sorok, amikor irodalomtanárom elő-
ször szidta le az osztály előtt Ady költé-
sétét. (Egy évvel később másik iroda-
lomtanárt kaptunk, az Ady Endrét isten-
ített és kijelentette, hogy ő a jelenkor
legnagyobb költője. Akkor még csodál-
koztam, hogyan lehet két irodalomtanár-
nak homlokegyenest ellentétes vélemé-
nye, ma már nagyobb ellentéteken sem
csodálkozik.) Később aztán a nagy ka-
vargásokban még sürűbben hallottam
emlegetni Hatvani nevét, egészen később
pedig érdekes könyvek fedelén, majd új-
ságok első oldalán láttam ezt a nevet,
hol ellenségesen, hol rokonszenvesen be-
állítva. Nekem azonban Hatvani mindig
az maradt, akinek diákkoromban ismer-

tem meg: embernek, aki értő szívvél áll
figyeli a friss irodalmi eseményeket, oda-
nyújtja Adynak segítő kezét és föllendi-
ti a Nyugatot.

Aztán az utóbbi években Hatvani el-
tűnt a horizontról. Most, egy szép napon,
egy jóbarátom mondotta nekem:

— Eredj, keresd fel Hatvanit, beszélj
vele Adyról, vagy a régi Nyugatról, hát-
ha tud valami érdekeset mondani.

Bécsikapu-tér, emeletes világoszöld
ház, a falban klasszikus tudósok és írók
domborművei. Kicsit nyomasztó a budai
előkelőség. Mindenütt hívűs előkelőség,
csukott nagy kapuk, amelyek csak autók
előtt nyílnak meg. No, de talán a bécsi-
kaputéri palota mégis kivétel, hiszen...
s megint a régi diákkori emlékek zsong-
tak fel bennem... a Nyugat, Ady En-
dre, Babits Mihály, Móricz Zsigmond.

Megnyomtam a csengőt és vártam. So-
kára teljes csend, senki sem mozdul a
csengetésre, úgy látszik, odabenn a palo-
tában minden teljesen kihalt, talán sen-
ki sincsen odahaza.

Gögösen megnyílik a kis ajtó

Megint csengettem és ekkor halk bugó
hangon a kapu felől három jelzés is ha-
llatszott. Egymásután háromszor hallat-
zott a jelzés, ami azt jelentette, hogy a
házfelügyelő tudomásul vette az idegen
jelentkezését és hamarosan megjelenik.
A következő pillanatban már nyílt is ez
ajtó. A nagy kapu közepén egy kicsiny,
ajtócska van, az nyílt ki, nesztelenül,
csendesen, tárulkozott előttem, halkán,
szinte alázatosan és mégis gögösen. Ahá,
a modern technika kicsit ugyan az Angol
park szellemvonatára emlékeztet az eset,
no de hát az előkelőségeknek így szoká-
sos. De hol is a házfelügyelő? Kandiká-
lok be a kapun, amely közben már sar-
kig tárult, szinte hívogat be az udvarba,
amely azonban üres, üres a kapuja is.
Lélek sem mutatkozik sehol, ejnye, rend-
ben van, hát belépek, de furcsa az, hogy
senkit sem látok, hát majd csak találók
odabenn valakit mégis, valahova majd
csak elindulok és végül emberi szót is
hallok.

Beléptem hát a boltozatos kapu alá,
de alig tettem néhány lépést, a jobboldali
nyitott ajtó sötétjéből fenyegető kutya-
morgás zúdult felém. A kutya benn volt
a szoba mélyén, csak a szemét láttam vi-
láglani, no meg morgása kaparta bántón
a füleket, önkéntlenül is visszakaptam
a fejem és hátrahéztam, nyitva-e még
mögöttem a kisajtó, meglóghatok-e egy
Pasteur-oltás elől, ha ez az eb itt nekem
rohan és megszabadulja feltűnő őrjöngő na-
dregomat. A kiskapu még úgy állt, sarkig
tárva, a kutya változatlanul morgott to-
vább, ember sem közel, sem távolban
még mindig. No ha a kiskapu még nyit-
va van, akkor a titokzatos szellem is tud-
ja, hogy én még a kapu alatt vagyok a
valószínűleg tudja azt is, hogy a kutya
morgó ráj.

Eh mit, megküzdöttem én már nagyobb
kutyaikkal is, mint ez itt az előszobában.
Megindultam hát s végre a kapuból tul-

só végén női hangokat hallottam kiszű-
ródni egy csukott ablak mögül.

— Beszélhetek a házfelügyelővel, ké-
rem? — kérdeztem.

— Igen, tessék csak hátra menni.

Hát hátra mentem, kissé hátrálva men-
tem hátra, még mindig izgatott a kérdés,
hogy a kiskapu nyitva van-e mögöttem.
Nem valami barátságos fogadtatás ez itt
a kapu alatt, no de majd csak tudunk
rajta.

Az udvaron balra mentem és tényleg
egyik ajtóból elem lépett a házfelügyelő.
Ingujában volt a megkérdezte, mit aka-
rok. Megmondtam, ki vagyok, a névje-
gyem után kaptam, de mire befejeztem
volna a mondatot, a házfelügyelő már ki
is mondom, hogy aszonya:

— Kérem, a báró ur senkit sem fogad!

— Senkit ezen a széles nagy világon?

— Senkit.

— Kérem, én irodalmi ügyben szeret-
nék a báró urral beszélni, nem kérek tő-
le semmit. Kizárólag irodalmi ügyben.

Itt van két könyv, ezeket szeretném a bá-
ró urnak bemutatni. Nem eladni.

A ház őre kissé megnyílt.

— A báró ur könyveket sem szokott el-
fogadni.

— Ingyen sem? Dedikálom kérem a
verseskönyvem s ha már a báró ur nem
fogad, tessék csak felvinni és átadni ne-
ki.

A házfelügyelő ekkor először torpant
meg. Lehet, hogy eddig még nem volt pél-
da arra, hogy báró Hatvaninak ingyen
kináljak könyvet, lehet, hogy rengeteg
pumpoló jár ide, hiszen magam sem va-
gyok vidékről jött kislány, tudom, mi van
itt a fővárosban. De lehet az is, hogy a
dedikálást nem értette egészen jól. Bizal-
matlanul felémnyújtotta a kezét:

— Hát tessék csak átadni... majd
felviszem és bemutatom... talán elfo-
gadja.

Hm, lehet, hogy elfogadja. Báró Hatva-

ni, ez komoly és halaszthatatlan és sür-
gős, hisz vár a leves. Mondom, a tömeg
szétnézett és egyet lépett a csodálatos em-
ber felé...

Az emberke a tömegérdeklődést, most,
ebben a kritikus pillanatban, megint a
legbiztosabb helyen ragadta meg:

— Jöjjenek, — üvöltötte kétségbeeset-
ten — mert az asszony megint azt mon-
dja: te csirkefogó, ilyen későn kell haza-
hozni azt a huszeret lejt keresetet!!

A kis pörös ezzel egy próbaszót csinál-
tál a tömeg humorérzékének skáláján.
Egy próbaszót, kétségtelenül öntu-
datlanul és zseniálisan általánosít. Mert
a tömeg sokféleségében mindenki meg-
kapta a magáét. Voltak, akik a vaskos ti-
tuluson kacagtak, voltak, akik kiéreztek
a „megint” szó humorjelenségét, mások,
felületesebbek, tehát boldogabbak, a husz-
ezer lejt magátólértelmező lehetetlenségén
mosolyogtak. Még a legembertelenebb
emberek is, akik nem érzik a humor jó-
ságos áldását, a tömeghatás alatt csiko-
roga széthúzták a szájukat.

Végeredményben valami párázó ál-
laponra helyezkedett a sokaság, mely
felett pillóznai kezdett a vidámság.

— Mi van itt? — kérdezték az arra já-
rók.

— Na várj — fogták meg őket, — néz-

zük, mit akar az a pasas.

Ablakok nyíltak ki, gyerekek rohantak
az asztal felé, „rögtön jövök”, mondta a
főnök az üzletben és befurakodott a tö-
megbe.

Még egy volt kényelmetlen, az, hogy
ez az ember a piacon bizonyára valamit
el akar adni és most én és te és ő fogjuk
érezni ezt a gazdasági nyavalyát és a
résztét, a hiábavaló erőlködés iránt le
fog hervasztani mindent.

A kis emberke azonban, mintha csak
erre az érzés-kérdésre válaszolt volna,
nagy szónal megnyugtatót:

— Emberek! Aki vesz, annak lesz, aki
nem vesz, az addig sirhat, amíg én ezt
a portékát kifizetem a gyárosnak. Embe-
rek, olcsón adom, mert ugys leülöm! És
ha én innen elmegyek, ha én innen el-
me-gyek — fordul körben — jöhetnek
utánam deputációval, hat ökörrrel, négy
réghereajtóval — most felkiált egy ablak-
ba — halló, merre van a fogház? ... Ar-
ra? Köszönöm. Emberek, mielőtt még el-
mennék a szanatóriumba, meg akarom
ajándékozni önöket a technika legújabb
visszavonulását. Emberek, itt van egy ka-
szakó!! ...

És úgy mutat fel egy ilyen vacakot,
mint a megváltás egyetlen eszközt.

A tömeg pedig megindult a csodálatos

nem áll többé szóba magyar íróval,
ittokzatos várába visszavonultan él
és ingyen sem fogad el könyveket

ni, Ady Endre nagy barátja, a Nyugat
egyik alapítója, Hatvani az író, talán el-
fogad két könyvet, amit odalenn a ki-
sebségi írók saját verejtékükkel írtak,
adtak ki és terjesztettek. No de hát lehet,
hogy Hatvaninak erről fogalma sincs,
mit jelent az, ma könyvet írni és mit je-
lent ma, könyvet kiadni. Lehet. De hát
csak vigye ez — a házörző, ha meglátja
Hatvani, aki elvégre mégis csak író, fel-
támad benne a régi láng és megtesz any-
nyit, hogy elbeszélget egy új kollégával.

A házfelügyelő elment. Bizalmatlanul
néztem körül és arra gondoltam, mit tett
volna ebben az esetben Ady gögje, titok-
zatos fegyvereket, rejtett géppuskákat
is kerestem a boltozatok mögött, hiszen
annyi itt a bizalmatlanság, ki tudja, mi-
lyen meglepetés vár még egy új magyar
íróra? Volt időm, hogy mindezen elmé-
lázam végiggondoljam pesti írókollé-
gám hűhögését arról, hogy itt minden
kell, csak irodalom nem, meg hogy miért
is jöttem ide, meg hogy menjek vissza...
igen, menjek vissza... de hová is men-
jek vissza? Ja igen, jön már a házfel-
ügyelő, lobog az ingujja és a kezében ott
szorong a magyar könyvkiadás két in-
gyen felajánlott büszkesége, két könyv,
amely az alkotómunka, a tenniakarás és
a hit dokumentuma... két könyv...

— A báró ur sajnálja, de nem fogad
senkit és a könyveket sem fogadhatja el.

— Köszönöm.

És szép csendesen, akkurátus léptekkel
kisértálm a világoszöld házról, amely-
nek a falait Cicero, Homeros és még né-
hány idegen uriember képe díszíti. Vaj-
jon mit is keresnek ezek az idegen ur-
emberek ott fenn a falon, hogyan kerül-
tek oda, melvik pallér tette őket oda és
miért vannak ott. Ja igen, hogy Ady En-
dre? Most ő is kísértálna itt szépen, ve-
lem együtt és azt mondaná, hogy van ne-
ki egy verse, „Aki helyemre áll!” a címe
és ebben a versben szörnyű átkokkal sújt-
ja a versíró, aki majd egyszer a jövőben
ott áll az ő helyén, a vártán és szembenéz
azokkal, akiket költők évezredekken ke-
resztül néztek szembe.

Vagy lehet az is, hogy csak a házszá-
mot tévesztettem el. En Hatvani Lajost,
az író keresem és báró Hatvanira buk-
kantom, akire egyáltalában nem is vol-
tam kíváncsi...

Csuka Zoltán

Tutajon az Északi-
tengeren át

Tíz év előtt kudarcot vallott az a ki-
sérlet, hogy az Északi-tengeren át Svéd-
országból tutajon szállítsanak fát Hol-
landiába. Most immindenből jelentik,
hogy egy 5000 fatörzsből álló, 90 méter
hosszu fauszatató tutaj van uton. A tu-
tajhoz Brunsbüttelnél német vontatóha-
jót kapcsolnak. A kikötésnél majdnem
haj történt: viharos ár a hidaknak verte
a tutajt, a kötelek szétszakadtak s a fa-
törzseket összekapcsoló láncokból 300
már meglazult, amikor végre a víz le-
csendesedett s a kikötés szerencsésen
megtörténhetett.

ember felé, ki úgy állott ott, mint egy kis
szigeten. Kellott a fenének kaszakó, de
a nép érezte, hogy itt fog kapni valamit.
Valamit, ami elringatja, amibe belehem-
perghe, ami hiányzik az életéből, az
összesből és az egyénben is csak ritkán
virágzik ilyen dusan.

Hogy itt kacaghat.

Hát kacagtak is. Egy közös, átförhetet-
len, zengőn kacagó frontot alkottak.

Betétes a banks mellén könnyezett ne-
vetében, a proli a tőkésnek esett, úgy rö-
högött, Haragosok egymás hasát fogták,
még az örök ellenség — a férfi és a nő —
is megfellekedett a harcra a kacagás
örök jóságában.

És a kis pörös ember dicsérte a porté-
kát és szidta az embert, kongatta és sent-
a kaszát, nyiszulta a nuakakat fenés előtt
és „elbágtá” az újat fenés után.

Közben két kézzel szórta a humor ara-
nyát, úgy, hogy meg lehetett pukkadni
bele.

És még egy óra múlva is állott a front,
ami manapság elég ritka a frontoknál.

És mindenki legalább is mosolygott és
ugy gondolom, hogy az emberideál — a
mosolygó ember.

És ehhez milyen kevés kell és mégis
milyen sok.

Igy nőnek a lák az égig

A Szana-bank tisztviselője, aki szenvedélyes fotográfus és a magyar színészet barátja

Haás ur, a Temesvári Sörgyár nyári színházának adószedőjévé lépett elő

Temesvár, szeptember 23.

Ősz van. A fákról hullanak a levelek és mint ilyenkor a magyar közönség megszokhatta, a színigazgatók bőszen verekszenek.

Mindenki koncessziót akar, szidja a régi direktort, vagy a néhány évvel előtte ott játszó, pártoló tagokat gyűjt, kunyorál különböző hivatalos és nem hivatalos helyiségekben.

A színiszezon alatt a direktor világfájdalmas arccal lótt és fut, támogatásokat követel és megesküszik arra, hogy sohasem lesz direktor.

Összel elfelejti esküjét és szeretné előlről kezdeni az egészet...

Évek óta halljuk, hogy a színház nem üzlet, azon csak tönkre lehet menni és mégis mindenki magyar színházat akar vezetni.

Pedig lehet a színházon keresni is. Legyen az bármilyen gyenge társulat, keveset látogatott, csak élelmesnek kell lenni és pénzecskek hullanak az ember fölébe.

Példa erre Haás Félix ur esete, aki nem színigazgató, nem is impresszárió és csak annyiban színész, hogy kitűnően be tudja magát hizelegni haszna és zsebe érdekében azok körébe, ahonnan a pénz lebulhat kapzsi markába.

A MECENÁS ÉS AZ AMATŐR-FÉNYKÉPÉSZ

Haás ur fiatalember, husz és egynéhány éves, a Temesvári Bank tisztviselője és szenvedélyes fényképész.

Mint amatőr fényképész, sűrűn készített felvételeket ingyen jegyek fejében a temesvári színtársulatok színészeinek és mint ilyen, megkedvelte a színházat, mert kitűnő üzleti érzékével abban üzletet szimatolt.

Tavaly Dálnoky Istvánnal, a temesvári színház rokonszenves titkárával színházi heti programot adott ki és mint színházi hetilap-szerkesztő, megerősítette pozícióját a színészek körében, akik bizni kezdtek abban, hogy barátjuk színházbolond és kulturember is.

Pedig Haás ur csak az alkalomra várt, ami nem is késett sokáig. Ahogy a tavasz jött, Szendrey Mihály feladta a harcot és kijelentette, hogy tönkrement, valamint megesküdött, hogy többé nem lesz direktor...

A színészek itt állottak, nem volt egy vasuk sem és igyekeztek különböző városokban elhelyezkedni, vagy vidékekre mentek játszani.

A Temesváron rekedteknek egy csoportja állásnélküli színészek büszke és már megszokott címe alatt a Timosa című darabot tanulták be és azt sikerült is meglehetősen üres házak előtt a városi nagyszínházban eljátszani.

"ANYAGI ÁLDOZATOT NEM KIMÉLVE..."

Most aztán Haás Félix lépett a színpadra. A gyárvárosi nyári színpadba hívta a színészeket és megcsillogtatta előttük a keresési lehetőségét.

A gyárvárosi nyári színpad, mely a temesvári sörgyár tulajdonában van, már évek óta apró vidéki társulatok nyári menedékhelye. A gyárvárosi közönség szereti az operetteket és olcsó pénzért azt meg is szokta nézni.

Haás ur napoleoni pózba vágta magát a színészek előtt és kijelentette, hogy a játéknak a nyári színpadon már semmi akadály nincs, mert sikerült megszereznie, anyagi áldozatokat nem kimélvé, a színházat.

Mint társ lépett az állástalan színészek kötelekebe és többször elő is adták a Timosa-t felt házak előtt, melynek jövedelméből Haás, aki a színházat megszerezte, a hasznát le is felezte.

Jött az augusztus. Szalay színigazgató, aki tizenhathatagú társulatával konzorcionális alapon vidéken játszott, Kisodán megrekedt a társulatával. Nosza, itt a vad, kiállott fel Haás barátunk és azonnal összekötésbe lépett vele.

— Hajlandó vagyok a nyári színházat önnek átadni, ha előadásokért fizet százötven lejt — mondotta.

A direktor örült a dolognak, meg is egyeztek szépen.

Szalay bevonult társulatával a nyári színpadba. Nobilis gesztussal a sörgyári

tisztviselők részére két asztalt rezervált, ahonnan ingyen nézhették végig az előadást.

Tizenegy előadást produkáltak. A legnagyobb bevétel a társulatnak 3500 lejt volt, míg a legkisebb 700 lejt.

30 és 20 lejes beléptijegyek mellett játszottak és így természetesen az is, hogy legtöbbször a bevétel a kettőezer lejt sem ütötte meg.

Rekordbevétel esetén az igazgató, rendező, primadonna, szubrett, bonviván és táncoskomikus százhusz lejt kaptak. A társulat többi tagjai hetven és nyolcvan lejtet.

HUSZ LEJES GAZSI ÉS 150 LEJES — HAÁS UR-ADÓ

Rekordbevétel azonban ritkán volt és legtöbbször sokkalta kevesebbet kerestek a színészek. Volt rá eset, hogy husz lejt.

Haás ur akkor is megkapta, mint a színpad adója, a maga százötven lejtét. Egy napon aztán véletlenül kiderült, hogy

Haás ur a színpadot ingyen kapta meg a sörgyártól.

Elmondotta, hogy a társulat szeretne ját-

szani és elkérte Müller sörgyári direktortól, aki azt át is adta.

A sörgyár évek óta mindig úgy pártolja a színészeket, hogy a színpadot ingyen rendelkezésükre bocsátja. Tavaly Jody Károly társulata játszott és nem fizetett semmit. Most Haás urnak adta át Müller igazgató, abban a hiszemben, hogy a színészek ismét ingyen fognak játszani,

barátunk azonban ehelyett piszkos és zsiros üzletet csinált.

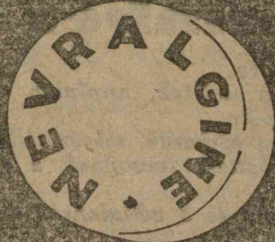
A dolog kiderült. Müller igazgató kijelentette Szalaynak, hogy Haás a színpadot ingyen kapta meg. Nem tudta, hogy az üzletet Kovács belőle. A kérdőrevezésnél Haás kijelentette, hogy villanykörteket vásárolt és a karbantartásról kell gondoskodnia.

Haás tényleg „szükségelt” háromszázötven lejes kiadást, amit viszont Szalay igazgatótól be is hajtott.

A dologból botrány lett volna, ha a színigazgatók nem félnek. Haás egy nagy bank tisztviselője, a bank erős szálakkal érdekelve van a sörgyárnál és Szalay nem mert összetűzni barátunkkal, mert nem tudhatja, hogy jövőre nem lesz-e szüksége a nyári színpadra.

Holott Haás urtól akkor már nem fog-

EZEN TABLETTÁK

JURIST

megráuntetik
a leghevesebb
fejfájást

ja megkapni a nyári színpadot. Sem százötven, sem ötszáz lejtét. Még ezerért sem. Mert könnyen lehetséges, hogy addigra már színigazgató lesz. Azon többet lehet keresni...

Ifjabb Kubán Endre

A Z U J E R D É L Y I L I R A

Salamon Ernő:

Csöndet lehelsz, fehér virágom...

1.

A szék mondott valamit,
a fű mondott valamit,
valamit a levegő
és hűvös árnyék izent.

Jó szövedet védi meg,
dal öleli, öleli,
fehér vállad, válladat,
csukott szemed olyan jó.

Sötét jöhet el,
éjjel jöhet el,
aludhatsz, aludhatsz,
lát a szívem, meglásd.

Szád nem beszél. Keresem
Hol a hangod? Megmaradt,
Valami a torkomat
fogja. Emlékszem Te Rád.

HOBAN JENŐ:

Kezek lájja puhasága

Országut poros ugarán szaladtam.
A motor bugott s táncos szélvihar
csikarta ki két szememből a könnyet.
Az utat néztem, az utmenti árok
tarka világát.

Egy-egy vándor ment fáradtan lihegve
s a fűben egy-egy gyűrt alak hevert.
Tehenek lomha csordája legelt
a portól szürkére kopott mezőkön.

Fényes autók száguldtak tova,
s üvöltő motorok zugták a szélbe
a pénz dalát, a sietés dalát.

Kis falu házai között szaladt
a gép.
Apró mezillábas gyerek törött
üveggel pöste rá a falra
a nevét.

Lógó emlőjű fáradt asszonyok
gyűrték roncsa lesűk párnás diszét
nehéz robotban,
s a férfiak ölelő erejét
a nap, szántás-petős, fekete gondok
szívták aszottra.

2.

A szobában kósza hang mulat,
nyűgös, rövidke hangulat.
Fájt dolgok rokkánása leng.
Féligkimondott szó mereng.
Pirosravert szem, görbe száj...
Fanyar vízzel körbe jár,
s piros csuporból foly a kék,
színtelen cseppü folyadék
leves. S a szemből víz pereg
ajkamra. (Selyem és kerek.)

A mellékutcán enyhe szél beszélget,
vinnyogó bánat hajt szuszogva térdet.

Alul a víz sárgán, kövöken lépdél
fényhátizsákkal, mit szememből kért el.

Egy ablakban ároán hever egy lányka,
egystrófás dallal, finom és soványka.

Felé beszélek. Számon kurta poszt áll.
A didergésben már az ősz poroszkál.

3.

A gép szaladt s új város tűnt előmbe,
hol már vártak gondos, puha kezek
s terített asztal.

Olyan keserű volt akkor a bor
s a kenyér perejéktől sós ízét
éreztem furcsa
panasztalan érzékenyülés
szép mámorában.

És a kezek gondos simogatása
mintha a lelkem számtalan sebet
tiporta volna.

DANÉR LAJOS (Brassó):

Szellő

Alltál a csucson, kis felhők között;
egy felhőcske hajadba ütközött.

Zugott a szél, a messzi végtelen,
a szírtlen álltál, némán, védtelen.

Selymes ruhád rádsimult, mint a hab;
olyan voltál, mint egy felhő-darab.

Arany-hajad lobogott, mint a láng;
felhő lettél, könnyű felhőszilánk.

Utánad nyultam s két kezem között
egy szellőcske másfelé üldözött.

BÓTAR BÉLA (Székelyudvarhely):

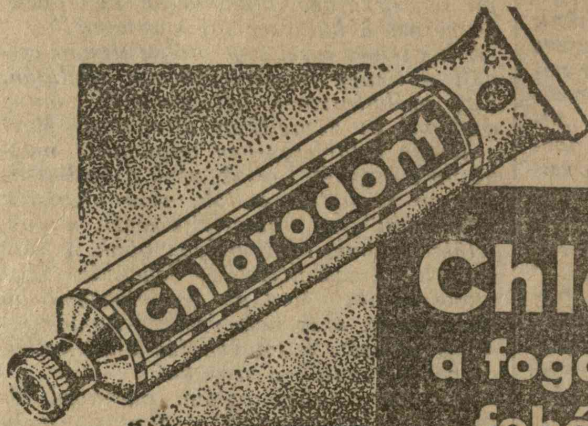
Augusztusi reggel

Ducos kapualja
Küzködik az Arannyal,
Almos liba tipeg
Leeresztett szárnyal.

Szép csendes az utca
Szinte-szinte alszik,
Egy darabig; aztán:
Zaj, kacagás hallszik.

Mi lehet az oka
Ennek a jó kedvnek? —
Dolgos asszonynépek
Aratóba mennek...

Nem marad a háznál
Senki fia lélek,
Megpendül a sarló —
Felhangzik az ének!...

Chlorodont
a fogakat ragyogó
fehérré tisztítja

Bizonyos idő alatt elérhet egy távolabbi helyet — de

néhány óra alatt sok ezer kilométerre fekvő helyekkel beszélhet

BUKAREST — BÉCS — AMSTERDAM — LONDON — BERLIN — hat város, egymástól sok ezer kilométerre. Még a leggyorsabb vonattal is egy hétnél hosszabb ideig tartana az utazás.

De a kereskedőnek sokszor szüksége van arra, hogy mindegyik helyen még ugyanazon nap legyen. Lehet, hogy rendelést kell adnia Bécsben, valakivel találkozni kell Londonban, financiális ügyek elintézése miatt, Berlinben exportüzletet kell tárgyalnia, esetleg Manchesterben is. Ami

lehetetlennek látszik, ma a legkönnyebben Mindegyik várossal beszélhet, kényelmesen íróasztala előtt ülve — hála a nemzetközi telefonszolgáltatásnak.

Tény, hogy üzleteit mindezen városokban három óránál rövidebb idő alatt bonyolíthatja le.

A KÖLTSÉGEK?

Ha Bukarestből három percig beszél:

BÉCCSEL	Lej 330
AMSTERDAM	510
LONDON	750
BERLIN	435

Osszesen Lej 2025

Ne feledje el, hogy 21 óra után 40%-os kedvezményt élvez.

Ebben a könyvecskében minden felvilágosítást megtalál a nemzetközi telefonszolgálatra vonatkozólag. Kérésre ingyen küldjük meg.

SOCIETATEA ANONIMĂ ROMÂNĂ DE TELEFOANE

I. SZEMLER FERENC:

Megtisztított művészet

1. Ezt a cikket nem akartam megírni. Egyrészt unom már, hogy folyton folyvást Hitlernek csináljak kéretlen reklámot, (amivel ő ugyan nem sokat törődik), másrészt pedig nem érdekel, hogy mi a huszadik század diktátorainak véleménye a művészetről. Cromwell Olivérnek például bizonyára nagyon rossz véleménye volt róla és a művészetet mégis túlélte Cromwellt és puritánjait. Hanem a cikkel egy kis baj volt. Nem akart addig más témát szövegni engedni, amíg meg nem írtam. Így tehát ez írásért csak a „körülmények kényszerítő erejét” lehet okolni.

2. Egyik újság tudniillik dült betűkkel írta meg, hogy „a német nemzetiszocialista párt nürnbergi kulturális ülésén Hitler Adolf birodalmi kancellár... kijelentette, hogy a nemzeti forradalom politikájához híven, a tiszta művészetet keresi és elveti mindazt, ami állítólag tetszik, anélkül, hogy a művészethez valami köze volna.” A továbbiakban élénk lelkesedéssel méltatja a magas helyről elhangzott kijelentést s befejezésül biztatónan közli velünk, hogy „a tiszta művészet fölkel, hogy diadalmasan meglevegyen és elfoglalja régi helyét.”

Hát ez így nagyon szép. Ha például ezt Thomas Mann, vagy Gerhart Hauptmann mondotta volna, mint művészeti alkancellár, vagy tudomisen mi, akkor megelégedéssel vehetnők tudomásul. Csakhogy nem ők mondták. Viszont a hírt közlő újság elfelejtette közelebből meghatározni, hogy mit is értünk mi tiszta művészet elnevezésen és, hogy az a „tiszta művészet” amit ama bizonyos magas hely dicsőít, azonos-e azzal a „tiszta művészettel”, amit általában a művészeti világ szokott annak nevezni.

3. Ilyenformán pedig Rekettyei Kiss Dénes, aki nem rendelkezik túlságosan széles irodalmi látókörrrel, azt hiheti, hogy őrme, csak a nemzetiszocialista forradalom védi és óvja az igazi, tiszta művészetet s aki rajta kívül merészen tisztá lenni, az csal, vagy festi magát.

4. Ha én most a tiszta művészet kérdését akarnám kellően kifejteni, akkor ebből olyan folytatásos história keveredne ki, mint például Abel volt a rengetegben és kapcsolódó részein. Ezért tehát csak röviden említek meg egy-két dolgot.

Tiszta művészet legelőször is a híres neves l'art pour l'art, amelynek vérszegeny ideológiáját már régen felszippanította az idő. Ha ezt akarja felvirágoztatni Hitler, hát csak tegye. Kérdés, hogy ki fogja bevenni. Tiszta művészet létezik másodsorban azoknak, akik azt hiszik, hogy helytől és időtől függetlenül bizonyos közelebből meg nem határozott

M. Hegyi Ilona:

Horoszkóp — negyvenért

— Gyere, menjünk a jósnőhöz, — mondta a barátnőm, akinél szállóvendég voltam. — Gyere, azt hallottam, hogy még azt is megmondja, melyik városból jött ide az ember. Hihetetlen!

— Jó, gyérünk. Keskeny lépcsőn kanyargunk felfelé, barátnőm után hosszú gyászfátyol uszik szegyenkezve.

Parányi szalonban ülünk. És várjuk, hogy ránk kerüljön a sor, mint a fogorvosnál.

— Nagyon jól megy a művésznőnek, — szólal meg mellettünk egy hölgy — máskor még többen vannak.

Végre egy foglalkozás, ami jól megy! Sorra kerülünk. Ahova bejutunk, a városlalozhoz hasonló apró szobácska.

Remegünk. Elvégre az ember egyszerre megtudhatja múltját, jelenét és jövőjét. És ráadásnak a városnevet, ahonnan idekerült.

A művésznő állapotán végignéző rajtunk.

— Maga jó módu asszony, — szól a barátnőmhöz, akiről lemosolyog messziről is ez az igazság. — És valakije meghalt egy éven belül, — teszi hozzá találatkóan, mialatt a hosszú gyászfátyolt kezével simogatja.

Aztán éles, határozott hangon a következőket mondja:

— Ugyebár, annak semmi értelme sincs, hogy a múltjuktat megmondjam. Ugyis tudják. Ami a jelent illeti, hát csak rosszat mondhatok. Bánat. Anyagi gondok. Szerelmem volt, van és lesz az életükben, de a szerelem szintén sok bajjal jár. A jövőre nézve elmondhatom, hogy minden rosszabb lesz, mint ahogyan eddig volt, bár meglehet...

örök törvények alapján lehet minden bolygóra és minden naprendszerre érvényes műveket alkotni. Aki azonban így próbál írni, sajnos, csak sémákat alkot, művészi alkotásokat nem. Van azonban egy konkrét tiszta művészet is, ami azt mondja, hogy minden egyént, társadalmi, népi, földrajzi adottságot fel lehet dolgozni művészi eszközökkel úgy, hogy az alkotás az olvasót, a nézőt, vagy hallgatót egy szebb, jobb, magasabb szint felé lendítse és ebbe az alkotásba nem szólhat bele sem napiparancs, sem vezéri elv. (Lehet, hogy ez az elgondolás a napi politika szempontjából kissé naiv, de hát, a művészek mindig ilyen bolondok voltak.)

5. No és vajon Hitlerék ezt a legutóbb említett tiszta művészetet akarják „diadalmasan megleveníteni”?... Hát ez több mint kétséges. Kétséges azért, mert köztudomás szerint a diktatúrak legelő-

Ahogy itt tartunk, csinos husz év körüli fiú suhan át a szobán.

— A szobád kulcsát tedd a konyhasztalra, — mondja tárgyilagosan a jósnő és váteszi meglátással teszi hozzá: — Este újra későn kerülsz haza.

Szavában rejtett fenyegetés. És én összezerezzenek.

— A fia? — mondja kedvesen a barátnőm. — Igazán csinos gyerek.

— Nem, nem a fiam, hanem az uram, — jön a rekedtes válasz.

Eddig sem jósolt nekünk rózsás jövőt, de ezután egészen beborult az ég jövőnk felett.

— Maga gonosz és rosszindulatú, — dörgött a jósnő hangja barátnőm felé. — Verést érdemelne. Baj, hogy nincs, aki szigorúan bána magával.

— Lesz-e a munkámnak valamilyen eredménye? — kérdeztem.

— Szó sincs róla. Semmit sem fog elérni. — kiáltotta szigorúan, mialatt a tenyerembe pillantott. — Minden sötét a jövőben és zavaros. Hanem, — mondta kis szünet után engedékenyebben, — legyen erősebb. Ha küzdeni fog, ha nem hagyja magát, ha nem bátorlalanítja el az események, kemény harcra mindent, de mindent a világon elérhet. Nem csak maga, hanem mindenki — szólott meglepő őszinteséggel.

Nem is kérdeztem már egyebet. Ez elég.

— És hova való ez a hölgy? mutatott rám barátnőm, mialatt kesztyűit gombolgatta.

— Nézze kérem, azt is megmondhatnám, — szólott a művésznő, — de minek? Maguk ugyis tudják. És ha pedig én meg akarom mondani, hát nagy fáradságom-

ször is az úgynevezett szólásszabadság fejét szokták leharapni. A diktatúra csak olyan művészi alkotást tűr el, ami vagy dicsőíti a fennálló rendet, vagy pedig legrosszabb esetben, nincs vele ellentétben. Ha pedig a művész nem alkothat szabadon, saját lelkiismerete szerint, akkor nincs szó tiszta művészetről.

Kétséges továbbá azért, mert az új német diktatúra legelső ténykedése az volt, hogy Renn-t, Thomas Mann-t, Heinrich Mann-t, Gerhart Hauptmann-t és még egy csomó művészt elhallgattatott és könyveiket azon a bizonyos maglyán, amit joggal nevezhetünk tisztítótüznek, forgalmon kívül helyezte. Mindezt pedig azért, mert az illető írók és művészek nem voltak „tiszták”. De vajon művészi szempontból nem voltak tiszták? Korántsem. (Tessék csak elolvasni a Varázshegyet, vagy az Etzel Andergastot.) Hanem nem voltak tiszták politikai szempontból. Ez pedig egészen más kérdés.

ba kerül. Megerőltetem magam és utána úgy érzem, mintha fejbekölíntottak volna. Láthatják, hányan várnak még rám. Vagy talán ragaszkodnak hozzá a hölgyek?

Nem. Dehogy! Teljesen igaza van neki. Mi jobban megfelelhetünk erre a kérdésre, mint ő. Megszégyenített. Milyen ostoba voltam, tőle akartam hallani, amit én ugyis tudok!

— Csak azt nem értem, — kérdezte a barátnőm, mikor már a lépcsőházban voltunk, — hogy miért szólítják művésznőnek?

— Mert fiam, negyven lejt ilyen könnyen kieszdni az emberből: művészet.

★

És ma, ha az újságíró politikai vagy gazdasági cikket akar írni, okvetlenül elmondja ugyanazokat amiket a jósnő mondott. A jelenről csak rosszat mondhatunk. Hitler, Mussolini, négyhatalmi, gazdasági szerződések, új valuta-alapok hozhatnak-e jót? Nem, biztosra állíthatjuk, hogy semmi megoldást nem hoznak. Munkanélküliség száma nőni fog, ez az, amit a jövőre jósolhatunk. És háborút, gázháborút és rémséget, rémséget... északra, nyugatra, délre és keletfelé. Hanem erős akarrattal, csüggedetlen kitartással, kemény harccal...

Vagy talán ragaszkodik az olvasó ahhoz, hogy megmondjuk, mit érhetnénk el ezzel a harccal? Hiszen ugyis tudják, s ha mégis megmondanánk, hát ugy járnánk, mint a jósnő a lakóhelyünk problémájával. Azzal a különbséggel, hogy nem csak úgy éreznénk, mintha... hanem valóban főbe is kólintanának érte.

LISZT FERENC

egyik közeli rokona, Liszt Mária zongoratanárnő nagy nyomorban él Brouxban. Tanítványai alig vannak és inkább azokból a könyöradományokból él, amelyeket a nagy mester rajongói juttatnak neki, nagybátyja iránti kegyelethől.

6. Így tehát Hitler, mikor „tiszta” művésztől beszélt, tulajdonképpen „megtisztított” művészetet értett ezen, olyan művészetet, amiből minden kikerült, ami nem teljesen árja, nem teljesen rohamosztagos és ami nem teljesen a vezéri elv visszaszűgürzése.

És így az illető újságnak a tiszta művészet nevében írt lelkendezése merőben alaptalan és művészi szempontból bizony, kissé tudatlan.

Egyébiránt is kár a gyanutlan olvasót félrevezetni.

VILÁG-MÁRKÁ!

Egészségre érdekében óvakodjék silány utánzatoktól

RÁDIÓ-ÉLET

A hét rádió-műsora

Az éther színe-java

SZIMFONIKUS HANGVERSENYEK

Vasárnap:

Budapest, 12: Az operaház zenekara.
Lipce, 12.30: Bach-kantáté.
Bécs, 13.05: Zenekari hgv.
Darenty, 21: Unnepi hgv.
Lipce, 21: Szimfonikus hgv.
Toulouse, 21.30: Zenekari hgv.
Bukarest, 21.30: Zenekari hgv.
Palermo, 21.45: Szimfonikus hgv.

Hétfő:

Heilsberg, 21.05: Brahms-kórusok.
Lipce, 21.10: Szimfonikus hgv.
Toulouse, 22.30: Zenekari hgv.

Stockholm, 23: Orgona-hgv.
Hamburg, 23.30: Operarészletek.

Kedd:

Prága, 21: Szimfonikus hgv.
München, 22: Zenekari hgv.
Toulouse, 22.30: Szimfóniák.
Heilsberg, 22.35: Dvorák-hgv.

Szerda:

Varsó, 21.10: Filharmónikus hgv.
Budapest, 21.20: Zenekari hgv.
Stockholm, 22: Szimfonikus hgv.
Langenberg, 22.05: Zenekari hgv.
Toulouse, 22.05: Szimfonikus hgv.

Csütörtök:

Prága, 22: Szimfonikus hgv.
Varsó, 22: Zenekari hgv.
Toulouse, 22: Ivain szimfóniák.
Bécs, 22.35: Szimfonikus hgv.

Péntek:

Brünn, 20.25: Haydn-hgv.
Toulouse, 21.15: Operarészletek.
Heilsberg, 22.10: Haydn VIII. szimfóniája.
Prága, 22.30: Hqndel szónáták.

Szombat:

Zágráb, 13.30: Csajkovszky szimfónia.
Toulouse, 20.45: Operanyitányok.
Varsó, 22.30: Chopin-hgv.

OPERA ÉS OPERETTEK

Vasárnap:

Moszkva, 10.55: Zoltán cár meséje.
Langenberg, 19: A windsori vig nők.
München, 18.35: Palestrina-kórus.
Prága, 20: Libusa.
Milánó, 21.30: Ruy Blas.

Hétfő:

Bécs, 19.55: Tannhäuser.
Varsó, 21: Gioconda.
Belgrád, 21.30: Tosca.
Strassburg, 21.50: A palissai lovag.

Kedd:

Frankfurt, 21: Angelika nővér.
Milánó, 21.50: A vidám földmives.
Palermo, 21.45: Andre Chenier.

Szerda:

Bécs, 21.25: A kalóz.
Strassburg, 21.30: Operett.
Róma, 21.45: Fantázia.

Csütörtök:

Bozen, 21: A cár menyasszonya.
Róma, 21.45: Ruy Blas.

Palermo, 21.50: Gaetan a vásárra ment.

Péntek:

Bukarest, 20.40: A bohémek.
Budapest, 21: A szevillai borbély.
Stuttgart, 21: A fegyverkovács.
Róma, 21.50: Az alvajáró.

Szombat:

Pozsony, 21: Vinobrami.
Brüsszel, 1, 21: A vig özvegy.
Belgrád, 21: Kostana.
Palermo, 21.45: A rózsakirálynő.

Vasárnapitól - vasárnapig

Vasárnap, szeptember 24

BUKAREST. 10: Unnepi istentisztelet.
11.30: Szentbeszéd. 11.45: Templomi kar-
ének 12: Könnyű és román zene. 13: Gra-
mofon. 13.45: Hírek. 14: Gramofon. 17:
Mezőgazdaság 17: Jazz. 19: Hírek, 19.15:
Táncmuzika. 20: Rádiószabadegyetem.
20.20: Ének. 20.40: Felolvasás 21: Popescu
Gabriel énekes hgv. 21.20: Zenekari hgv.
22: Felolvasás. 21.15: Zenekari hgv. 22.45:
Hírek BUDAPEST. 10.15: Hírek 11: Ref.
istentisztelet. 12: R. kath. istentisztelet a
Jézus Szíve templomból. Utána: Az ope-
raház zenekara. 13: Gramofon. 16.45: Fló-
adás. 17.30: Az 1 honvéd gyalog ezred ze-
nekara 18.30: Novelák. 19: Tárogató. 20.15:
Felolvasás. 20.45: Operettrészletek. 22.15:
Hírek. 22.30: Hír Sári zongora hgv. 23.15:
Veres Laji cigányzenekara és a Gutt-
enberg jazz. Kalmár Pál énekszámával. —
BÉCS. 9.30: Reggeli hgv. 11: Zászlószente-
lés a Burghof udvarán. 13.05: Zenekari
hgv. 16.45: Kamarazene. 18.10: A bécsi
szimfonikus hgv. 19.30: Áriák és balladák
21: Minna von Barnhelm. 23: Esti hírek.
23.15: Katonazene

Hétfő, szeptember 25

BUKAREST. 13: Hgv. 18: Opera és
operettrészletek. 19: Hírek. 19.15: Hgv. 20:
Rádiószabadegyetem. 20.20: Szimf. hgv.
20.40: Előadás. 21: Vonósnégyes 22.15: Ze-
nekari hgv. 22.45: Hírek. BUDAPEST.
7.45: Torna, utána: Gramofon. 10.45: Hi-
rek, gramofon. 13.05: Hgv. 14.30: Virányi
szalonzenekar 18: Auer György dr. jogi

előadása. 18.30: Citera. 19.15: Német
nyelvoktatás. 19.45: Gramofon. 20.45:
Munkás felőra. 21.15: A Waldbauer-Ker-
pely-vonósnégyes. 22.15: Hírek. 22.30:
Kiss Lajos cigányzenekara. 23.45: Bár-
sony Dóra operaénekesnő hgv. 24.15:
Bachmann-jazz. BÉCS. 12.30: Művészle-
mezek. 13: Holzer-zenekar. 16.55: Délutá-
ni vegyes hgv. 19.55: Tannhäuser. 23.50:
Gramofon

Kedd, szeptember 26

BUKAREST. 13: Énekéhv. 14: Könnyű
zene. 18: Motzoi-zenekar. 19: Hírek. 19.15:
Motzoi-zenekar. 20: Rádiószabadegyetem.
20.20: Zenekari hgv. 20.40: Előadás. 21:
Radulescu Rosi olasz áriákat énekel. 21.20:
A rádió zenekara. 22: Előadás. 21.15: A
rádió zenekara. 22.45: Hírek. BUDAPEST.
7.45: Torna. Gramofon. 10.45 Hírek. 13.05:
Postások zenekara. 14.30: Csóka Jancsi
cigányzenekara. 17: Ifjúsági óra. 18: Fel-
olvasás. 18.30: Szalonzenekari hgv. 19.30:
Felolvasás. 20: Revere Gyula hárfázik.
20: Vigjáték-előadás. — BÉCS. 12.30: Al-
pesi dalok gramofonon. 12: Szimf. hgv.
16.55: Operanyitányok gramofonon. 18.20:
Hgv. 19.55: Vadászdalok és indulók. 21.05:
Házafias óra. 21.30: Repülés a világ kö-
rül. Rádiópotpurri 23: Hírek. 23.15: Ha-
upt-zenekar.

Szerda, szeptember 27

BUKAREST. 13: Gramofon. 18: A rá-
dió zenekara. 19: Hírek. 19.15: A rádió
zenekara. 20: Rádiószabadegyetem. 20.20:
Szimf. hgv. 20.40: Előadás. 21: Radulescu

Nicolae zongoraművész hgv. 21.30: Elő-
adás. 21.45: Jianu Vasile fuvalaművész
hgv. 22.15: Bobescu Constantin hegedű-
hgv. 22.45: Hírek. BUDAPEST. 7.45:
Torna. Gramofon. 10.45: Hírek, gramofon.
13.05: Szergej Smirnov balalajkazeneka-
ra. 14.30: Gramofon. 18: Felolvasás. 18.30:
Táncmuzika. 19.15: Olasz nyelvoktatás.
19.45: Pertis Jenő cigányzenekara. 21:
Költemények. 21.30: Az operaház zeneka-
ra. 23: Hírek. 23.15: Hangosfilmközvetítés.
23.40: A Hetényi-Buday-Sebő mű-
vésztrió. BÉCS. 12.30: Gramofon. 13:
Szimf. hgv. 16.55: Hangosfilmslágeretek.
18.10: Jelenkori osztrák zeneszerzők mű-
vei. 19.45: Alois Pachnerreg szerzői hgv.
21.05: Bellini „A kalóz” c. operája.

Csütörtök, szeptember 28

BUKAREST. 13: Gramofon. 18: Dinicu
zenekar. 19: Hírek. 19.15: Dinicu-zenekar.
20: Rádiószabadegyetem. 20.20: Könnyű
zene. 20.40: Előadás. 21: Stefanovici
György ének hgv. 21.20: Zenekari hgv.
22: Előadás. 22.15: Zenekari hgv. 22.45: Hi-
rek. BUDAPEST. 7.45: Torna, gramofon.
10.15: Hírek, felolvasás, gramofon. 13.05:
Az egyetemi énekhar hgv. 19: A rendőr-
legénység zenekara. 18: Mezőgazdaság.
18.30: Weyand Tibor hgv. 19: Angol
nyelvoktatás. 19.30: Seta a newyorki né-
gervárosban. Előadás gramofonpéldákkal.
20.20: Csiby József és Solymos Péter
négykezes zongora hgv. 21: Külpolitikai
szemle. 21.20: Előadás. 21.50: Bura Károly
cigányzenekara. 23: Hírek. 23.15: Az ope-
raház zenekara Szünetben: Franciánvélvü
előadás a magyar uszokról. BÉCS. 12.30:
Falusi muzsika. 13: Szimf. hgv. 17: Men-
delsohn darabok gramofonon. 18.25: He-
gedű és ének hgv. 20: Nevetni, élni, sze-
retni... Tarka műsora szimf. hgv. 22.20:
Hírek, 22.35: Szimf. hgv. 23.55: Táncmu-
zsika

Péntek, szeptember 29

BUKAREST. 13: Gramofon. 18: A rádió
zenekara. 19: Hírek. 19.15: A rádió zene-
kara. 20: Rádiószabadegyetem. 20.20: Elő-
adás. 20.40: Puccini Bohémek című ope-
rája. BUDAPEST. 7.45: Torna, gramofon.
10.45: Hírek, felolvasás, gramofon. 13.05:
Zenekari hgv. 14.30: Mándits szalonzene-
kar. 18: Sáray Elemér cigányzenekara. 19:
Előadás. 19.30: A villamosmű énekkara.
20.15: Egyfelvonásosok. 21: Részletek A
szevillai borbély című operából. 21.45: Hi-
rek. 22: Garay-jazz. 23.15: Kamarazene.
24: Oláh Berci cigányzenekara. BÉCS

*hűlés,
influenza,
reumatisus
fájdalmak ellen*

12.30: Gramofon. 13: A népopera zeneka-
ra. 17: Táncmuzika gramofonon. 18.25:
Brahms művei zongorára és klarinettre.
20: Hegedű-szónáták. 20.45: Manovrada
József kamaraénekes hgv. 21.30: Szimf.
hgv. 23.10: Hírek. 23.25: Táncmuzika

Szombat, szeptember 30

BUKAREST 13: Térzene. 17: Iskolára-
dió. 18: Sibiceanu-zenekar. 19: Hírek.
19.15: Sibiceanu zenekar. 20: Rádiószá-
badegyetem. 20.20: Ének. 20.40: Felolva-
sás. 21: Al. Grozuta erdélyi román dolo-
kat énekel. 21.20: Jazz. 22: Felolvasás.
22.15: Jazz 22.45: Hírek. BUDAPEST 7.45:
Torna, gramofon. 10.15: Hírek, felolvasás,
gramofon. 13.05: Az állástalan zenészek
szimf. hgv. 14.20: Hogyan készül a ciga-
retta, helyszíni közvetítés a dohánygyár-
ból. 15: Cigányzene. 18: Mit tizen a rádió.
18.30: Az 1. honv. gy. ezred zenekara.
19.45: Felolvasás 20.15: Hgv. 21: Szimf.
előadás a stúdióból. 23: Hírek. 23.15: Bu-
ra Sándor cigányzenekara BÉCS. 12.30:
Tiroli dalok gramofonon. 13: Szimf. hgv.
16.40: Citera 17.45: Híres művészek hang-
lemezei. 19: Jazz. 20.35: Operarészletek.
22.35: Hírek. 22.50: Szimf. hgv.

A VAM ÉS A GÉPKOCSI

Vyoming amerikai államban hid vezet
egy folyamán át. Aki áthalad rajta 50
centet fizet Joe Sharpernek, a hidőrnek.
Manapság azonban drága a pénz, az idő
meg mindenképp pénz, így hát a gépkö-
csik nem tulságos gyakorlat. Fogja ma-
gát Joe Sharper és felemeli a hidvámot
egy dollárra. Kis forgalom, nagy haszon,
gondolja. Arra megy rozzant Ford-kocsi-
ján Bill Hopkins. A hidőr már messziről
ráköszönt: „Jó napot, Bill. Egy dollár.”
„Megkaphatod azon az áron” — mondja
bill és lemászik a gépkocsiról.

A JAZZKIRÁLY ÉS A SOVANYÍTÓ KURA

Whiteman Pál, az ismert amerikai jazz
király 315 fontot nyomott, amikor bele-
szeretett egy szép amerikai nőbe. Imá-
dottja kérésére soványító kurába fogott
és tizenhat nap alatt 104 fonttal lett
könnyebb. Ha tovább így fogyott volna,
nem tarthatott volna igényt Newyork
legudvariasabb emberének címére, az-
lyet úgy szerzett meg, hogy a villamos-
kocsikon egyszerre két hölgyet kínálha-
tott meg ülőhellyel.

Gyarmatár-, festék-, droguista-szakmában
Bucurestiben, Okiráltságban, Erdélyben jól
bevezetett ügynökök

komoly képviselőteket

keresnek. — Szíves megkereséseket „Meg-
bizható” jellegűre „Carol Schuder hirlapíró-
dába”, Bukarest, Str. Carada 2. kérünk.

**Ha butorait tőlünk vásárolja,
3 előnye van:**

1. Minőségben elsőrendűt kap!
2. OTTHONA IZLÉSES lesz!
3. Kézpénzért nagyon olcsón és
hitelben is nagyon kedvező fel-
tételek mellett vásárolhat!

SZÉKELY és RÉTI BUTORGYÁR R.T.
MAROSVÁSÁRHELY * BUKAREST * BRASSÓ

KÁPRÁZATOS UJÍTÁSOKAT HOZ ANYAGBAN AZ ÚJ ŐSZI DIVAT

Kevert szövésű anyagok a piacon

A divatban még soha annyi újdonság, szépség, változatosság és pompa, nem volt, mint amennyit az őszi hozott. Káprázatos az az újítás, amit a textilipar produkált. Amennyire öröndes ez a szemnek, annyira fájdalmas a zsebnak.

Vezet az önmagában mintás anyag. Gyakran úgy készítik, hogy selyem- és gyapjuszálakat szőnek egybe. Legszívesebben a reliefszerű, kidomborodó rajzokat alkalmazzák most rajtuk.

A franciák egyenesen zseniként ünneplik az anyagkeverésben annak a szövés-fajtának a megteremtőjét, aki a *müselmet és a valódi selymet szőtte egybe*. E két anyag egészen különleges színhatásokat teremt. Gyönyörű az együttes fényük, csodálatos a puhaságuk és légyságuk. Az ilyen omló puhaságot meg is követeli a mai szabás. Kitűnő hatást érnek el azzal is, hogy *fényes és matt szálakat szőnek egy anyaggá* és úgy keverik benne a rajzokat, hogy vagy a matt szál mintája domborodik ki a fényes alpból, vagy a fényes a mattból.

Újítás a selyemnek és a fémszálnak a keverése is. Ez hozta létre az idén a könnyebb fajta lamét, mert az eddigi lamé túl nehéz, túl diszes.

A fémszálak nagyon kellemesen emelik a selymek lágy színeit. Már nagyon sokféle a mintázat. Alkalmazznak pontot és pettyet a selyemben és a fémszálat az alapszállal keresztbe szőve, vagy épp ellenkező formában alkalmazzák.

Máskor a kidomborodó selyemmintát buzzák alá a műhelyekben, amelyek a nagy és pompázatos újításokkal hangsúlyozottan a válság hangulata ellen próbálnak lélektani eszközökkel fellépni.

Szeretni fogják az ugynevezett faille (ejtsd: fájl) selymeket. Ez a selyem nagyon hajlékony, a szövés lapos. Rendesen aprómagva, kidomborodó mintákat szőnek bele.

Divatos az ottomán-selyem. Szintén kevert anyag, a gyapjú és a selyemszál gyermeke.

A szaten-selymeket most kétoldalasán és kétszínűen gyártják. Az egyik oldal rajzának színe a másik oldal alpját alkotja és megfordítva. Ha az ilyen selyem kétoldalas, akkor az egyik oldal egyszínű, a másik pedig kétszínű csíkozást mutat.

A dudoros (u. n. cabossé) selyemanyagok vagy egyszínűek, vagy pedig csodálatos színváltozatokkal nyomva készülnek. Közkeletűségre számítanak az új ragyogó „borsé”-selymek is.

Az idei anyagfelvonulásban tulnyomó szerep jut a veluroknak. Annyi a változat és az elnevezés, hogy kétségbe kellene esnie annak a nyelvésznek, aki magyar elnevezést próbálna adni a sok újdonságnak.

Rengeteget beszélhetnénk az anyagokról ebben az áradásszerű sokaságában a gyapjuszövetekről is. Szövésük csaknem kizárólag reliefszerű, kidomborodó. Az új szövésfajták ígérő eredményeket teremtek. Nagyon érdekes köztük a ritkásan szemcsés mintázat, amit egy vastagabb sodrott gyapjuszálal az alapgyapjuanyagba való beleszövésével érnek el. Ha e szemcsék szabályosak, akkor csomókat alkotnak, s a csomók változataiból jönnek létre a szebbnél-szebb minták és rajzok. Alkalmazzák — laza és szorosabb szövésnél egyaránt — a többé vagy kevésbé kiemelkedő csomókból létrejött mintákat is. Más új gyapjuszövetek matt gyapjualapon fényes selyemszálak segítségével hozzák a mintázatot. A gyárosok szerint az ilyen kiemelkedő és csomós minták használatban sem borzolódhatnak föl. Nagyon kedvelik az ék alakú, nyitott háromszögű mintákat. Ezt a mintát egyenes vonalban, ferde csíkozásban és diagonálisan egyaránt vezetik. Legérdekesebbek talán azok a kidomborodó minták, amelyek egyenlőtlen barázdalással a fakéreg hatását utánozzák. Babos minták is vannak, szintén az alapanyagból kiemelve. Különleges az a minta, amelyet erősen csavart gyapjuszál vezetésevel hoznak létre.

Mint látjuk, a gyapjuanyagok legnagyobb részénél kevert jellegű. Szeretik a „siné” hatásukat, a zuzmárás lapintásukat az önmagukban árnyalt

és az elmosódott csíkozású anyagokat egyaránt. Asszonyok örömeire és férjek ijedelmére angora-szálal, nyulszőrt, házinyulszőrt is szőnek hozzá a gyapjuhoz, mindez természetesen nem teszi olcsóbbá a bevásárlást. Különösen a sportruhák számára készült gyapjuanyagok lesznek nagyon érdekesek.

Kozmetika

Rovatvezető: Dr. med. HERSKOVITS ERZSI

A női kebel

A nő szépség fontos kiegészítő részét képezi az egészséges és szépformájú kebel. Már az antik szépség-ideál is kifejezésre juttatta ezt a törekvést, amint erről a különböző görög szobrokon meggyőződhetünk.

Mindenesetre az antik kebelforma és a modern szépségek keble között erős különbségeket vehetünk észre, mert míg az antik szobrok keble erőteljes és dus, addig a modern nő kicsi és fűs kebleket óhajt. A kebel nagysága és alakja egyébként semmi összefüggésben sincs a szoptatásra való képességgel, ami egyedül a tejmirigyek jobb, vagy rosszabb működésétől függ, tehát téves az a hit, mintha a modern, kicsi és fűs keblekkel bíró nő nem volna olyan alkalmas az anyasággal összefüggő tevékenységek elvégzésére, mint nagykeblű nővérsé.

A kebel alakját és nagyságát nem lehet könnyen befolyásolni, mindenesetre azonban arra kell törekedni, hogy annak eredeti fiatalosságát és rugalmasságát megőrizzük. Jó eszköz erre a test általános tornája, valamint a nem túlzott mértékben üzött sport, hasonlóképpen a víggyázatosan alkalmazott és nem túlgyakorlati masszáz, amelyek mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a kebel még az első fia-

A zserzsé-anyagokat úgy készítik az idén, hogy durvaszövésű trikónak, vagy gyapjunak hatnak.

Az estélyi ruhákhoz való fantázia-anyagok elsősorban színben érdekesek. Itt is sok a csik, a saját színben való árnyékolás, a fémszálkeverés és az albaneszállal történő himzés. Sok lesz a tüll!

talságon túl is megőrizze frissességét és eredeti alakját.

Mindenesetre ezeket az eszközöket óvatosan kell alkalmaznunk, mert a női kebel meglehetősen kényes és érzékeny szerv, azonkívül, hogy az anyaságnak igen fontos tényezője. Minden kis ütődés, bántalom, hosszas betegségnek lehet az okozója. Minthogy manapság még nem tudjuk, hogy a rettegett mellrákot mi okozza és milyen uton keletkezik, vigyáznunk kell arra, hogy a mellett minden lehető bántalomtól megóvjuk a melleket valamelyes duzzadást, vagy keménységet észlelünk benne, azonnal vessük magunkat alapos orvosi vizsgálat alá. A szoptatás ideje alatt szintén előfordulhatnak gennyes gyulladások, melyeket fájdalomosságuk miatt szintén nem szabad elhanyagolni.

Fiatalkorban előfordul, hogy a női kebel hirtelen és megmagyarázhatatlan módon erős fejlődésnek indul s csakhamar túllépi a normális határokat, olyannyira, hogy a rendesnél tizszer, tizenötöszer nagyobb mell keletkezik. Ezt a pubertás korában fellépő rendellenességet a belső szekréciós mirigyek zavarai okozzák. Segíteni rajta csak sebészi uton lehet.

Különböző is a mell egyéb alaki rendellenességeit sem tüntethetjük el a kereskedelemben széltében-hosszában reklámozott kebel-pirulákkal, vagy hasonlókkal, mert ezek, néha ártalmas, néha ártalmatlan, de mindenképpen hatástalan szerek, amelyek semmi néven nevezendő eredményt nem hoznak.

A kebel alakján egyedül csak a plasztikai műtétek segítenek, melyek teljesen veszélytelenek és igen sok esetben szép eredményeket lehet velük elérni. A nagy elterjedtségnek örvendő melltartók legfeljebb csak a ruha alatt hatnak s megvan az az előnyük, hogy viselőjüknek látszatra szép kebleket teremtenek, de hátrányosak olyan szempontból, hogy huzamosabb viselés után feltétlenül előidézik a kebel izmainak elernyedését s következésképpen a lógó melleket.

A „viharfrizurának” vége: visszatér a lokni

A bubi-, eton-, vihar és a különböző kaucsukfrizurák után merész újítást hozott az új kalapdivat a női hajviselet terén:

visszatérnek a biedermeier- és a Rokokó-kor parókaszerű fűrtjei.

A fügefalevélnél alig nagyobb sapkák és kalapok viselete vonja maga után ezt a divatújítást. Hiszen természetes is, hogy az ilyen kis tokok és fezek alól majdnem egészen kilátszó frizura fokozottabb ápolásra és főként szabályosabban ondólt hullámokra szorul. Ezáltal az egész fej karaktere lágyvonalú, nőies lesz.

A szabálytalan, kissé rendetlen „viharfrizurának” — vége.

A divatos félhosszu frizuráknak a fodrászok mindig igyekeznek egy kis romantikus színt és vonalat adni. Igen gyakran lépcsőzetesen vágják a haját, hogy a lokizás annál keményebb vonalú legyen. A tartós hullám is sok új hívet szerzett magának a nyár folyamán.

De térjünk vissza a kalapokhoz. Mint az őszi előhírnöket említjük meg a kiskarimájú pörgekalapokat, amelyeket legtöbbször méregzöld nyulszőrből, vagy nemezből készítenek és főként fekete ruhához viselik. De megmaradtak emellett a franciás szabású, karimátlan kis kalapok és sapkák is, amelyek mindig fiatalosan hatnak.

SZELLEMI TORNA

Keresztrejtvény*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
15						16				17			
18									19			20	
21													
24	25		26	27				28			29		30
31			32			33	34	35	36		37		
38					39		40				41		42
43				44		45	46					47	
48				49	50				52		53		54
							56	57	58			59	
60	61			62			63				64		
65							66			67	68		69
70						71	72		73	74		75	76
77									79		80		
81		82				83					85		
					86			87	88			89	90
								91				92	

*) A keresztrejtvény megfejtésének könnyítése végett az egyes szavakra — a szokástól eltérőleg — két definíciót is közlünk.

Vízszintes sorok: 1. Arany híres balladájának kezdete, 15. Harcias hitregei nőalak; VAGY: a legnagyobb folyom, 16. Ez a kék is VAGY: félszer, 17. Táplálkozom VAGY: elmém, 18. Kikötőben vannak, 20. Az abc egymást követő betűi 21. Betű (fon.), 22. Piparész, 24. Ilyen a kámför, 29. Az üres hordó, 31. Indulat-

szó VAGY nem — angolul, 32. Családtagnak el nem ismert, 37. A Lukács-tűrdő építője, 38. Cég mássalhangzó, 39. Átlóban van, 40. Hajnali istentisztelet adventban, 42. Észak kínaiul (...king), 43. Buzdít, 45. Majnamenti német város VAGY: város az Odera mellett, 48. Az — németül, 49. Azonos betűk, 52. A teljes abc egymást előző betűi, 53. Élet latinul VAGY: disputálás, 55. Ur — németül, 56. Vissza: nyáron kellemes az ilyen hely, 59. Magyar állatvilág klub, 60. Par-

mesanban van, 62. Vissza: hamis, 63. Görög törzs VAGY: az oldat villamos alkotórészei, 64. A legkedvesebb fák egyike. Kitűnő méze van, 65. Fogadószoba, 66. Tudori címrövidítés, 67. Édeny VAGY: híres régi magyar vezér, 69. Circa rövidítése, 70. Ital VAGY: szemborogatáshoz használt elem, 71. Nyél közepe, 73. Magatok, 75. Illanó olajok adják, 77. Vissza: ló — népiesen, 78. Vissza: híres középkori velencei utazó VAGY: labdajáték, 79. Ide jut, aki sokat iszik, 81. Női név, 83. Ital, 85. Az egyik elektrod, 86. Nem vesz komolyan, 89. Lánynev VAGY kirándulóhely Abbazia és Fiume közelében, 91. Üres VAGY: belsőafrikai vidék, 92. Szántóeszköz.

Függőleges sorok: 1. A „Kont” kezdő-sora, 2. Alma — palócson, 3. A kőműves, 4. Vízben álló, 5. Várépítő, vízparti rácsaló, 6. Fémbevonatu, 7. Fossilis, 8. Vissza: érzékelő, 9. Mond — franciául, 10. Bibliai alak, 11. Az abc egymást előző betűi VAGY: vas vegyjele, 12. Égtáj, 13. Fém mássalhangzó, 14. Szignatura, 19. Ilyen kismalacot említ a mese, 23. Időszak VAGY: időhatározó rag, 25. Munkakerülő, 26. Ügyirat, 27. Nickel vegyjele VAGY: főnévi igenévképző, 28. Antik, 30. 24 óra VAGY: állócsillag, 33. A görög abc első betűje VAGY: afrikai fű, 34. Délamerikai papagáj VAGY: jegyes, 35. Szérvélek, 36. T. T. U., 41. Tervezet része, 44. Learatott szántóföld, 46. Harun al..., az 1001 éj kalifája, 47. Vissza: hiteget, 50. Összhangba hoz, 54. Híres börtön hely, 55. Haj — németül, 57. Fűtőér, 58. Vissza: kettős mássalhangzó, 61. Egyedül — olaszosan VAGY: nyilatkozó, 64. Távbeszélő szó VAGY: füllél érzékelő, 68. Zenei műszó, 72. Sértesetlenül, 74. Teremtő, 76. Csolnak, 78. Boa része, 80. Tantal vegyjele, 82. Bibliai nőalak VAGY: nem szép, 84. Vissza: kerület rövidítése, 86. Régi aprópénz rövidítése, 87. Vissza: véd, 88. Toga mássalhangzó, 90. Cerium vegyjele.

Megfejtésül elegendő a vízszintes 1, 45, 79 és a függőleges 1, 19 és 50 sorok beküldése.

Szerkesztői üzenetek

K. N. Bukarest. Valósággal beteges divat lett ma azon siránkozni, hogy a mai leány ilyen, a mai leány olyan... már maga ez a szó, hogy mai leány, szinte megbélyegzővé vált a keserű és kegyetlen erkölcsbírák ajkán. Csinján bánjunk, Uram ezzel a bírálódással! Gondoljuk meg, hogy nem volt a világtörténelemnek korszaka, amikor a „mai leány”-ról ne kesergett volna néhány sötétben lúto társadalombülselő. Csak a francia Taine példáját hozzuk fel, aki az 1871-i porosz-francia háború előtt így írja le a második császárság leánytipusát: „Jeanne a zongora előtt ül, Mártha mellette áll. Mártha vékony, hajlottnyakú, olyan, mint egy vékony kis cinege. A másik álmatagon járta végig az ujjait az elefántcsont billentyűkön, félmosollyal duzzogó ajkán. Szerények, félénkek még idegenekkel szemben; akadoznak, mielőtt megszólalnának; elpirulnak egy-egy hang hallatára, amely önkénytelenül csuszott ki a szájukon. A szabadban, ha magukra maradnak, egymás karjaiba borulva, úgy ugrálnak, mint kecskék a réten: ideges közlékenység. Két év múlva illemből fognak csókolózni; ez jól áll és pikáns; kisüti, hogy kacérság van benne. Négy év múlva, ha még nincsenek férjül, a szalonban kis gyermekeket vesznek az ölükbe, csókolgatják és mindenféle becéző és kedves névvel ruhazzák fel őket, hogy megmutassák, milyen jó anyák lesznek. Ideges kacérság, anyai érzés; más nincs is a nőben”. Aztán, miután fejbevégné bentünket, elmondja ezekről az ő külön, saját véleményét. „Az igazi szemérem, a szüzies, mély ártatlanság, a piruló szerénység, a félénk tapintat teljesen hiányzik belőlük, vagy gyorsan elhagyja őket. Virágok ezek, ha úgy tetszik, de az első napsugárra kinyílnak; a második napsugár már nagyon is kivirultan látja őket. Tízennégy éves koruktól gyakorolják határmukat családjuk, sőt apjuk felett is. Nagyon is eszesek, ravaszok és gunyolódók; másrészt nagyon erős az akaratuk kívánságaik nagyon élénkek és számosak, különösen nagy szükségét érzik a lizelkedések és az öntudatosságának”. — Ilyen volt a múlt század hatvanas éveiben az ugynevezett jólnevelt, finom, uri kis párisi leány.

Csikágó. 1. Szívesen látjuk. 2. Küldött írása nem volt szignálva. Ugy éreztük, hogy a levelében említett okok miatt nem akarta aláírni és ezért mi sem írtuk alá. — Sz. F., Temesvár. 1. Művészi és megrázó: közöljük. Máskor is rendelkezésére állunk. 2. A regény pályázaton természetesen részt vehet. — V. J., főerdőmérnök. Sajnos, nem tudunk ilyen „csere-gyerek” címet. A leghelyesebb volna, ha valamelyik nagyszabású német lapban hirdetést tenne közzé. Biztosan akad jelentkező.

Prof. Dr. WILHELM STEKEL

A MODERN HÁZASSÁG

Fordította és jegyzetekkel ellátta:
Dr. GÄRTNER PÁL Ideggyógyorvos.

Kivonat a mű tartalomjegyzékéből:

A házasság formai alakulása. — A feleség felszabadítása. — Az otthon érzése a boldog házasság alapja. — Lelki szerelem. — A szerelem alkotó részei. — A mintaházasság követelményei. — A szerelem kikristályosodása. — Csalódott szerelemesek házassága. — Meddig mehet az ösztönös házastársak között? — A házibarád. — A monogámia a kultúrember ideális célja. — A nemek teljes egyenjóság. — A próbaházasság és meghatározott időtartalmú házasság képtelensége. — A lakásinség káros befolyása. — Az anyósprobléma. — Születések korlátozása. — A nevelés reformja a házasság legmegfelelőbb előkészítése. — A jövő házasságának normája: mindent átfogó, megértő, megbocsátó, fölfelé törekvő szerelem.

Kapható a **BRASSÓI LAPOK** könyvosztályában. **Ára 90 lej.**

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej, vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állatkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyeszeri feladásánál 25%o engedmény. A hirdetést díjak előre fizetendők. Témplétdíj nem adunk.

Vétel-eladás

Férfi sportharisnya hat-szorosan megerősítve 45 lejért Gross Ferenc harisnyagyárában, Kapu-utca 38. (udvarban). 12532

GYÓGYSZERTÁR betegség miatt ELADÓ. Cim 12943. szám alatt a kiadóban.

J. SANDER

Brassó, Kolostor-u. 13.

(Voevodul Mihai) az udvarban

Üzletáthelyezés miatt

nőikabát-szövet, ruha-elme, férfilöltő-szövet, vászon, bársony, parkét

árait leszállította.

Kérem látogasson meg vételkényszer nélkül.

ELADÓ MESTERHEGEDÓ.

„Jacobus Stainer in Absam prope Oenipontum 1736”.

Cim 13012. szám alatt a kiadóban.

Keresek megvételre egy poloskamentes szekrényt, fele ruha, fele fehérnemű beosztással. Ajánlatokat pontos ármegjelöléssel „Szekrény” jelígre a kiadóba kérek. 13010

Karl Fröhlich és Tsa

vzkereskedés

Brassó, Hosszu-utca 30

Telefon 221

Állandóan dúsan felszerelt raktár minden

kovács, lakatos, bádógos.

ács, asztalos, építész, mezőgazdasági

szükségleti cikkből, a legolcsóbb napi áron.

Nagy főzőkemence és főzőedény-raktár.

NAGYSZERU KERESETET

BIZTOSIT az „Orient” lapos-

és kerek-gyorskötőgép, legújabb 1932-es modelljének

megszerzése. Jutányos áron kapható. Axente Sever, Brassó, Ráma-utca 44. 13000

Veszek viszonteladásra:

hetenként cca 1000 kgr.

finom teavaját, turót,

sajtot, tejfölt, mézet,

vágott baromfit, hentesárut,

készpénzfizetés mellett ab.

Bukarest. Csakis termelők

ajánlatát kérem (kisebb mennyiségre is).

LUKÁCS, Bukarest,

Str. Lipseani 55 sz.

A HAZICUKRASZAI KEZI-

KÖNYVE. Krbekné kitűnő

munkája alapján a legegyszerűbb és a legkülönlegesebb

tésztákat mindenki házilag készítheti. A legjobb cukrászda

otthon negyedannyi költséggel. Ára félvászon kötésben 40 lej.

Házak, telkek

és egyéb ingatlanok

adás-vételét szakszerűen közvetíti: V. W.

DRESSHANDT & Co.

Brassó, Kapu-u. 52.

Vajjon kibír-e kabátja még egy telet???

Nálunk kevés pénzért divatos és tartós női- és gyermek őszi- és téli-kabát szöveget vásárolhat.

Tellmann és Wocet

Brassó, Buzasor 8.

MARABU keltetőgép 170-es

valamint műanya kifogástalan

állapotban, elköltözés miatt

olcsón eladó. Megtekinthető:

Brassó, Hosszu-u. 155. 12813

Állást nyer

Suche deutsches Fräulein zu

zwei Kindern u. z. ein sechsjähriges Mädchen und 14/5

jährigen Knaben. Offerte an

Adresse Kaufmann József,

Sighet, Str. Gheorghe Sincal

10. 12950

Lakás

2 szobás, teljesen modern,

komfortos lakás október el-

sejére kiadó. Brassó, Vasut-

utca 45. 12942

Kiadó egy különbejáratu

napos szoba, butorozva, vagy

üresen, fürdőszoba használat-

tal. központhoz közel, jó leve-

gőji helyen. Cim 12966. szám

alatt a brassói kiadóban.

KIADÓ egy vagy két szoba,

butorozva, vagy üresen, für-

dőszoba használattal Mindkét

szoba külön-külön bejárattal,

fürdőszoba mellett. Közpon-

tól nem messze, portmentes,

csendes utcában. Bővebb fel-

világosítást 8-3-ig a kiadó-

hivatalban. 12982

2 szobás komplett lakás ok-

tóber 1-től kiadó. Brassó,

Szent János-utca 23. 12962

2 szoba, konyhás lakás ok-

tóber elsejére kiadó. Brassó,

Alsófővény-utca 3. 12971

Kiadó 4 szoba, konyha és

mellékhelyiségekből álló lak-

ás. Olcsó árak. Megtekinthet-

ő naponta 9-12 és 3-6-ig. Brassó, Jorgasor 18. 13008

2 szobás, konyhás lakás ki-

adó. Brassó, Kapu-utca 31. 13001

Olcsón kiadó 4 szobás,

konyhás lakás a vadászka-

szárnya mellett. Érdeklődni:

Buzasor 4., bőrkereskedésben. 13004

Kellemes udvari lakás, Kór-

ház-utca 42., október elsejére,

ugyanott modern butorozott

szoba emeleten kiadó. 13002

2 szobás, konyhás lakás ki-

adó. Brassó, Kapu-utca 31. 13001

Olcsón kiadó 4 szobás,

konyhás lakás a vadászka-

szárnya mellett. Érdeklődni:

Buzasor 4., bőrkereskedésben. 13004

Kellemes udvari lakás, Kór-

ház-utca 42., október elsejére,

ugyanott modern butorozott

szoba emeleten kiadó. 13002

2 szobás, konyhás lakás ki-

adó. Brassó, Kapu-utca 31. 13001

Olcsón kiadó 4 szobás,

konyhás lakás a vadászka-

szárnya mellett. Érdeklődni:

Buzasor 4., bőrkereskedésben. 13004

Kellemes udvari lakás, Kór-

ház-utca 42., október elsejére,

ugyanott modern butorozott

szoba emeleten kiadó. 13002

Ökrös fogat vagy automobil?

Melyikkel célszerűbb az utazás?

Erre épp oly könnyű a felelet, mintha azt kellene eldöntenie, hogy milyen uton fogja közölni a közönség legszélesebb rétegeivel, hogy valami eladni valója van, hogy valamit venni akar, hogy állást, vagy alkalmazottat keres, házassodni akar, stb.

Ne nézzon arra a néhány lejre, ne kísérteljezzék hiábavalóan, ne hagyja magát befolyásolni senki által, csak a bevált, 100 százalékosan biztos módszer hoz eredményt: a B. L. apróhirdetési rovat.

ŐSZI és TÉLI divatujdonságot

eredeti párisi és bécsi modellek

Női-, bakfis- és gyermekkabátok, szövet- és selyemruhák, szőrmekabátok

a legkényesebb igénynek megfelelő versenyen kívüli

olcsó árakban

a régi és megbízható

SÁMUEL

DIVATHÁZBAN

(volt FENYVESI & SÁMUEL)

BRASSÓ, BUZASOR 2 sz.

alatt szerezhető be.

„CONTINENTAL”

írógépek, szá-

mológépek, érde-

lyi és bányai ve-

zerképviselősege

Javitóműhely és ere-

dei gyári pótalkat-

részek.

Brassó, Weiss M-

hály-utca 19.

Telefon : 384

MINDENMŰ

GOMBOK

MANZETTA ÉS INGGOMBOK

GYÁRI LERAKATA

BERNARD JOLLES

București, Str. Șelari No 9. Telefon 3-63 89

Parketta-

hulladék

a legtakarékosabb tüzelőfa.

Arainkat újra leszállítottuk.

Kocsis András és Fiai

parkettagyára. — Telefon 187.

Női divatszalonok

Férfi divatszabók

Női kalapszalonok

gyermekruha varrodák, fehérneművarrónók

figyelmét felhívjuk arra, hogy a legújabb

ősz és téli divatlapok

igen nagy választékban kaphatók a

Brassói Lapok Könyvosztályában

Kiadó, lap- és nyomdatulajdosor: Lap- és Könyvkiadó R-t. Braşov—Brassó.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.